

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Cizinecké komunity v ČR a jimi generované hrozby
pro vnitřní bezpečnost ČR**

**The Foreign Communities in the Czech Republic and
Threats they generate to the Internal Security of the
Czech republic**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Zbyněk Vlach
Vedoucí diplomové práce: Ing. Vlastimil Vintř

Kladno 2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Vlach** Jméno: **Zbyněk** Osobní číslo: **474905**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Cizinecké komunity v ČR a jimi generované hrozby pro vnitřní bezpečnost ČR

Název diplomové práce anglicky:

Foreign Communities in the Czech Republic and Threats they Generate to the Internal Security of the Czech Republic

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude analýza vybraných bezpečnostních hrozeb generovaných na území ČR cizinci z vietnamské a ukrajinské komunity a cizinci ze středoasijských republik bývalého Sovětského svazu. Teoretická část obsáhne vývoj bezpečnostních hrozeb spojených s fenoménem cizineckých komunit v ČR za posledních 30 let. Budou popsány aktuální hrozby pro vnitřní bezpečnost ČR, které jsou spojeny s nízkým stupněm integrace konkrétních cizineckých komunit. V praktické části budou prostřednictvím SWOT analýzy identifikovány ústřední problémy aktuální cizinecké legislativy s ohledem na její možnosti čelit bezpečnostním hrozbám. Dále budou vyhodnoceny a komparovány postupy relevantních bezpečnostních složek ČR. V závěru práce budou vyhodnocena reálná rizika generovaná aplikovanými strategiemi zkoumaných cizineckých komunit. V návaznosti na zjištění vyplývající z hodnocení rizik budou navržena preventivní opatření, např. úpravy v oblasti spolupráce mezi zainteresovanými bezpečnostními složkami ČR, jejichž cílem by mělo být omezení těchto rizik.

Seznam doporučené literatury:

- [1] HONUSKOVÁ, V., UHEREK, Z., GÜNTER, V., OŠTĀDALOVÁ, Š., Migrace - Historie a současnost, Občanské sdružení PANT, 2016, ISBN 978-80-905942-9-6
- [2] DRBOHLAV, D. a kol., Migrace a (i)migranti v Česku, Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, ISBN 978-80-7419-039-1
- [3] DRBOHLAV, D., Nelegální ekonomické aktivity migrantů, Univerzita Karlova v Praze, 2008, ISBN 978-80-246-1552-3
- [4] ŠÍŠKOVÁ, T., Menšiny a migranti v České republice, Praha: Nakladatelství Portál s.r.o., 2001, ISBN 80-7178-648-9

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Vlastimil Vintr

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **01.10.2018**

Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2020**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, DrSc.
podpis děkana(ky)

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Cizinecké komunity v ČR a jimi generované hrozby pro vnitřní bezpečnost ČR vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 21.05.2020

.....
Bc. Zbyněk Vlach

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce Ing. Vlastimilu Vintrovi, za odborné vedení, vstřícnost, cenné rady, připomínky a konstruktivní kritiku, kterými směřoval mou práci k cíli.

Veliké poděkování patří také kolegům z celorepublikových útvarů bojujících s organizovaným zločinem a zpravodajských služeb, kteří se podělili o své zkušenosti a díky jejich radám se práce blíží více realitě.

ABSTRAKT

Diplomová práce na téma „Cizinecké komunity v ČR a jimi generované hrozby pro vnitřní bezpečnost ČR“ se zabývá především vietnamskou a ukrajinskou diasporou v České republice, ale i dalšími ruskojazyčnými diasporami, které se na území ČR dopouští závažné organizované trestné činnosti. Popisuje cizojazyčný organizovaný zločin v ČR, způsoby a instrumenty boje proti organizovanému zločinu na území ČR a také v mezinárodním měřítku. Jejím cílem je navrhnout efektivnější způsoby boje proti vietnamskému a ukrajinskému organizovanému zločinu v ČR a zlepšení strategie postupů bezpečnostních sborů, které se podílejí na ochraně vnitřní bezpečnosti ČR.

V teoretické části tato práce popisuje organizovaný zločin jako jednu z hrozeb pro vnitřní bezpečnost ČR. Dále se věnuje vzniku vietnamské a ukrajinské diaspory v ČR a jejich vývoji a paralelnímu vývoji organizovaného zločinu v těchto diasporách. Následuje rozbor cizinecké právní normy a její vývoj do současné doby. Práce se také věnuje základním dokumentům mezinárodního boje proti organizovanému zločinu, které byly následně zapracovány do národního práva ČR.

Praktická část práce se věnuje vlastnímu boji proti organizovanému zločinu, který na území ČR páchají cizojazyčné zločinné gangy. Věnuje se právním a operativním instrumentům a postupům Policie ČR a zpravodajských služeb. V této části bylo využito několik kazuistik, objasněných případů útvaru NCOZ a pro lepší pochopení byly provedeny rozhovory s občany ruskojazyčných zemí a Vietnamu, které tuto problematiku opět posunuly o kus dál. K vyhodnocení byla provedena SWOT analýza s popisem jejích jednotlivých komponentů.

V závěrečné části této práce jsou uvedeny výsledky a nejdůležitější poznatky a doporučení v boji proti organizovanému zločinu, a to jak na poli trestně právních regulací, tak v operativních a preventivních postupech.

Klíčová slova

Bezpečnostní hrozba; organizovaný zločin; ukrajinská diaspora; vietnamská diaspora; mezinárodní spolupráce.

ABSTRACT

This master thesis entitled “The Foreign Communities in the Czech Republic and the Threats they generate to the Internal Security of the Czech Republic” deals predominantly with the Vietnamese and Ukrainian diasporas in the Czech Republic, but also with other Russian-speaking diasporas, which engage in serious organized crime on the territory of the Czech Republic. It describes the organized crime perpetrated by foreign nationals in the Czech Republic and the ways and means of fighting organized crime in the Czech Republic and in the international context. The aim of the thesis is to come up with more effective ways of fighting Vietnamese and Ukrainian organized crime in the Czech Republic and to improve the strategy and procedures of the security forces that are tasked with maintaining the internal security of the Czech Republic.

The theoretical part of the thesis defines organized crime as one of the threats to the internal security of the Czech Republic. It further deals with the Vietnamese and Ukrainian diaspora living in the Czech Republic and in parallel analyses the development of organized crime in these communities. This is followed by an analysis of the Czech foreign national’s law and its historical development. The thesis also deals with the basic legal documents and norms on international organized crime, which have been implemented into Czech national laws.

The practical part of this thesis deals with the organized crime that is perpetrated on Czech territory by foreign-speaking criminal gangs. It focuses on the legal and operational instruments and procedures of the police and the intelligence services of the Czech Republic. I have used several case studies of cases investigated by the unit for countering organized crime by foreign

nationals and also some interviews with nationals of Vietnam and Russian-speaking foreign nationals that help to illustrate various aspects of the subject of the thesis. A SWOT analysis has been conducted for evaluation including a description of its individual components.

The conclusion of the thesis contains the major findings and recommendations of my research regarding the fight against organized crime. These findings and recommendations concern the areas of criminal-law regulation as well as operational and preventative procedures.

Keywords

Security threat; organized crime; Ukrainian diaspora; Vietnamese diaspora; international cooperation.

Obsah

1	Úvod.....	14
2	Cíle práce a hypotézy	16
2.1	Cíl práce	16
2.2	Hypotézy.....	16
3	Současný stav.....	17
3.1	Bezpeč. hrozby pro ČR ze strany cizojazyčných org. gangů	17
3.2	Vietnamská diaspora.....	19
3.3	Legální a kriminální složka Vietnamců.....	22
3.3.1	Usedlíci	23
3.3.2	Vietnamský respektovaný muž.....	23
3.3.3	Bo doi	24
3.4	Vietnamská kriminální uskupení.....	24
3.4.1	Malé skupiny – gangy	25
3.4.2	Skupiny středního rozsahu.....	25
3.4.3	Velké skupiny organizovaného zločinu	26
3.5	Vietnamské kriminální aktivity	26
3.5.1	Hospodářská kriminalita	26
3.5.2	Celní a daňové delikty.....	27
3.5.3	Vývoz finančních prostředků, legalizace výnosů z t. činnosti	27
3.5.4	Nelegální výroba alkoholu a cigaret a obchodování s nimi.....	28

3.5.5	Výroba zboží klamavých značek a porušování duševního vlastnictví.....	28
3.5.6	Násilná trestná činnost	29
3.5.7	Lichva.....	29
3.5.8	Obchodování s lidmi a prostituce.....	30
3.5.9	Padělatelské aktivity	30
3.5.10	Obchod s drogami.....	30
3.6	Ukrajinská diaspora	31
3.7	Zločinecké gangy zemí bývalého východního bloku.....	32
3.8	Kořeny ruskojazyčné mafie.....	35
3.9	Ukrajinské zločinecké organizace	36
3.9.1	Luhaňská brigáda.....	37
3.9.2	Mukačevská brigáda.....	38
3.9.3	Kyjevská brigáda	38
3.9.4	Lvovská brigáda	38
3.10	Středoasijské zločinecké organizace.....	39
3.10.1	Čečenské zločinecké gangy.....	39
3.10.2	Dagestánské zločinecké gangy	40
3.11	Kriminální aktivity ruskojazyčných zločineckých organizací	40
3.11.1	Loupeže	40
3.11.2	Vybírání poplatků za fiktivní ochranu.....	40
3.11.3	Vydírání	41
3.11.4	Převaděčství	41
3.11.5	Nelegální obchod se zbraněmi	41

3.11.6	Krádeže motorových vozidel	42
3.11.7	Padělání peněz	42
3.11.8	Drogová kriminalita.....	42
3.11.9	Korupce.....	43
3.11.10	Počítačová kriminalita	43
3.11.11	Praní špinavých peněz.....	43
3.12	Současný stav ruskojazyčného a vietnamského org. zločinu.....	44
3.13	Bezpečnostní složky ČR.....	48
3.13.1	Policie ČR.....	48
3.13.2	Zpravodajské služby	50
3.14	Postupy bezpečnostních složek	52
3.14.1	Předstíraný převod § 158c tr. řádu	53
3.14.2	Sledování osob a věcí §158d tr. řádu	53
3.14.3	Použití agenta § 158e odst. 2 tr. řádu.....	54
3.14.4	Zadržení zásilky § 86 tr. řádu	54
3.14.5	Otevření zásilky § 87 tr. řádu.....	55
3.14.6	Záměna zásilky § 87a tr. řádu.....	55
3.14.7	Sledovaná zásilka § 87b tr. řádu.....	56
3.14.8	Odposlech a záznam telekomuni. provozu § 88 tr. řádu.....	56
3.14.9	Informátor § 73 z. č. 273/2008 Sb.	57
3.14.10	Krycí prostředky § 74 z. č. 273/2008 Sb.	58
3.14.11	Zabezpečovací technika § 76 z.č. 273/2008 Sb.	59
3.14.12	Zvláštní finanční prostředky § 77 z.č. 273/2008 Sb.....	59
3.15	Mezinárodní instrumenty v boji proti organizovanému zločinu ...	59

3.15.1	Neapolská politická deklaráce	60
3.15.2	Celosvětový akční plán	61
3.15.3	Deklarace o prevenci a kontrole organizovaného transnacionálního zločinu.....	61
3.15.4	Úmluva OSN proti nadnárodnímu org. zločinu	61
3.15.5	Úmluva Rady Evropy	62
3.15.6	Doporučení FATF	63
3.15.7	20 směrnic GRECO.....	63
3.16	Cizinecká legislativa v novodobé historii ČR.....	63
3.17	Překážky v boji proti organizovanému zločinu	71
3.17.1	Legislativa.....	72
3.17.2	Jazykové bariéry	72
3.17.3	Rozdílné postupy a nespolupráce	73
3.17.4	Vágnost soudů	73
3.17.5	Nedostatečná cizinecká legislativa	74
3.18	Kasuistiky.....	74
3.19	Rozhovory	78
3.19.1	Respondent 1.....	79
3.19.2	Respondent 2.....	80
3.19.3	Respondent 3.....	81
3.19.4	Respondent 4.....	81
3.19.5	Respondent 5.....	82
4	Metodika.....	85
5	Výsledky	87

5.1	Legislativní podmínky pro činnost orgánů v trestním řízení.....	88
5.2	Mezinárodní policejní a justiční spolupráce	90
5.3	Oblast hospodářské trestné činnosti.....	91
5.4	SWOT analýza.....	93
5.4.1	Silné stránky	93
5.4.2	Slabé stránky	94
5.4.3	Příležitosti.....	95
5.4.4	Hrozby	96
5.5	Vyhodnocení hypotéz	101
6	Diskuze	104
7	Závěr	118
8	Seznam použitých zkratk.....	120
9	Bibliografie	122
10	Seznam použitých tabulek.....	126

1 ÚVOD

Migrace se pojí s existencí lidstva již od jeho počátku a je pevně spjata s jeho přežitím. Původně lidé migrovali z důvodu nedostatku potravy, vody nebo změny klimatických podmínek. V současné době dochází k migraci především z důvodů ekonomických, kdy lidé odchází ze svých domovů za lepším životem, lepším uplatněním, prací či za kvalitnějším vzděláním dětí. Dalším důvodem je nucená migrace z důvodu války. Nikdo nemusí žít na území sužovaném válkou a v první řadě ne děti.

Z tohoto důvodu také došlo k masové migraci statisíců lidí v roce 2015 do států Evropské unie, která sebou přinesla také mnoho skrytých hrozeb. Pro obě skupiny je migrace jistě přínosná, ale přináší sebou také jistá negativa, jako je kriminalita a na cizinecké diaspory napojený organizovaný zločin, který je hrozbou nejenom pro hostitelský stát, ale pro celou Evropskou unii.

Práce je zaměřena na migraci Vietnamců a Ukrajinců do České republiky a bezpečnostní hrozby, které tato migrace pro Českou republiku přináší. Čelní místo mezi těmito bezpečnostními hrozbami zaujímá organizovaný zločin. V práci se prolínají poznatky z migrace těchto cizinců do ČR, struktury vietnamských a ruskojazyčných zločinných organizovaných skupin a druhy trestného jednání a jeho vývoj do současné doby, se způsobem boje proti organizovanému zločinu, který proti němu vede Česká republika, Evropská unie a celý svět.

Pro přiblížení problematiky byly v práci využity kazuistiky celorepublikového útvaru Národní centrály proti organizovanému zločinu a byly provedeny rozhovory se zástupci diaspor sídlících na území ČR.

Cílem práce je jednoznačně poskytnout bezpečnostním složkám ČR, které vedou boj proti organizovanému zločinu poznatky a zjištění, které by vedly k vyšší efektivitě tohoto boje. Odhaluje nové trendy a způsoby páčání trestné činnosti cizojazyčných organizovaných skupin a doporučení reakcí na tyto nové trendy.

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíl práce

Cílem mé práce bude analýza bezpečnostních hrozeb pro Českou republiku z řad vietnamské, ukrajinské komunity a dalších komunit ze středoasijských republik bývalého Sovětského svazu. Etiologie zločineckých organizací na území ČR.

Analýza cizojazyčného organizovaného zločinu na území České republiky a jeho vývoj od roku 1989 do současnosti. Zjištění nejnovějších trendů vývoje a současného stavu zájmu zločineckých organizací.

Právní a operativní nástroje Policie České republiky a zpravodajských služeb České republiky v boji proti cizojazyčnému organizovanému zločinu.

Komparace a syntéza předešlých bodů a doporučení nových operativních metod, včetně odstranění nedostatečné právní úpravy a její zdokonalení. Návrh zdokonalení postupů v boji proti cizojazyčnému organizovanému zločinu pro efektivnější boj proti této bezprostřední bezpečnostní hrozbě.

2.2 Hypotézy

Cizojazyčný organizovaný zločin je nebezpečnější než český.

Boj proti cizojazyčnému organizovanému zločinu každé složky bezpečnostního systému ČR po své linii je přínosnější, než boj společný.

Pro boj proti cizojazyčnému organizovanému zločinu v České republice bude postačovat tento potírat na území České republiky.

3 SOUČASNÝ STAV

3.1 Bezpečnostní hrozby pro ČR ze strany cizojazyčných organizovaných gangů

Bezpečnostních hrozeb pro Českou republiku je v současné době plná řada. Některé bezpečnostní hrozby jsou stálé a déle trvající, jiné zanikají a jiné narůstají na své závažnosti a nutnosti tyto potlačovat na minimum. Jejich proměny jsou závislé na bezpečnostním prostředí a na měnícím se světě. Obzvláště co se týče technologií a kyberprostoru.

Analýzou bezpečnostních hrozeb pro Českou republiku se zabývá a tyto uvádí Bezpečnostní strategie ČR, která je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky. Aktuální bezpečnostní strategie ČR z roku 2015 navazuje na Bezpečnostní strategii ČR z roku 2003 a dále aktualizuje Bezpečnostní strategii z roku 2011. Popisuje tedy i změny v čase, jak se měnily bezpečnostní hrozby pro ČR.

Pakliže se má práce zabývat bezpečnostními hrozbami generovanými na území ČR cizinci, a to z vietnamské a ukrajinské komunity a cizinci ze středoasijských republik bývalého Sovětského svazu, pak je jasné, že těmito bezpečnostními hrozbami je v drtivé většině organizovaný zločin, zločinecké organizace, mafiánství a korupce. Bezpečnostní strategie ČR z roku 2015 v oddíle III. uvádí bezpečnostní zájmy ČR, které dělí na životní, strategické a další významné zájmy. V článku 13. mimo jiné uvádí, že životním zájmem ČR je *„zachování všech náležitostí demokratického právního státu včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel“*. A dále, že *„Pro jejich zajištění a obranu je ČR připravena využít všech legitimních přístupů a použít všechny dostupné prostředky“*. [1] Je tedy na místě říci, že ochrana

demokratického právního státu a ochrana základních lidských práv a svobod je nejvyšší prioritou vlády ČR.

Ministerstvo vnitra České republiky na svých stránkách uvádí, že *„Organizovaný zločin představuje v současné době nejzávažnější nevojenskou hrozbu pro českou společnost. Zločinecké skupiny skrze svou činnost podřývají společenské uspořádání, narušují stabilitu ekonomiky, podkopávají demokratické struktury a v konečné fázi tak způsobují zánik právního státu“*. [2]

Organizovaný zločin má své body také ve strategických zájmech ČR, kterými jsou *„podpora demokracie, základních svobod a principů právního státu, zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva, zajištění ekonomické bezpečnosti ČR a posilování konkurenceschopnosti ekonomiky, zajištění energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti ČR a adekvátní úrovně strategických rezerv, zajištění kybernetické bezpečnosti a obrany ČR“*. [2]

Mezi dalšími významnými zájmy se již přímo uvádí kriminalita, organizovaný zločin a boj s ním, tedy *„snižování kriminality s důrazem na hospodářskou kriminalitu, organizovaný zločin, informační kriminalitu a boj s korupcí“*. [2]

Rovněž v oddíle Bezpečnostní hrozby se závažnost organizovaného zločinu uvádí, a to následovně *„Organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita. Širší rozměr získává v současném bezpečnostním prostředí organizovaný zločin, který prostřednictvím obchodních i osobních vztahů překračuje hranice států. Narůstá schopnost kriminálních sítí narušovat*

instituce a hodnoty právního státu, infiltrovat orgány státní správy a ohrožovat bezpečnost občanů. Často se tak děje prostřednictvím korupce. Organizovaný zločin společně s korupčními praktikami může nabýt podoby vlivových, klientelistických, nebo korupčních sítí a vést k podkopání samotných základů společnosti. Výsledkem může být ztráta důvěry občana v poctivost a nestrannost fungování veřejných institucí, pokřivení tržních vazeb, ekonomický úpadek a destabilizace státu. Nejasná hranice mezi politickou a kriminální motivací živenou korupcí navíc často vede k propojování struktur organizovaného zločinu s teroristickými sítěmi". [1]

Z výše uvedeného je tedy patrné, že boj proti organizovanému zločinu a jeho doprovodným jevům je jednou z priorit národně-bezpečnostní politiky a je nejnebezpečnějším projevem bezpečnostní hrozby z řad cizinců z vietnamských a ukrajinských komunit. Výše uvedené minority jsou s výjimkou Slováků nejpočetnějšími minoritami v ČR a jsou již v České republice také pevně etablovány.

3.2 Vietnamská diaspora

Cesta Vietnamců do České republiky započala již v roce 1956 v době začínajících vztahů mezi Vietnamskou demokratickou republikou (VDR) a Československou socialistickou republikou (ČSSR), kdy šlo především o sirotky, studenty a učně. Od počátku sedmdesátých let bylo ke studiu na středních a vysokých školách přijato přibližně 500 studentů ročně, a to za přispění stipendií ÚV KSČ. Československo bylo pro Vietnam také významným dodavatelem zbraní a průmyslového zboží. Vietnamská vláda svůj válečný dluh vůči ČSSR od počátku osmdesátých let splácela vyvážením pracovní síly a do Československa bylo přivezeno tisíce Vietnamců v programu pomoci trpícímu Vietnamu. Projekt byl poměrně dobře organizovaný a byli vybíráni

mladíci ve věku kolem 20 let, kteří již ve Vietnamu dostávali potřebné jazykové a technické znalosti. Tyto byly po příjezdu zdokonaleny a následně byli Vietnamci přerozděleni do průmyslových továren, kde měli smlouvy na 4 roky. Takto se v osmdesátých letech do ČSSR dostalo cca. 70 000 až 120 000 Vietnamců. V letech 1980 – 1989 stále pobývalo na území ČSSR kolem 30 000 Vietnamců. V roce 1990 byla platnost smlouvy československo – vietnamské dohody o pracovních silách ukončena, ale v zemi stále bylo kolem 20 000 Vietnamců, kteří se velice rychle a dobře v zemi etablovali, uzavírali manželství a usazovali se. Tito Vietnamci v současné době požívají vysokého postavení ve Vietnamské komunitě a ne zřídka jsou to také osobnosti vietnamského organizovaného zločinu. [3 stránky 21-22]

V osmdesátých letech se pracovníci a studenti vybírali velice pečlivě, se zájmem a komunistickým zázemím, ale po této době se situace začala spíše zneužívat. Vietnamci byli využíváni na špatné, málo placené práce a ještě jim bylo vypláceno pouze 40 – 50 % reálné mzdy v ČSSR. Kolovaly tedy i zvěsti, že pro malý zájem odjezdu do ČSSR hledala zájemce vietnamská policie mezi mladistvými delikventy v Hanoji a Saigonu. [3 stránky 21-23]

Po ukončení stipendií již smlouvy nebyly uzavírány, ani prodlužovány. Ze strany české vlády byl tlak na navrácení Vietnamců zpět do vlasti, ale většina zůstala v zemi, nebo emigrovala na západ. Přistěhovalecké předpisy a zákony téměř neexistovaly, nebo byly značně nedokonalé a zpravodajské služby s policií byly ochromeny. Mnozí vietnamští pracovníci a studenti si podle českého práva zřídili živnost a tím se vyhnuli návratu do své vlasti. Tato situace rovněž přitáhla novou vlnu tzv. ekonomických migrantů z Vietnamu. [3 str. 25]

K přistěhovalectví bylo značně využíváno mezer v českém právním systému, který byl ale postupně zdokonalován, a to ve spojení s přípravou na vstup do Schengenského prostoru, ale stále nebyl zcela bez mezer. Dále bylo využíváno převaděčství osob přes „zelenou čáru“, což již byla práce pro vietnamský organizovaný zločin. V současné době se opět využívá spíše pololegální postup, přes náborové agentury, na které je organizovaný zločin přímo napojený. [3 str. 26] Problémem tak zůstává, že Vietnamci, kteří se do České republiky dostali v dřívějších dobách, se snaží integrovat, učit se českým zvykům a právnímu řádu, podle kterého se musí učit a stejně tak i jazyku. Nový ekonomičtí přistěhovalci však z Vietnamu přijíždí jen z důvodu rychlého výdělku peněz, aby se jako bohatí mohli vrátit do své vlasti. Tento novodobý typ Vietnamců nemá žádný zájem na integraci, ale pouze na výdělku. Když pak zjistí, že je situace s rychlým výdělkem v ČR trochu jiná, dostávají se na nakloněnou rovinu a jsou nuceni vzít jakoukoli práci, kdy se často dostávají do pozic „Bo doi“, tedy na samotné dno zločinecké hierarchie, jako obyčejný voják, kriminální delikvent. [3 str. 54] *„Vietnamská komunita se velice dobře orientuje v zákonech ČR, zejména v zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a je schopna okamžitě reagovat na jeho změny a využívat jeho nedostatků“*. [4 str. 45] Poslední velice významná novela číslo 176/2019 Sb. byla vydána dne 16. července 2019 a je významná zejména z pohledu jejího dopadu na již probíhající pobytové povoloovací procesy cizinců na území ČR.

Od roku 1990 se počty Vietnamců na území České republiky neustále zvyšují, a pokud v roce 1990 bylo v zemi 20 000 Vietnamců, tak na konci roku 2004 to bylo 34 179 Vietnamců a na konci měsíce března 2020 je to již 62 290 Vietnamců.

Do současné doby se v České republice utvořila velice silná a soběstačná vietnamská diaspora. Samostatným asijským světem jsou tržnice, které jsou centrem veškerého vietnamského života. Jsou to nejen místa k obchodování s vlastními nepsanými pravidly, ale jsou to skutečná centra komunit s vlastními školami a zájmovými kroužky pro děti a mládež. Konají se zde komunitní sjezdy, oslavy a svatby (svatba mezi Vietnamci, ačkoli není platná dle českých zákonů, je pro Vietnamce daleko závaznější). Vydávají se vietnamská periodika, dochází k zábavě v barech, restauracích, bistrech i kinech. Jsou zde video půjčovny, provozuje se prostituce a hazardní hry a sázky. Provozují se cestovní kanceláře, lékařské ordinace, svatební a kosmetické salony. Vyučují se zde jazyky, dochází k doučování a k přípravě k přijímacím zkouškám na střední a vysoké školy. Pro vietnamské děti se vyučuje vietnamština. Lze zde sehnat jakékoli poradenské či překladatelské služby a zprostředkovatelský servis. Např. v nejznámější tržnici v ČR, Sapě, se pro Vietnamce nachází na jednom místě lepší a ucelenější servis a centrum zábavy, než kdekoli v ČR pro Čechy. [5 stránky 18-21]

3.3 Legální a kriminální složka Vietnamců

Legální a kriminální složka ve vietnamské diaspoře není od sebe nikterak oddělená. Tyto dvě složky života Vietnamce se prolínají, koexistují, doplňují a jedna bez druhé být nemůže. Stejně tak jsou obě složky řízeny nebo kontrolovány osobou šéfa nebo respektovaného muže. Kriminalita, a to nejen ta organizovaná, je ve vietnamské diaspoře velice latentní, a to z důvodu, že Vietnamci nemají důvěru v české instituce, ani policii. Také je dána svou historií a kulturou, kdy se věci řeší uvnitř skupiny tak, aby nedošlo k hanbě, ztrátě tváře, která je pro Vietnamce horší než smrt. Z tohoto ale také těží zločinecké organizace, které se snaží vyhnout konfrontaci se státními orgány, a proto se

soustředí zejména na oběti, u kterých je tak předpoklad, že nebudou hledat ochranu a pomoc u státních orgánů. [6 str. 31]

3.3.1 Usedlíci

Usedlíci jsou Vietnamci, kteří se do České republiky dostali na základě stipendií ještě před rokem 1989. Studovali v ČR vysoké školy a po roce 1989 si založili živnosti a v zemi již zůstali. I přes svá studia se v drtivé většině věnovali obchodu a v současné době jsou zcela pevně etablováni v české společnosti se znalostí jazyka, úředních postupů, ekonomiky apod. Důležité jsou vybudované kontakty jak na osoby v ČR, tak ve Vietnamu. Jejich návrat do Vietnamu již není žádoucí, jelikož by vietnamskou společností již nebyli jako Vietnamci přijati. Jejich děti se již necítí jako Vietnamci, ačkoli jsou silně s vietnamskou komunitou spjati. Říkají si banánové děti, na pohled jsou žlutí, ale uvnitř bílí. Těmto usedlíkům ostatní Vietnamci říkají „xu moc“ - plesnivý. [3 stránky 47-48]

3.3.2 Vietnamský respektovaný muž

Vietnamský respektovaný muž má ve vietnamské komunitě značný obdiv a respekt. Jedná se často o výše uvedeného usedlíka, který si po letech vybudoval značnou síť kontaktů v legální obchodní, právní, politické i ekonomické sféře v České republice. Stejně tak ale udržuje stejné kontakty ve Vietnamu a dále silné kontakty na zločinecké struktury, organizovaný zločin a nelegální kontakty na českých úřadech a v politických kruzích, které udržuje úplatky. Jak je v práci již uvedeno, kriminalita je ve vietnamské komunitě značně latentní, kdy veškeré problémy, trestné činy a nesváry se řeší uvnitř komunity, mimo cizí oči. V drtivé většině veškeré tyto problémy v komunitě řeší vietnamský respektovaný muž. Za úplatu, protislužbu či vděčnost jej žádají o pomoc, radu, půjčku či nápravu ostatní Vietnamci. Může jít o podvod,

potřebu získání víza, krádež apod. Respektovaný muž následně přes své kontakty vše zařídí, ať jde o úplatek na úřadě, zbití, únos, vydírání, nebo samotnou vraždu. K těmto účelům mají respektovaní muži své „bo doi“ – žoldáky. Jelikož respektovaný muž nikdy nekomunikuje se svými kontakty a žoldáky přímo, je téměř nemožné je spojit s organizovaným zločinem a respektovaný muž před svým okolím vystupuje jako solidní obchodník. [3 stránky 51-52]

3.3.3 Bo doi

Bo doi je žoldák, kriminální delikvent, který je na samém dně zločinecké organizace. Jeho prací jsou loupeže, vydírání, únosy, ublížení na zdraví, vymáhání pohledávek a vraždy. Bo doi může svou zakázku vykonávat na objednávku od svého šéfa nebo může být najat z jiného státu, být doporučen. Může se jednat o ochranku váženého Vietnamce. Je obvyklé, že bo doi se starají o ochranu, bezpečnost a bezvadný chod tržnice, vybírají nájem za prodejní místa, kontrolují dopravu a parkování a samostatně si nacházejí i vlastní práci, která není závislá na objednávce. Tito bo doi jsou často rekrutováni z Vietnamců ze středního Vietnamu. Jsou typičtí tím, že užívají jiný dialekt a především proto, že mají mezi sebou velice pevné vazby, které jsou pevnější než mezi ostatními Vietnamci. [3 stránky 53-54]

3.4 Vietnamská kriminální uskupení

Rozvoj vietnamského organizovaného zločinu byl od roku 1989 poměrně dynamický a svého maxima dosáhl v letech 1997 – 2002 a do současné doby má podobu velké mezinárodní sítě kriminálních skupin, které jsou různě veliké, silné, různého zaměření i rozměru působení. Postrádá však pevné uspořádání a vedle sebe působí velké množství velkých i malých, vzájemně si konkurujících

organizovaných skupin, nebo jsou si naopak různě podřízené, spojené rodinnými pouty, nebo společnými obchodními snahami. [3 str. 55]

PhDr. Miroslav Nožina, Ph.D. popsal vietnamský organizovaný zločin jako „*jakýsi mikrokosmos s několika galaxiemi soustředěnými okolo jedné hvězdy s mnoha malými slunečními soustavami, v rámci kterých působí výše uvedené skupiny organizovaného zločinu*“ [3 str. 55] a rozdělil vietnamský organizovaný zločin do třech skupin.

3.4.1 Malé skupiny – gangy

Malé skupiny jsou méně organizované a mají velice malé možnosti pronikání do státní správy, protože nemají dostatek finančních prostředků a potřebných kontaktů. Nejsou v pravém slova smyslu skupinami organizovaného zločinu, ale stávají se spíše jejich částmi. Využívají zakázek silnějších skupin a vietnamských bossů. Nemají problém se přesouvat přes hranice a působit přechodně v jiných státech. Mohou působit jako bo doi pro vyšší skupiny či bosse. Jsou násilné a aktivní v širokém záběru. Především se tyto skupiny zaměřují na pašování zboží, tabáku, lidí, převaděčství, porušování autorských práv, ale také vydírání a vraždy na objednávku. Tyto skupiny jsou díky malým kontaktům nejvíce ohroženy. [3 stránky 58-60]

3.4.2 Skupiny středního rozsahu

Vzhledem k druhům páchaných trestných činů, mají tyto skupiny vyšší organizaci. Zabývají se obchodem s bílým masem, převaděčstvím, praním špinavých peněz, prostitucí, výrobou alkoholu a tabákových výrobků a pochopitelně drog. Dříve převažovalo pěstování marihuany v profesionálních, někdy automatických indoor pěstírnách, nyní zcela převládá výroba pervitinu. Tyto skupiny páchají kvalifikovanější trestnou činností, díky

kteřé také získávají značnou finanční hotovost, kterou se snaží legalizovat. Tyto skupiny jsou pro společnost i pro Českou republiku již hrozbou v podobě pronikání jejich vlivů do společenských struktur a státní správy, kde díky úplatkářství a korupci získávají povolení k pobytu pro převáděné osoby. Skupiny tohoto rozsahu již mají také mezinárodní a nadnárodní rozsah, ale nemají sílu zasahovat do státních suverenit. [3 str. 61]

3.4.3 Velké skupiny organizovaného zločinu

Tyto skupiny co se týče trestné činnosti, již mají velice široký záběr. Představitelé těchto skupin jsou výše uvedenými váženými muži ve vietnamské komunitě. Jsou rozhodčími ve sporech, dávají povolení nižším skupinám, aby působili v jeho místě, a určují jim předmět zájmu. Mají velice dobré kontakty do státní správy a mezi vlivnými osobnostmi společenského a politického světa, a to v České republice i Vietnamu a ve vietnamských komunitách v dalších zemích. Jedná se o globální zločinecké organizace, které parazitují na systému, ale nemají snahu jej nikterak omezovat, či ohrožovat fungování státu. Kriminální aktivity jdou paralelně s legálními podnikatelskými aktivitami a zdárně kriminální aktivity kryjí. Struktura takovéto organizace je podobná struktuře čínského organizovaného zločinu, triádám. [3 stránky 62-63]

3.5 Vietnamské kriminální aktivity

3.5.1 Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita je nejčastější forma organizované trestné činnosti ve vietnamské diaspoře. Především porušování duševního vlastnictví, výroba nelegálních kopií, nelegální výroba zboží a jeho prodej, jako např. alkoholu a cigaret. Dále jsou to porušování celních a daňových předpisů a praní špinavých peněz. Zločinné organizované skupiny se stále více kloní k páchání

těchto trestných činů. Jsou nejvíce výnosné, jsou poměrně latentní a v oblasti vietnamské diaspory je tato trestná činnost vysoce tolerována. [3 str. 64]

3.5.2 Celní a daňové delikty

Vzhledem k tomu, že hlavní obchodní artikl vietnamské komunity je pašování levného zboží z Vietnamu a Číny, škody, které zločinecké organizace způsobí celními a daňovými úniky jdou do miliard korun. Na tyto úniky se specializuje vietnamský organizovaný zločin zvaný „dich vu hai quan“ (celní servis). Podstatou je výroba falešných faktur. Do konce roku 2007 byly ve velkém rozsahu také padělány certifikáty původu zboží tak, aby zakryly původ zboží z Číny a jako země původu byly uváděny Vietnam, Srí Lanka, Bangladéš nebo Pákistán. Padělalo se dokonce v takovém množství, že Evropská komise zaznamenala významný pokles zboží dováženého z Číny a zrušila dovozní kvóty pro čínské zboží, protože přestalo být nadlimitní. V tomto případě se lokální organizovaný vietnamský zločin stal skutečně globálním a reálně zasáhl do politického dění v celé Evropské unii, kterou dokázal dokonale a velice lehce oklamat.

3.5.3 Vývoz finančních prostředků, legalizace výnosů z trestné činnosti

Jelikož jsou veliké rozdíly mezi náklady na zboží a ziskem z jejich prodeje, přichází zločineckým skupinám vysoký zisk, který je třeba buď vyvézt ze země, nebo jej legalizovat. Vývozem finančních prostředků se vždy zabývá jiná organizovaná skupina, než která padělané zboží do ČR dopravila. Využívají se kurýři, kteří převáží finanční prostředky v zavazadlech, osobní posílání peněz, využívá se bankovní sektor, poštovní zásilky. Vývozem se zabývají jak jednotlivci, tak i celé skupiny, kdy využívají svých sítí v okolních zemích, jako je Německo, Polsko, Slovensko, Maďarsko. Zákony týkající se

vývozu finančních prostředků, jejich legalizací a opatření proti terorismu tyto cesty a legalizace značně ztížily, ale vietnamský organizovaný zločin vymýšlí stále sofistikovanější způsoby jak finance ze země vyvézt. V roce 2018 prosákla na veřejnost zpráva, že samotná Deutsche Bank vyprala finance ve výši 2,5 bilionu EUR. V posledních letech se také hojně využívá kryptoměnových převodů, které nedokáže nikdo kontrolovat, ani blokovat. Jsou využíváni „bílí koně“ zejména za účelem pořízení bankovních kont a zasílání financí, ale i pro legalizaci výnosů z trestné činnosti. Další možností vývozu finančních prostředků do Vietnamu je systém HAWALA (z arabštiny důvěra). Hawaladar je obchodník sídlící v ČR. U tohoto jsou peníze složeny a tento potvrdí jejich příjem Hawaladarovi ve Vietnamu telefonem, emailem apod. Hawaladar finance ve Vietnamu vydá. Jedná se o systém založený skutečně na důvěře, ale fungující s naprostou precizností.

3.5.4 Nelegální výroba alkoholu a cigaret a obchodování s nimi

S neustálým růstem spotřební daně na alkohol a cigaretové výrobky rovněž neustále roste i jejich cena. Je tedy velice lukrativní vyrábět alkohol a cigaretové výrobky přímo v ČR a tyto prodávat. Při vyhnutí se spotřební dani opět dochází k astronomickým ziskům. Složky pro výrobu alkoholu lze lehce sehnat v České republice či Polsku. Tabák je třeba opět pašovat do České republiky a v bývalých zemědělských objektech dosušovat a zpracovávat. [3 stránky 73-74]

3.5.5 Výroba zboží klamavých značek a porušování duševního vlastnictví

Stejně tak, jak se padělané zboží do ČR pašuje, tak se zde i vyrábí. Dochází k tomu přímo na velkoobchodních, ve vyšších patrech, aby docházelo k určité konspiraci a ochraně dílny. Vyrábí se oblečení a módní doplňky

světových značek, které jsou pak prodávány v maloprodeji na tržnicích a ve stáncích při hranicích. V začátcích se jednalo o padělané sportovní značky jako Adidas, Nike či Reebok, ale vietnamská komunita dokáže dokonale kopírovat zájem o módu a nyní vyrábí značky Camp David, Versace, Marc Jacobs, Carl Lagerfeld apod., které jsou povětšinou určeny pro německý trh. Dříve se také provádělo kopírování a padělání hudebních a obrazových nosičů, které je již v současné digitální době za zenitem. Naopak kopírování a padělání počítačových a konzolových her je nyní na vzestupu. [3 stránky 74-75]

3.5.6 Násilná trestná činnost

Násilí má ve vietnamské diaspoře své stálé místo. Téměř každý Vietnamec má s násilím již své zkušenosti a vietnamští bossové se snaží celou komunitu držet neustále ve strachu. Násilí je v drtivé většině konáno pouze uvnitř komunity a páchané mezi Vietnamci. Málokdy se násilí používá také mimo komunitu, proto také je násilná trestná činnost natolik latentní. Jedná se především o rvačky, vydírání, ublížení na zdraví, vyřizování účtů, vybírání výpalného, znásilnění a pohlavní zneužívání, únosy, ale také nájemné vraždy či vraždy ze cti. Násilnou trestnou činnost páchají v naprosté většině bo doi, kteří jsou za takové násilí přímo odpovědni a placeni. [3 stránky 78-80]

3.5.7 Lichva

Zde nejde o lichvu, jak ji známe z našeho trestního práva. Již tradiční vietnamské půjčky jsou úročeny kolem 25 % a je to zcela běžné. Vietnamci, kteří chtějí vycestovat do ČR, se musí často značně zadlužit. Je třeba zaplatit cestovní výlohy, agenturu zabezpečující převoz, překladatele, úplatky úředníkům a pak také samotné bydlení v ČR, pronájem prodejního místa a zboží. Modus operandi je takový, že již ve Vietnamu se tipují osoby, které se zadluží a po cestě do ČR se vyskytnou problémy, které jejich dluh násobně zvětší a tyto osoby se

dostávají do spirály dluhů, které již nemůžou zaplatit. Muži jsou pak nuceni k otrocké práci v továrnách a ženy k prostituci. Existuje ale i klasická lichva, kdy půjčky jsou v praxi 280 – 560 % ročního úročení. [3 stránky 80-81]

3.5.8 Obchodování s lidmi a prostituce

Jak byla již popsána situace výše, nucení do otrocké práce a k prostituci je zcela závislé na předlužení jednotlivých Vietnamců. Vstupní náklady jsou pro Vietnamce obrovské. Tyto náklady Vietnamci přijímají, protože jsou přesvědčeni o rychlém zbohatnutí v ČR, což se ale v převážné většině případů nestane a při příjezdu jsou ještě více vykořisťováni a nuceni k dalšímu zadlužení. Mohli by se vrátit zpět do Vietnamu, ale to Vietnamec nikdy neudělá. V očích příbuzných by totiž klesl na samé dno, zklamal by, neuspěl, ztratil by tvář a to se ve Vietnamu neodpouští. Zůstává tedy v ČR a dobrovolně přijímá jakoukoli práci, ať je to otrocká práce v továrně za příšerných podmínek a minimální plat či prostituce. Majitelé továren platí takovým dělníkům jen minimum, aby je k továrně připoutali na co nejdéle. [3 stránky 84-86]

3.5.9 Padělatelské aktivity

Specializací vietnamského organizovaného zločinu je tradičně padělání výpisu z rejstříku trestů z Vietnamu, rodné listy, doklady o vzdělání a vůbec doklady a podklady, které jsou potřebné k doložení při žádosti o povolování či prodlužování pobytu v ČR. [3 stránky 87-88]

3.5.10 Obchod s drogami

Ve vietnamské komunitě jsou drogy odmítány a odsuzovány. Z tohoto důvodu nebyla vietnamské drogové kriminální scéně až do roku 2001 věnována téměř žádná pozornost. Vysoké zisky z této činnosti ale nenechali vietnamskou komunitu chladnou. Počátky obchodu s drogami se pohybovaly kolem dovozu

a distribuce heroinu, LSD a hašiše. Následovalo pěstování marihuany přímo na území ČR, kdy docházelo k pronajímání zemědělských objektů a domů k provozování indoor pěstíren. V těchto pěstírnách pracovali v otrockých podmínkách nově příchozí Vietnamci, kterým nic jiného nezbyvalo. Modus operandi byl takový, že se pronajal objekt, připojil se načerno k elektrické energii, která byla potřeba k osvětlování květin a odvětrání. Pohyb byl u takového objektu zjiřitelný pouze u zbudování a při odvozu sklizně. Jinak pracovníci takové pěstírny nesměli, nebo ani neměli možnost vycházet. Tyto objekty byly zjiřřovány při zaznamenání vysokého odběru elektrické energie, nebo vyzařovanou teplotou. V současné době je nejvíce lukrativní výroba pervitinu, nad kterým vietnamská komunita v podstatě převzala kontrolu v celé ČR. Vietnamská cesta je daleko preciznější, ale především levnější, než česká cesta, kdy se pervitin vyrábí pomocí pseudoefedrinu získávaného z léků. Díky prodejní ceně se v posledních letech stala vietnamská drogová scéna téměř monopolem a vietnamský pervitin je velice žádaný jak v ČR, tak především v příhraničních oblastech v Německu. [3 stránky 88-92]

3.6 Ukrajinská diaspora

Vstup Ukrajinců na české území má historické kořeny již v 16. a 17. století, kdy přicházeli do Čech a na Moravu co by studenti nebo žoldněři. Intenzivněji pak po připojení Haliče a Bukoviny k Habsburskému soustátí. Koncem 19. století přišla nová vlna migrantů, kdy se jednalo o haličskou integraci a vysokoškoláky, kteří odcházeli z Ukrajiny kvůli politice země. Tato vlna byla poměrně kulturně aktivní, vydávala knihy, učebnice, bylo provozováno divadlo, ukrajinská univerzita i gymnázia. Tomu ale učinila přítrž německá a následně sovětská okupace.

Po rozpadu Sovětského svazu přišly na Ukrajinu společenské, ekonomické a politické změny a jako v celém sovětském bloku začalo docházet k masové migraci. V této době přicházeli Ukrajinci na území ČR poměrně masově a zcela volně a to až do roku 2000, kdy přišla pro Ukrajince vízová povinnost. Důvod migrace Ukrajinců je v drtivé většině ekonomický a Ukrajinci přichází do ČR za lepším životem a za prací, což dokazuje, že drtivá většina Ukrajinců je ekonomicky aktivní. 40 % Ukrajinců přišlo za účelem zaměstnání a 30 % za účelem podnikání. Pouze 15 % z důvodu slučování rodiny. [5 stránky 59-62]

Ukrajinci jsou nejpočetnější cizineckou komunitou v ČR a jejich počet neustále roste. V roce 2004 bylo v ČR evidováno 78 263 Ukrajinců, na konci roku 2010 to bylo již 124 339 a ke konci roku 2018 je v ČR evidováno již 151 481 Ukrajinců. Od roku 2009 do roku 2014 populace statisticky klesala, ale následoval opětovný růst, kdy od roku 2017 je nárůst enormní, což je dáno ozbrojeným konfliktem na Ukrajině. V současné době se počet Ukrajinců v ČR opět výrazně snížil, a to zejména z důvodu koronavirové nákazy Covid-19. K tomuto velkému odlivu došlo díky skutečnosti, že velké procento Ukrajinců pracuje v ČR nelegálně, tedy bez povolení a řádných pracovních smluv a tedy nemají žádnou právní oporu a zázemí coby řádní zaměstnanci.

3.7 Zločinecké gangy zemí bývalého východního bloku

Ruskojazyčné zločinecké gangy působily na území Sovětského svazu již před rokem 1989, kdy jim napomáhala situace absolutního nedostatku veškerého spotřebního zboží, nedostatek dlouhých kulových zbraní, alkoholismus, nemožnost zakoupení automobilu. To vše byla živná půda pro pašování téměř veškerého zboží ze západu, včetně alkoholu a drog. Tyto činnosti byli možné jen za účasti vlivných osob z politických a vojenských

kruhů, čímž docházelo ke značné korupci a růstu další sofistikovanější ekonomické kriminality. Po rozpadu Sovětského svazu již organizovanému zločinu nestálo nic v cestě. Docházelo k jeho expanzi do zemí bývalého sovětského svazu a rovněž k expanzi po celém světě, Českou republiku nevyjímaje. Centrem ruskojazyčné mafie v ČR se do devadesátých let stávaly Karlovy Vary. Postupně se ruskojazyčné gangy rozpínaly po celé zemi, vyjma Chebu, Aše, Železné Rudy, kde již působily vietnamské gangy a Plzně, kde se usídlily gangy bývalé Jugoslávie. V současné době je v Karlových Varech neustále velké množství cizinců z řad Rusů, ale jejich koncentrace je již za svým vrcholem. Nyní nejsou Karlovy Vary pouze centrem organizovaného zločinu, ale také běžného turismu a neustále Rusy přitahují jako magnet.

V rámci práce byl proveden průzkum mezi hoteliéry a restaurátéry v Karlových Varech, kdy byli dotazováni, proč jsou pro ruskojazyčnou mafii a nyní turisty tak atraktivní. Restauratéři uváděli, že Karlovy Vary jsou krásné město se skvělým lázeňstvím, což pochopitelně bylo ve výběru Rusů až sekundární. Hoteliéři se naopak klonili k historickým důvodům a jako zásadní důvod uváděli jednoho z jejich nejvýznamnějších stálých hostů, který se do Karlových Varů dojížděl léčit. Tímto váženým hostem byl car Petr I. Veliký (1672 – 1725), který je u současných Rusů značně oblíbený, zejména jako velký reformátor. Díky jeho návštěvám se v Karlových Varech vybuďovala potřebná infrastruktura, která napomáhala ruskojazyčným turistům, aby se tam cítili jako doma. Roku 1897 byl v Karlových Varech dokonce vystaven pravoslavný chrám svatých apoštolů Petra a Pavla.

Když bylo dotazováno na totéž několik Rusů, bylo potvrzeno, že velkou roli v oblíbenosti místa hraje car Petr I. Veliký. Někteří jsou dokonce přesvědčeni, že Karlovy Vary jsou ruským městem, tedy ruským majetkem, ruským územím uprostřed ČR, který Petr I. zakoupil a nechal tam vybudovat

ruskou infrastrukturu. Město a jeho atraktivitu přirovnali k Monaku. Dle jejich slov kdo nebyl v Karlových Varech, nebyl ani v Evropě.

Nejen z důvodu výše uvedených historických kontextů, ale i z důvodu předlistopadové vazby na SSSR, se ruskojazyčné gangy v ČR rychle zabydly a přijaly strukturu podobnou organizovanému zločinu v Rusku. Vrcholným orgánem byla rada Vorů, které byl podřízen Vor v zákoně, pod ním Autorita. V některých případech přicházel ještě pobočník, který řídil staršiny, kteří již byli odpovědní za konkrétní úkoly. [7 stránky 41-44]

Vývoj ruskojazyčných gangů v České republice měl dva vývojové stupně. V devadesátých letech se začal postupně etablovat v České republice a v zemích bývalého sovětského bloku, a to především pácháním majetkové a násilné trestné činnosti, která se vyznačovala enormní krutostí. Šlo především o loupeže benzínek, pošt, bank, nočních klubů, kasin. Vybírání poplatků za ochranu, krádeže vozidel, obchodování s vojenským a jaderným materiálem. Tento vývoj trval do roku 1996, kdy se začal pomalu transformovat ve vyšší stupeň organizovaného zločinu. Vyvezený a legalizovaný (vypraný) příjem, který byl získán v první vlně, se nyní vracel do ČR se sofistikovanějšími organizovanými zločinnými skupinami, které zde zakládali legální obchodní firmy.

Miroslav Němec ve své knize uvedl, že *„Charakteristickým rysem činnosti všech ruskojazyčných skupin organizovaného zločinu je zejména pronikání do ekonomické sféry s cílem její možné destabilizace, snaha o získání významného vlivu ve strategických hospodářských odvětvích, snaha o korupci příslušníků státní správy a ovlivňování jejího fungování a rozhodovacího procesu v důležitých otázkách, jakož i snaha etablovat svoje*

členy či spolupracovníky v orgánech státní moci a politických stranách“. [7 str. 47]

3.8 Kořeny ruskojazyčné mafie

Mezi prvními osobami ruskojazyčné mafie stanul Anatolij Čerkasov. Byl to ideolog a inspirátor sovětské mafie. V počátcích své kriminální kariéry se specializoval na kapesní krádeže. Byl to muž inteligentní se skvělým smyslem pro organizaci. Jeho zásluhou se v SSSR rozmohlo gangsterství a brzy se stal „Vorem v zákoně“ (zloděj podle zákona, z přesvědčení, elita, zlodějský baron, vůdce a rozhodce). Díky násilí a obrovské brutalitě se jej lidé báli více než smrti.

Zločinné organizace byly v Sovětském svazu již dříve, kdy na jejich vrcholu stál vždy Vor v zákoně. V poválečné době se ale vynořili odštěpenci. Nekvalifikované živly z řad rolníků, které se chtěly vymanit z moci nejvyšších. Snažily se o nové rozdělení moci a chtěly Vory v zákoně svrhnout. Rozkvět nastal v sedmdesátých letech, kdy se z rostoucí korupce a zneužívání moci zrodili nelegální obchodníci s obrovskými prostředky, kterými si podrobili složky státního i stranického aparátu. Neustále docházelo ke krveprolití obou mafiánských kartelů, až do osmdesátých let, kdy se objevil skutečně silný vůdce, který dokázal kontrolovat nelegální ekonomiku, kriminální činnost a dokázal si podmanit i státní aparát. Jednalo se právě o již uvedeného Anatolije Čerkasova. Právě Čerkasov vychoval první bandu těch nejkrutějších gangsterů, kteří pomocí mučení rozžhaveným železem, bestiálním bitím nebo pohřbením za živa vybírali poplatky z výdělků. [8 stránky 11-14]

Svět ruské mafie je natolik komplikovaný a v současnosti i maximálně provázaný s vládnoucí elitou země, že ho nelze shrnout do jedné kapitoly této práce a ani to není cílem. Z tohoto důvodu je zde jako reprezentativní vzorek uvedena jedna z nejznámějších skupin, která měla velký vliv na formování

organizovaného zločinu ve zlomových devadesátých letech a svým způsobem se podílela i na pronikání zahraničního organizovaného zločinu do ČR.

Solncevská brigáda je zločinecká organizace, která v 80. letech vznikla na moskevském sídlišti Solncevo, a která svým způsobem dosud působí po celém světě. V devadesátých letech působila také v České republice, a to především na území Prahy a Karlových Varů. Měla obrovský vliv a páchala téměř veškerou trestnou činnost přinášející zisk, včetně nájemných vražd při využívání enormní brutality. Její rozmach byl částečně způsobený liknavostí českých úřadů a politiků, kteří si dlouho nepřipouštěli usídlení organizovaného zločinu v ČR. Policie i zpravodajské služby byly dlouho dezorientované a na rychlý nárůst organizovaného zločinu nestačily dosti rychle reagovat. Až v roce 1995 došlo k jednomu z prvních velkých zásahů proti ruské mafii, a to v restauraci U Holubů, kde právě probíhalo jednání mezi Solncevským a Solomonským gangem o rozdělení moci v ČR. Zatčení představitelů gangů v čele s bossem Anatolijem Katričem byli odsouzeni a vyhoštěni z ČR, čímž byla Solncevská zločinecká organizace na území ČR paralyzována. Katrič se několikrát pokoušel dostat zpět do ČR prostřednictvím falešných dokladů, úplatků na úřadech, investicemi i žádostí o odpuštění zbytku trestu, ale neuspěl. [7 stránky 47-56] [9]

3.9 Ukrajinské zločinecké organizace

Ruskojazyčný organizovaný zločin je potřeba rozdělit na ukrajinský organizovaný zločin a ruský organizovaný zločin. Ačkoli je jejich struktura podobná a páchají i obdobnou trestnou činnost, jejich pojetí je odlišné, čímž se ukrajinský organizovaný zločin stává i nebezpečnějším. Jak je v práci již uvedeno, ruské gangy jsou řízeny nejvyšší autoritou, tzv. Vorem v zakoně, který díky své obrovské autoritě rozhoduje, rozděluje práci i klienty, rozhoduje spory a řídí vše, co se zločinecké organizace týče. Rovněž tak dodržuje a kontroluje,

zda je dodržován kodex zločinecké cti. Tak je zločinecká organizace poměrně centralizovaná a udržována v určitých mezích. Ukrajinské zločinecké organizace Vory v zákoně neuznávají a přiklánějí se k modernějšímu řízení organizace, čímž dochází k určité decentralizaci. Některé zločinecké organizace jako např. Lvovská brigáda neuznávají žádné autority a dělají si, co chtějí, bez ohledu na kohokoli jiného, čímž se stávají nebezpečnější. Takové organizace se prosadily svou inteligencí, vzděláním v ekonomické a právní sféře, znalostí jazyků, specializacemi a kontakty do státní správy. Jedná se o novou kriminální elitu, mezi zločinci zvanou Komsomolci.

Vedoucími těchto organizací se převážně stávají vysocí armádní důstojníci, kteří se včas zorientovali ve společenských změnách, kterých dokázali využít pro svůj prospěch. Jejich obrovský zisk jim napomohl v legální sféře, kde jsou povětšinou obchodníci a na organizovaný zločin jsou napojeni paralelně přes tzv. staršinu. Příslušníci těchto organizací jsou také většinou bývalý vojáci, nebo zaměstnanci zpravodajských služeb s armádním výcvikem.

Ukrajinské zločinecké organizace jsou v ČR zastoupeny nejvíce a rozdělují se na brigády. Rozsah jejich trestné činnosti je velice široký a zahrnuje také násilnou trestnou činnost, která se projevuje enormní, až nepředstavitelnou brutalitou, se značnou devastací oběti. Následně se snaží svůj ilegální příjem legalizovat a investovat do legálních podniků. Nejrozšířenějším a nejlépe organizovaným ukrajinským gangem v ČR je Luhaňská brigáda.

3.9.1 Luhaňská brigáda

Teritorium Luhaňské brigády je největší a zahrnovalo celou Moravu, Slezsko, Vysočinu a Prahu. Její představitel vykonával autoritu také pro Maďarsko, Slovensko, Německo a Španělsko. V roce 2000 však přišla velká

policejní akce a boss Pavel Nikoljuk byl se svými spolupracovníky zatčen. Nikoljuk byl později odsouzen na 13 let ve vězení. [7 stránky 54-55]

3.9.2 Mukačevská brigáda

Jejími teritorii byly Severní, Západní a Jižní Čechy a část Středočeského kraje. Specializovala se na příhraniční oblasti a německé a rakouské turisty. Mukačevská brigáda byla organizována podobně jako ruské gangy a měla svého Vora v zakoně. Boss této brigády se svými spolupracovníky a dvěma Čechy byli zatčeni v prosinci 2003. [10]

3.9.3 Kyjevská brigáda

Třetí nejpočetnější ukrajinská zločinecká organizace se pohybuje především v Praze, Středních a Východních Čechách. Jejím bossem byl do roku 2007 Valeriy Prytoka, kdy se přiznal k vraždě ukrajinského podnikatele. Později v roce 2012 u soudu vypověděl, že po celou dobu spolupracoval s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu, kterému pomáhal s vyšetřováním několika vražd. Dále uvedl, že také pracoval pro BIS. V roce 2007 dostal informaci, že jej chtějí na Ukrajině zavraždit, proto prý uzavřel s policií dohodu, že se přizná k vraždě, bude mu zachován azyl a bude spolupracující obviněný. Dohoda však naplněna nebyla, tak vše řekl před soudem, který jej uznal vinným pro jinou vraždu, rovněž ukrajinského podnikatele, který odmítl platit výpalné. Prytoka také vypověděl, že na severu Čech se pohybuje Mukačevská brigáda, s kterou má velice dobré vztahy a spolupracuje s ní. Přiznal tak existenci ukrajinských gangů i jejich propojení na policii, která je v určitých případech kryla. [11]

3.9.4 Lvovská brigáda

Lvovská brigáda neuznává žádné zločinecké zákony, dohody ani ujednání a neposlušně operuje po celém území České republiky. Ve

zločineckém prostředí má velký vliv a je také terčem mnoha útoků kvůli své neposlušnosti. Je také známá svým násilím a ze všech ukrajinských zločineckých organizací je, co se brutality týče, asi nejhorší. Boss Lvovské brigády byl zavražděn v roce 2001, ale byl nahrazen. [7 str. 56]

Existují i další brigády, jako Užhorodská, Iršavská, Krymská, Krivojrogská, ale ty nejsou svým počtem natolik významné jako výše uvedené.

3.10 Středoasijské zločinecké organizace

Dalšími zločineckými organizacemi ze zemí, které se snaží získat významnější pozici na kriminální scéně, a které páchají v ČR organizovaný zločin, jsou skupiny ze středoasijských republik bývalého Sovětského svazu.

3.10.1 Čečenské zločinecké gangy

Tyto se rekrutují z Čečensko – Ingušské ASSR, Arménů a Gruzínců. Jsou velice soudržní a nenávidí Rusy, mají pevnou hierarchii, na jejímž vrcholu je rada starších. Stejně jako ostatní ruskojazyčné gangy se i čečenské zločinecké gangy specializovaly na vydírání soukromých podnikatelů, únosy, loupeže, přepadávání bank, benzínových pump a krádeže motorových vozidel. Násilná trestná činnost se vyznačovala enormně vysokou brutalitou. Po získání značného finančního zázemí se i čečenské organizace od této trestné činnosti odklonily a přešly na sofistikovanější trestnou organizovanou činnost. Finanční podvody, machinace, podvody s platebními příkazy a zneužívání platebních karet. Dále se specializují na pašování alkoholu, cigaret, drog, zbraní a dokonce i na obchod s plutoniem. V ČR se čečenské organizace neprosadily tak významně jako v Německu a fungují zde spíše jako vykonavatelé pro další ruskojazyčné zločinecké organizace, které se v ČR etablovaly více.

3.10.2 Dagestánské zločinecké gangy

Dagestánské zločinecké organizace z převážné části nesměřují svoji trestnou činností proti občanům ČR, ale parazitují na cizincích právě ze zemí bývalého Sovětského svazu. Tito cizinci, kteří v ČR pracují, a tedy za práci cestují, musí platit za ochranu, ale také za cestu, tzv. mýtné. Tyto kriminální skupiny se zaměřují na cizince na velkých vlakových a autobusových nádražích v Praze, Brně, Severních Čechách a na Severní Moravě. Dříve okradení cizinci dokonce dostávali písemné potvrzení, že od nich již mýtné bylo vybráno.

3.11 Kriminální aktivity ruskojazyčných zločineckých organizací

3.11.1 Loupeže

Loupeže patřily do první časové linie páčání organizované trestné činnosti ruskojazyčných gangů v ČR a ve světě. Docházelo k ozbrojeným loupežím obchodů s vysokou denní tržbou, benzínových pump, bankovních domů, pošt.

3.11.2 Vybírání poplatků za fiktivní ochranu

Tzv. vybírání výpalného, známé též jako racketeering. Jedná se o denní chléb téměř všech mafií na světě. Podnikateli je sděleno, že je ohrožen, ale pokud bude řádně platit za ochranu, nic se mu nestane. Platili se pevné částky, procenta ze zisku, nebo byl poplatek stanoven za každého zaměstnance. Pokud podnikatel nezaplatil, byl terčem násilí. Byl zbit, mučen, zavražděn, násilí bylo směřováno na rodinné příslušníky, podnik vyhořel, vyhořel vozový park.

3.11.3 Vydírání

Poškození byli vydírání k vydání peněz, ke službám, kvůli informacím. Používají se stejné praktiky jako u výpalného. Hrubé násilí a mučení.

3.11.4 Převaděčství

Do roku 2000 měli Ukrajinci na území ČR téměř volný vstup. Poté byla zavedena víza. Převaděčství je také spojeno se získáváním lidí na otrockou práci a prostituci, kdy modus operandi je v podstatě totožný jako u Vietnamců. Najdou osobu ve špatné nebo nejlépe zoufalé finanční situaci, která se následně pod slibem bohatého života naverbuje a za vysoký poplatek převezve do cizí země. Objekt je tímto postupem tak zadlužen, že mu nezbyde nic jiného, než následně vykonávat přikázané činnosti. V posledních letech se zejména díky ozbrojenému konfliktu na Ukrajině a také různým vládním programům na podporu zaměstnanosti Ukrajinci opět dostávají na území ČR poměrně jednoduše.

3.11.5 Nelegální obchod se zbraněmi

Na území bývalého Sovětského svazu se stále nachází velké množství nelegálních a nevidovaných zbraní. Jsou to zbraně z bojových konfliktů, které nelegálně prodávali příslušníci armády. Po zrušení milicí se rovněž ztratilo v celém východním bloku velké množství střelných zbraní. V současné době dochází na území ČR k prodeji nelegálních střelných zbraní, a to jak ze starých válek, tak i ze současného ozbrojeného konfliktu v Donbasu. Existují i informace o nabídce jaderného materiálu či nabídce chemické zbraně, ruské nervově paralytické látky VR-33.

3.11.6 Krádeže motorových vozidel

Krádeže motorových vozidel patřily také spíše do první časové linie, ale dochází k nim i nadále, protože se stále jedná o velice lukrativní obchod. Dříve se odcizilo vozidlo a celé se převáželo na Ukrajinu nebo do Ruska, kde dostalo zcela nové doklady. Existují i důkazy, že v době odsunu sovětských vojsk z Německa se s vojenskou technikou po železnici přepravovalo i obrovské množství odcizených vozidel. Nyní se odcizená vozidla rozebírají na náhradní díly. V ojedinělých případech je poškozenému nabídnuto si vozidlo odkoupit zpět. Pokud odmítne, je rozebráno.

3.11.7 Padělání peněz

Velice výnosná organizovaná činnost. Pověštinou jsou bankovky, a to americké dolary a eura tisknutá v zahraničí a do ČR se pašují a nabízejí k prodeji. Kvalita padělků se pohybuje u stupně 3 zdařilosti, ale v poslední době se vyskytují i stupně 2 zdařilosti. Stupeň 1 se vyskytuje velice sporadicky a pouze u amerických dolarů. Nejvíce padělané bankovky jsou 100 dolarové. U euro jsou to 50, 100, ale i 200 eurové bankovky. V roce 2019 byla zachycena nabídka Lvovské brigády na několik milionů 500 euro bankovek a snahy přesunout padělatelskou dílnu do domu u Prahy. Cena padělaných bankovek je pak 35 – 40 % hodnoty originálu.

3.11.8 Drogová kriminalita

Obchod s drogami se měnil v čase pouze v nabízeném sortimentu. V dřívějších dobách to byl heroin, pervitin, marihuana, LSD a hašiš. V současné době jde spíše o pervitin a kokain, jehož obliba stále roste.

3.11.9 Korupce

Korupce je v rukách organizovaného zločinu nejnebezpečnější zbraní. Dochází k uplácení úředníků rozhodujících o vstupních vízech, při udělování dlouhodobého pobytu, trvalého pobytu, či udělení občanství. Uplácí se při všech možných zkouškách od autoškoly počínaje po jazykové zkoušky konče. Dochází ke korupci na úřadech v samostatné působnosti např. kvůli ovlivnění stavebních rozhodnutí, urbanistických plánů, ale korupce prorůstá až do nejvyšších politických kruhů, kde se transformuje do nařízení a zákonů. Jedná se o hlavní snahu organizovaného zločinu, protože dobré kontakty do státní správy jsou pro zločinecké organizace základem přežití a úspěchu.

3.11.10 Počítačová kriminalita

V současné době stále častěji páchaná trestná činnost. Co se týče hackerských útoků, jsou ruskojazyčné země a Severní Korea nejaktivnější. Dochází k ovlivňování průběhu voleb, jsou napadány nemocnice, bankovní ústavy, celé firmy, kterým jsou zablokovány počítače, a je vyžadováno výkupné. Jsou vykrádány emaily a počítačový obsah a následně dochází opět k vydírání. Je hojně využívána kryptoměnová síť, aby nemohlo dojít ke sledování takto získaných peněz. Počítačová kriminalita bude neustále narůstat a je možné, že velké množství organizovaného zločinu se přesune právě do digitálního světa, kde již v „Darknetu“ v tichosti bují.

3.11.11 Praní špinavých peněz

Legalizace výnosů z trestné činnosti je živným chlebem všech zločineckých organizací po světě. Vlády poměrně úspěšně spolupracují a vydávají nařízení pro omezení takové legalizace a nehlídaných finančních toků, zejména z důvodu zabránění financování terorismu. Organizované skupiny si však vždy najdou cestu, jak nabyté peníze zlegalizovat. Děje se tak

cestou bílých koní, nočních podniků, restaurací, kasin a heren, které jsou už ze své podstaty využívány jako pračky špinavých peněz.

3.12 Současný stav ruskojazyčného a vietnamského organizovaného zločinu

Tento stav je kvalitně vypracován ve výroční zprávě NCOZ SKPV za rok 2018. Jak ruskojazyčné, tak vietnamské zločinecké organizace se opírají o velice silné diaspory. Jejich síla je ve spojení se zahraničním organizovaným zločinem a variabilitě páchané trestné činnosti, kterou je především násilná trestná činnost, pašování a distribuce drog, zneužívání strukturálních zdrojů, daňová trestná činnost a pochopitelně legalizace výnosů z trestné činnosti a dlouhodobé vytváření korupčních vazeb na úředníky i politiky všech úrovní.

Po rozvolnění vízové politiky k Ukrajině po květnu 2018 kvůli ozbrojenému konfliktu na východní Ukrajině vzniká nový modus operandi, kdy kriminální autority cestují volně po Evropě na oficiálně získané ukrajinské cestovní doklady z okupovaného území Ukrajiny, k jejichž vystavení byla použita pozměněná identita.

Ruskojazyčné zločinné organizace neustále pracují na propojení podnikatelských a kriminálních struktur v hospodářské kriminalitě za účelem co největší legalizace výnosů z trestné činnosti. Dochází k převádění nestandardních objemů finančních prostředků a vytváření fiktivních účelových transakcí směřujících k obcházení bankovních systémů s cílem zakrýt skutečný účel platby. Legalizované finance jsou opětovně investované do korupce, zejména při získávání potřebných povolení.

Vietnamské zločinecké organizace se na území našeho státu zase zabývají vysoce latentní a sofistikovanou trestnou činností, kterou ponejvíce

bylo v roce 2018 nedovolená výroba a distribuce OPL, především pervitinu, daňové podvody, korupce, organizování nelegální migrace a samozřejmě legalizace výnosů z trestné činnosti. Další aktivita, která již trvá desetiletí, je organizovaný dovoz zboží z Číny, Vietnamu, Thajska a Laosu a s ním spojené obrovské daňové úniky, které podstatně ohrožují rovnováhu veřejného rozpočtu.

Roste i vliv čínské diaspory, která rovněž organizuje dovozy levného zboží a daňové podvody a úniky. Přichází snaha o získání ekonomického vlivu formou investic.

„Z dlouhodobého hlediska hlavní problém všech cizojazyčných kriminálních organizací, které se na českém území zabývají trestnou činností spojenou s legalizací výnosů z trestné činnosti, představuje vyhledání zdrojové trestné činnosti, která je páchána většinou mimo území ČR“. [12 str. 21]

Rovněž na úseku nelegálního obchodu se zbraněmi a vojenským materiálem byl v posledních letech zjištěný mírný vzestup, a to jak na úseku mezinárodní spolupráce, tak šetřením detektivů NCOZ na našem území. Tento jev mohl být vzhledem k bezpečnostnímu vývoji v Evropě poměrně jasně predikovaný. Rozvolněním vízové politiky v roce 2018 vůči Ukrajině se do České republiky opět dostávají vyšší počty Ukrajinců. Cesta do ČR je legální, a tedy není natolik kontrolovaná. Pohyb v schengenském prostoru je následně již naprosto volný. K tomu přistupuje ozbrojený konflikt, který se stále odehrává na východě Ukrajiny, kde se pohybuje velké množství zbraní a není velkým tajemstvím, že obě strany konfliktu jsou zásobovány zbraněmi několika státy. Na Ukrajině je korupce a organizovaný zločin ve vysokých vojenských pozicích poměrně pevně etablován a tyto zbraně jsou nelegálně prodávány a nabízeny po celé Evropě. Dalším důvodem vyššího výskytu této trestné

činnosti je, jak je již v práci uvedeno, digitalizace kriminálního prostředí. Nová forma tohoto obchodu se přesunula do kyberprostoru, platby jsou realizovány v kryptoměnách, doručování je zprostředkováváno zásilkovými službami a poštou, které v drtivé většině ani netuší, co doručují. Tento fenomén tak absolutně minimalizuje potřebu osobního setkání, jednání či předání peněz nebo jiné realizace peněžního toku. Tímto jsou zainteresované strany těchto nelegálních obchodů, prodejci, ale i odběratelé zbraní, téměř nevystopovatelní. [12 str. 28]

Rovněž tak dochází k navýšení kybernetické kriminality, kdy v roce 2018 bylo evidováno 6 815 případů, což je nárůst o 1 161 skutků oproti minulému roku, což je markantní ukazatel současného trendu. Ruskojazyčné gangy se specializují na podvody v kybernetickém prostoru, využívání virtuálních měn při legalizaci výnosů z trestné činnosti, phishingové útoky, hacking, šíření hoaxů, tedy podvodných zpráv, krádeže identit, se kterými následně obchodují na tržištích v prostoru darknetu. Rovněž se zde dopouštějí finanční kriminality. Vzhledem k tomu, že tato kriminalita přináší značný finanční zisk, lze ji provozovat z kteréhokoli místa na zemi a riziko dopadení je zmenšené na minimum, lze předpokládat, že počty případů budou narůstat. Další predikcí jsou rovněž útoky v platformě internetu věcí. Kyberkriminalita je v drtivé většině páchána ruskojazyčnými gangy. Vietnamský organizovaný zločin v tomto prostoru je spíše sporadický. [12 str. 29]

Naopak legalizace výnosů z trestné činnosti se projevuje téměř ve všech oblastech trestné činnosti ruskojazyčné i vietnamské komunity. O pašování hotovostních prostředků práce již pojednala. Sofistikovanější a nebezpečnější způsob legalizace je prolínání legálních a nelegálních aktivit při využívání vlastní legální obchodní struktury. Využívání profesionálních služeb pro legalizaci výnosů, jako jsou směnářenské služby, obchody s nemovitostmi,

provozovatelé hazardních her, právních a poradenských služeb. Ještě sofistikovanější se jeví využití informačních a komunikačních technologií a využívání nových platebních metod. Tento problém se jeví jako potenciální hrozba, jelikož by mohl spojovat zatím dva oddělené druhy kriminality, obecnou a hospodářskou.

Co se týče násilné kriminality páchané zločineckými organizacemi se zaměřením na nájemné vraždy, vydírání, či únosy, tak tyto mají v posledních letech klesající tendence a skutečně zřejmě dochází k odklonu od této trestné činnosti. Ke změně modu operandi ale nedošlo. Překvapením minulého roku je zvýšení násilné kriminality ruskojazyčných zločineckých skupin, obzvláště ukrajinských, které se opětovně vrátily k vybírání výpalného. Toto vydírání směřují na své krajany podnikající v ČR. Modus operandi se ale pozměnil, aby byl téměř nezjistitelný. Cílem násilí není sám podnikatel a jeho majetek, ale jeho rodina na Ukrajině. Ukrajinský organizovaný zločin v ČR se k tomuto druhu trestné činnosti vrátil poté, co se odklonil od páchání trestné činnosti v oblasti DPH, kde docházelo k častějším kontrolám ze stran finančních úřadů a zavedení kontrolních hlášení Ministerstvem financí ČR.

Neustále palčivějším problémem je zvyšující se trend zájmu o padělané doklady členských států EU, především pak Polska, Litvy a Rumunska, díky kterým dochází k neoprávněnému pobytu na našem území a získávání nelegálního zaměstnání. Tato cesta vede také přes Maďarsko, kde byla zaznamenána nabídka víz pro občany cizích zemí, které jejich držitelům umožňují vstup do schengenského prostoru. Problematika padělaných dokladů bude stále palčivější a tento trend bude do budoucna stále narůstat, kdy může k jejímu využití sáhnout i teroristická organizace.

Obrovským trendem je také zaměstnávání cizinců prostřednictvím pracovních agentur, které reagují na nabídku volných pracovních míst. Tento legální postup se zdá být pro ČR pozitivní, ale některé agentury Ukrajince vykořisťují a navíc jsou placeny i firmami, kterým zaměstnance dodávají. Dodají Ukrajince na pracovní místo, a když se neosvědčí, nebo mu skončí vízum, tak se jej rychle zbaví, aby na místo mohly rychle dodat dalšího Ukrajince, za kterého budou opět inkasovat provize. Propuštění Ukrajinci jsou následně na území ČR bez prostředků, bez ubytování, bez práce, či bez možnosti sehnat jinou práci, protože agentury již o ně nejeví zájem. U některých nepřípadá z různých důvodů v úvahu ani možnost návratu do domoviny a tak nezdědka raději volí kariéru zločince.

3.13 Bezpečnostní složky ČR

3.13.1 Policie ČR

Bezpečnostních složek České republiky, které jsou primárně určeny pro boj s organizovaným zločinem a proti zločineckým organizacím, nejen těch cizojazyčných, je v ČR několik. V první řadě je třeba uvést Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ), který je jako jediný specializovaný přímo pro boj s organizovaným zločinem v České republice, známý též jako protimafiánský útvar. Věnuje se zjišťování a vyšetřování zvláště závažných zločinů páchaných organizovanými skupinami na úseku nástražných výbušných systémů, násilí, zbraní, výbušninami, štěpným materiálem a jinými nebezpečnými látkami, obchodu s lidmi, terorismu, extremismu a nelegální migrace, padělání a pozměňování peněz a platebních prostředků, financování terorismu. Pokud je zde jmenován Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, tak musí být vedle něj uveden také Útvar odhalování korupce a finanční kriminality (ÚOKFK), který je pro boj s organizovaným zločinem vrcholně důležitý. Vyšetřuje finanční cesty, zajišťuje

výnosy z trestné činnosti a úspěšně odčerpává organizovanému zločinu finanční prostředky. Vyšetřuje především trestné činy na úseku závažné hospodářské, finanční a daňové trestné činnosti. Dále se věnuje trestné činnosti týkající se korupce a trestným činům veřejných činitelů. V roce 2016 došlo k reorganizaci obou útvarů a došlo k jejich sloučení do Národní centrály proti organizovanému zločinu (NCOZ). Toto nelibě nesl dosavadní ředitel ÚOOZ Robert Šlachta a na svou funkci rezignoval. Dalším útvarem, který bojuje proti organizovanému zločinu a uštědřuje mu tvrdé rány a připravuje jej o značné výnosy je Národní protidrogová centrála (NPC), která se specializuje na odhalování a vyšetřování drogových, zvláště závažných nebo organizovaných, zločinů, které povětšinou zasahují i mimo hranice naší země. Aby mohly tyto útvary úspěšně bojovat s cizojazyčným organizovaným zločinem, který je bezpečnostní hrozbou pro ČR, musí využívat operativně pátrací prostředky, které jim zabezpečují informace a důkazy v podobě odposlechů, sledování či použití agenta. Tyto operativně pátrací prostředky zabezpečují v ČR pouze dva celorepublikové útvary.

Útvar zvláštních činností (ÚZČ) se specializuje na využití operativně pátracích prostředků jako je sledování osob a věcí. Při této vysoce specializované a náročné činnosti jsou používány jak sledovací týmy, tak technické prostředky, přičemž se provádí sledování zásilky, otevření zásilky, může být provedena záměna zásilky nebo i zadržení zásilky. ÚZČ se také věnuje realizování odposlechů a záznamům telekomunikačního provozu.

Útvar speciálních činností (ÚSČ) jako jediný útvar v ČR disponuje agenty a také pouze příslušník ÚSČ může být právně použit v trestní věci. Tito agenti vykonávají operativně pátrací činnosti jako je využití agenta a předstíraný převod. Další úkoly ÚSČ jsou dlouhodobé a krátkodobé ochrany utajených svědků, kteří organizovanému zločinu uštědřují nejtvrdší rány a dále je to

výroba krycích dokladů, ať už to jsou rodné listy, výuční listy, živnostenské listy, listiny dokazující nějaké skutečnosti nebo osobní doklady.

3.13.2 Zpravodajské služby

Zpravodajské služby zahrnujeme pod státní orgány působící na poli zajišťování bezpečnosti státu. Jsou zřizovány za účelem získávání, shromažďování a vyhodnocování informací. Služby však nezískávají, neshromažďují a nevyhodnocují veškeré informace, ale pouze ty, které se dotýkají vnitřní či vnější bezpečnosti státu, ohrožení ústavního zřízení či ohrožení ekonomických zájmů státu.

České zpravodajské služby dělíme na základě jejich územní působnosti na vnější a vnitřní a dále podle působnosti věcné, v tomto případě rozlišujeme zpravodajské služby civilní nebo vojenské.

Jak již samo označení napovídá, zpravodajská služba s vnitřní působností působí uvnitř státu a má na starosti veškeré hrozby, které mají svůj původ uvnitř daného státu. Často se také setkáváme se zjednodušujícím označením „kontrarozvědká“. Toto označení je v dnešní době poměrně nepřesné, vztahuje se spíše k dobám minulým, a to z důvodu, že by mohlo svádět k předpokladu, že jediným polem zájmu této služby je pouze kontrarozvědná činnost, tedy odhalování příslušníků zpravodajských služeb cizí moci na svém území. Činnost vnitřní zpravodajské služby je v dnešní době mnohem obsáhlejší. Kontrarozvědná činnost a ochrana utajovaných informací vlastního státu je stále jejím stěžejním úkolem, ale také shromažďuje a vyhodnocuje informace o činnostech, které jsou namířeny proti demokratickým základům státu a jeho svrchovanosti a celistvosti. Lze tedy konstatovat, že vnitřní zpravodajská služba se zabývá všemi možnými formami terorismu a extremismu, sabotážemi, špionáží, kybernetickými útoky či šířením

zbraní. „Rozšiřuje se také okruh služeb, které se zabývají organizovaným zločinem.“ [13 str. 68] V České republice je vnitřní zpravodajskou službou Bezpečnostní informační služba (BIS).

Z výše uvedeného můžeme konstatovat, že vnitřní zpravodajské služby lze chápat jako služby defenzivního charakteru, tudíž zpravodajské služby s vnější působností mají charakter ofenzivní. Vnější služby, jak už sám jejich název napovídá, působí převážně mimo území vlastního státu. Shromažďují a vyhodnocují informace mající původ v zahraničí, které se však dotýkají bezpečnosti, ekonomických a jiných zájmů či obrany vlastního státu. Vnější služby pomáhají politickým představitelům poskytováním zjištěných informací formovat zahraniční a bezpečnostní politiku země. Pomáhají také v předstihu identifikovat vnější hrozby pro svou zemi a svou úlohu také mohou sehrát při vedení vojenských operací. Vzhledem k tomu, že snahy o proniknutí organizovaných zločineckých skupin s původem v zahraničí do zákonodárných institucí a ohrožování ekonomických zájmů českého státu nabývají na intenzitě, zaměřují i zpravodajské služby s vnější působností svou činnost na působení těchto skupin v zemích jejich původu. U nás je zpravodajskou službou s vnější působností Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI).

Dá se říci, že vojenské zpravodajské služby jsou již ze své podstaty zaměřeny na jinou problematiku než civilní zpravodajské služby. Avšak vzhledem k událostem posledních let, zejména k velké migrační vlně a ozbrojeným konfliktům, kterých se účastní i Česká republika se dá konstatovat, že i vojenské zpravodajství se podílí na boji se zločineckými organizovanými skupinami ze zahraničí. Vojenskou zpravodajskou službou České republiky s vnější i vnitřní působností je Vojenské zpravodajství (VZ).

Rozdíl mezi zpravodajskými službami a ostatními bezpečnostními sbory tkví zejména ve způsobu získávání informací. Zpravodajským službám je zákonem přiznána možnost používat specifické prostředky získávání informací, které jsou zákonem vymezeny. Mezi tyto prostředky patří zpravodajská technika, sledování, využívání osob jednajících ve prospěch dané služby a krycí prostředky a krycí doklady. Z výše uvedeného by mohlo vyplývat, že zpravodajské služby a Policie České republiky využívají obdobné prostředky při získávání informací potřebných pro boj s nezákonnou činností. Ovšem zcela zásadní rozdíl spočívá v účelu, za jakým jsou tyto specifické prostředky získávání informací použity. Trestní řád explicitně stanoví, že použití těchto specifických prostředků získávání informací nesmí sledovat jiný zájem než získání skutečností důležitých pro trestní řízení (§ 158b odst. 2 trestního řádu), kdežto zpravodajské služby se použitím specifických prostředků nesnaží zjistit důkazní prostředky pro trestní řízení, nýbrž se pokouší získat a vyhodnotit informace důležité pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnosti a obrany České republiky.

3.14 Postupy bezpečnostních složek

Všechny postupy bezpečnostních složek mají naprosto stejný výchozí bod a proti organizovanému zločinu zásadní nevýhodu a tím jsou jasná pravidla stanovená na základě zákona. To znamená, že všechny právní instituty v boji proti zločinu musí být povoleny nějakou zákonnou autoritou. V případě PČR je to především státní zástupce, vrchní státní zástupce, soudy, nebo vrchní soudy. V případě mezinárodní spolupráce je potřeba povolení obou dotčených stran, přičemž vzájemná komunikace mnohdy protáhne proces povolování i na měsíce. Organizovaný zločin takové problémy nemá.

Jak je již v této práci uvedeno, každá z institucí bezpečnostního systému ČR má jiné postupy a řídí se jinými zákony, takže by se mohlo zdát, že možnosti přímého boje proti organizovanému zločinu jsou značné, bohužel opak je pravdou. Mezi tyto, ač omezené přesto významné a účinné možnosti řadíme operativně pátrací činnosti a operativně pátrací opatření. Jelikož boj s organizovaným zločinem je ze zákona především úkolem PČR, bude citována trestně právní úprava.

3.14.1 Předstíraný převod § 158c tr. řádu

„Předstíraným převodem se rozumí předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu předmětu plnění včetně převodu věci,

a) k jejímuž držení je třeba zvláštního povolení,

b) jejíž držení je nepřípustné,

c) která pochází z trestného činu, nebo

d) která je určena ke spáchání trestného činu.“ [14]

Jde spíše o krátkodobé nasazení agenta převodu, který speciálními taktikami získá důvěru u pachatele a tento s ním začne obchodovat s odcizenými vozidly, drogami, s lidmi, zbraněmi apod. Předstíraný převod nemusí vždy provádět ÚSČ SKPV, ale měl by alespoň metodicky vést prováděcí orgán.

3.14.2 Sledování osob a věcí §158d tr. řádu

„Sledováním osob a věcí se rozumí získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky.“ [14]

Sledování osob a věcí v ČR provádí ÚZČ SKPV a to vizuálně, nebo technickými prostředky, kterými mohou být např. drony, vrtulník nebo GPS či utajeně instalované kamery v prostoru. Sledování je pro boj s organizovaným

zločinem velice důležité a pomáhá zmapovat jak činnost sledovaného, tak i jeho styky. Mnohdy tak dochází k rozkrytí celé skupiny. Současná legislativa umožňuje sledování i přes hranice a za hranicemi ČR, přičemž povolování těchto akcí je velice komplikované a s každým státem jiné.

3.14.3 Použití agenta § 158e odst. 2 tr. řádu

„Agentem je příslušník Policie České republiky plnící úkoly uložené mu řídicím policejním orgánem, vystupující zpravidla se zastíráním skutečného účelu své činnosti.“ [14]

Agentem může být pouze příslušník útvaru ÚSČ SKPV a jeho prací je v převážné většině sběr informací. Agent je v boji proti organizovanému zločinu jednou z nejsilnějších zbraní, protože v případě jeho úspěšné infiltrace do zločinecké organizace zpravidla dochází, při správném provedení, k její likvidaci. Velkým problémem je infiltrace agentů do cizineckých gangů a mafií. Jak vietnamské, tak ruskojazyčné zločinné organizace využívají Čechy spíše jako „pohůnky“ pro zajišťování okrajových činností, jako jsou koupě domů, vozidel, pronájmy apod. nebo jako „bílé koně“. Nicméně na činnost agenta může být využit i agent cizí země a běžně se stává, že český agent působí v cizině a agent cizí země je nasazen v ČR. Je pak ale velice nešťastné, když v zájmu populismu o takovém nasazení agenta informuje veřejnost politik v hlavních zprávách, jak se tomu stalo v poměrně nedávné době v případě nasazení vietnamských agentů při operaci v ČR.

3.14.4 Zadržení zásilky § 86 tr. řádu

„Je-li k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení v konkrétní věci nutno zjistit obsah nedoručených poštovních zásilek, jiných zásilek nebo telegramů, nařídí předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, aby je

pošta nebo osoba provádějící jejich přepravu vydaly jemu a v přípravném řízení buď státnímu zástupci, nebo policejnímu orgánu.“ [14]

Tento trestně právní institut bude nabývat do budoucna na důležitosti, neboť jak je v práci již uvedeno veškerá trestná činnost se digitalizuje a přesunuje na internet, především na část neviditelného internetu, tzv. Darknet. Veškeré hmotné věci pak putují pro vyšší konspiraci od pachatele ke kupci formou pošty, či kurýrních společností.

3.14.5 Otevření zásilky § 87 tr. řádu

„Zásilku vydanou podle ust. § 86 odst. 1 tr. řádu může otevřít jen předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nebo policejní orgán.“ [14]

Někdy není žádoucí zásilku zadržet, ale pouze se podívat a zadokumentovat, co v zásilce skutečně je. Lze tak propojit více informačních kanálů, jako odposlech, sledování, zjištění, zda obchodník na Darknetu je skutečně tento prodejce. Právní regulace je zde na místě, protože se narušuje ústavní právo listovního tajemství.

3.14.6 Záměna zásilky § 87a tr. řádu

„V zájmu zjištění osob podílejících se na nakládání se zásilkou obsahující omamné látky, psychotropní látky, prekurzory, jedy, radioaktivní materiál, padělané peníze a padělané cenné papíry, střelné nebo hromadně účinné zbraně, střelivo a výbušniny nebo jinou věc, k jejímuž držení je třeba zvláštního povolení, věci určené ke spáchání trestného činu, anebo věci z trestného činu pocházející, může předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nařídít, aby byl obsah takové zásilky zaměněn za jiný a takto upravená zásilka byla předána k další přepravě.“ [14]

Někdy je důležité, aby zásilka došla až do cíle svého určení, ale není možné ponechat předmět zájmu v oběhu. Může se jednat o nebezpečné látky, zbraně, drogy apod.

3.14.7 Sledovaná zásilka § 87b tr. řádu

„Státní zástupce může v přípravném řízení nařídit, aby zásilka, u níž je důvodné podezření, že obsahuje věci uvedené v §87a tr. řádu, byla sledována.“

[14]

Je třeba zadokumentovat cestu zásilky, zda je skutečně doručena adresátovi a zda ji převezme.

3.14.8 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu § 88 tr. řádu

„Je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný čin pletichy v insolvenčním řízení podle §226 tr. zákoníku, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 tr. zákoníku, sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 tr. zákoníku, pletichy při veřejné dražbě podle § 258 tr. zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo.“ [14]

Jedná se opět o poměrně zásadní vstup do lidských práv zaručených ústavou. Proto je také povolování odposlechu přísné a hlídané. Nicméně je to

asi nejpoužívanější institut používaný v boji proti organizovanému zločinu. V současné době je zřejmě již přežitý, protože zločinci se rychle adaptovali a mluví v silných kódech, nebo si informace a zprávy předávají jiným způsobem a detektivové poslouchají jen prázdný komunikační provoz, který zdržuje od dobré operativní práce v terénu.

Další právní instituty, které jsou enormně důležité pro boj se zločineckými organizacemi a obzvláště pro boj se zločineckými organizacemi vietnamské a ruskojazyčné komunity jsou podpůrné operativní prostředky. Tyto se novelizací trestního řádu vyjmuly a zanesly se do právních norem nižší kategorie. Pro PČR je tomu zákon č. 273/2008 Sb. O Policii ČR. Jedná se o následující.

3.14.9 Informátor § 73 z. č. 273/2008 Sb.

„Informátorem se rozumí fyzická osoba, která poskytuje policii informace a služby takovým způsobem, aby nebyla vyzrazena její spolupráce s policií.“ [15]

Využití informátora je pro boj s organizovaným zločinem absolutní základ. Vietnamské a ruskojazyčné zločinecké skupiny jsou enormně spjaté a soudržné. Do těchto skupin se dlouhodobě nedaří infiltrovat agenty pro získávání informací. Vytěžování odposlechů rovněž nenese kýžené ovoce, stejně tak ani sledování osob a věcí. Členové gangů mají velice propracované schůzky a kontakty. Příprava na schůzku může trvat několik hodin, ale i dnů, kdy se objekt skrytě kontroluje, nebo jde předem domluvenou trasu, tzv. trasu obrany proti sledování a je kontrolován proti sledování ostatními zločinci. Nezřídka si zločinecké organizace na tyto kontroly najímají bývalé policisty a pracovníky zpravodajských služeb, kteří se sledováním zabývali, aby takové kontroly prováděli. Zkušené oko vyškoleného kontrasledovače takové

sledování prohlédne velice brzy, jelikož prostor, kde se sledující může pohybovat či skrývat je velice omezený.

Informátor se tedy většinou rekrutuje přímo z řad zločinecké organizace, což je velice obtížné, jak z důvodu, že tyto skupiny jsou skutečně soudržné. Vietnamské diaspory jsou jako rodina, na čemž záleží jejich přežití a ruskojazyčné jsou zase vázány zločineckými zákony, nikdy nespolupracovat s policií. A také proto, že při jejich dekonspiraci je pro ně jen jediná budoucnost, kterou je smrt, nebo doživotní ukrytí, např. v ochraně svědků. Využívání a nasazení takového informátora musí tedy být velice citlivé, konspirativní, maximálně utajené, nesmí se zneužívat a se získanými informacemi se musí pracovat velice obezřetně a vždy vyhodnocovat, zda taková informace nepovede k dekonspiraci informátora.

Téměř žádný informátor nedává své informace zadarmo. Buď jej motivuje finanční zisk, výměna informací, známost a „očko“ u policie, pomsta, přesvědčení, nebo je to jen matení policie či test. Operativec, který využívá informátora, se musí mít na pozoru před informátorem i jeho informacemi, které mohou být přehnané, falešné či lživé, zejména z důvodu pomsty někomu a tedy poštvání policie na dotyčného. Při vytěžování informací policistou si informátor poměrně lehce ověří, které informace policie má a které ne a jaká osoba je nejvíce zajímavá. Jde o jakýsi obrácený systém informací, který vyšetřování velice škodí, a proto má využití informátora a jeho vytěžování poměrně přísné podmínky a postupy, které je potřeba dodržovat.

3.14.10 Krycí prostředky § 74 z. č. 273/2008 Sb.

„Krycím prostředkem se rozumí věc včetně krycího dokladu, prostor nebo činnost sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení její činnosti nebo k zastírání činnosti policie.“ [15]

Tyto prostředky policie a zpravodajské služby využívají k tomu, aby zakryly svou příslušnost k službám, pro co největší konspiraci v kriminálním prostředí.

3.14.11 Zabezpečovací technika § 76 z.č. 273/2008 Sb.

„Zabezpečovací technikou se rozumí technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.“ [15]

3.14.12 Zvláštní finanční prostředky § 77 z.č. 273/2008 Sb.

„Zvláštními finančními prostředky se rozumí vyčleněné finanční prostředky, které jsou používány k úhradě některých výdajů v souvislosti se získáváním poznatků o trestné činnosti, používáním podpůrných operativně pátracích prostředků, používáním operativně pátracích prostředků podle trestního řádu a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osoby.“ [15]

Je samozřejmé, že pro boj se zločineckými organizace jsou potřebné také finanční zdroje, které kryjí výdaje agentů při pronikání do kriminálního prostředí, náklady na vyplacení informátorů či náklady na krátkodobou ochranu osob v podobě nákladů na ubytování. Ze ZFP se také ale hradí předstírané obchody, které se zločineckou organizací probíhají. Jsou to tedy peníze, které se použijí např. na zakoupení drogy. ZFP rovněž zahrnuje také peníze na výkupné.

3.15 Mezinárodní instrumenty v boji proti organizovanému zločinu

Organizovaný zločin nikdy není omezen hranicemi státu, ve kterém působí. V každé zločinecké skupině jsou prvky mezinárodního i globálního

rozsahu zločinu. Z tohoto důvodu je mezinárodní organizovaný zločin natolik nebezpečný, že je po zásluze zařazen mezi bezpečnostní hrozby pro ČR. Pokud by každý stát s tímto zločinem bojoval osamoceně, výsledek by byl jen malý a omezený na nižší patra organizací. Pro efektivní boj proti mezinárodnímu organizovanému zločinu, kterým ten vietnamský a ruskojazyčný bezesporu je, je třeba mezinárodní spolupráce a instrumenty, které se dají využít. Vzhledem k tomu, že těchto instrumentů a smluv o spolupráci je velké množství, tak v práci budou uvedeny pouze ty základní.

3.15.1 Neapolská politická deklarace

Neapolská politická deklarace není rozsáhlým dokumentem. Skládá se pouze z preambule a 10 paragrafů. Nejpodstatnější jsou operativní paragrafy 9 a 10, ve kterých jsou specifikované prostředky pro posílení schopností států, OSN a dalších organizací spolupracovat proti organizovanému zločinu. Jedná se především o:

- ✓ sblížení zákonných textů týkajících se organizovaného zločinu,
- ✓ posílení mezinárodní spolupráce v operativních otázkách na úrovni vyšetřování, obžaloby a soudního řízení,
- ✓ přijetí podmínek a základních principů pro mezinárodní spolupráci na úrovni regionální i univerzální,
- ✓ vypracování mezinárodních dohod o organizovaném zločinu,
- ✓ opatření a strategie k prevenci a potírání praní špinavých peněz a užívání výnosů zločinu. [16 str. 83]

3.15.2 Celosvětový akční plán

Celosvětový akční plán přímo na Neapolskou deklaraci navazuje a podstatně ji konkretizuje a rozšiřuje. Dělí se na 7 kapitol, tedy A až G, kdy v kapitole A popisuje fenomén mezinárodního organizovaného zločinu, kapitola B se věnuje národnímu zákonodárství. V této kapitole se doporučuje zavést účast ve zločinecké organizaci mezi trestné činy a zavedení trestní odpovědnosti právnických osob. Dále jsou vydána doporučení pro elektronický dohled, zahajování tajných operací a pro institut sledování zásilky. V kapitole C, která se věnuje mezinárodní právní spolupráci, doporučuje plné využívání bilaterálních a multilaterálních smluv týkajících se extradice, jejich vylepšování a širší využívání těchto smluv. V kapitole F dále doporučuje zvážit univerzální kriminalizaci legalizace výnosů z trestné činnosti, identifikaci skutečných vlastníků obchodních společností, konfiskaci nelegálních výnosů, omezení bankovního tajemství, včetně hlášení podezřelých transakcí a aplikování pravidla „znej svého zákazníka“. [16 stránky 84-85]

3.15.3 Deklarace o prevenci a kontrole organizovaného transnacionálního zločinu

Přijata byla v Buenos Aires v roce 1995, ve které státy Latinské Ameriky a Karibiku vyjádřili zájem na vypracování mezinárodní úmluvy proti organizovanému zločinu. Věnovala se především definicím, posílení nadnárodní spolupráce a zjednodušení procedur. Dále odsávání výnosů z trestné činnosti, vzájemné pomoci v trestních věcech, vydávání osob se zásadami extradice, rozvoj technik vyšetřování, výměně informací, výměně zkušeností a mechanismům kontroly. [16 stránky 85-86]

3.15.4 Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu

Jedná se o rámcovou úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, vedle které jsou uvedeny protokoly věnované specifickým problémům, kde je mezinárodní spolupráce považována za nejdůležitější. Účelem tedy je podporovat spolupráci v prevenci a boji proti organizovanému zločinu. Obsahovala opět definice nadnárodních trestných činů, závažných trestných činů a také organizované skupiny. Úmluva zasahuje do národního trestního práva, které musí převzít do svého práva některé skutkové podstaty, které se týkají kriminalizací zločinného spolčení. V našem trestním právu se jedná o § 361 trestního zákoníku, Účast na organizované zločinecké skupině. Dále se jednalo o trestné činy o nabývání výnosů z organizovaného zločinu.

Úmluva se dále věnuje opatřením proti praní špinavých peněz, a to regulacemi pro banky a další instituce, které skýtali identifikaci klienta, uchovávání záznamů a hlášení podezřelých transakcí. Dále se úmluva věnuje pochopitelně úplatkářství, a to v aktivní i pasivní formě.

Úmluvu dále doplňují protokoly klíčových trestných jednání. Prvním z nich je Protokol proti obchodování s lidmi, zvláště ženami a dětmi, dále Protokol proti pašování přistěhovalců a Protokol proti nedovolené výrobě střelných zbraní a obchodu s nimi. [16 stránky 87-102]

3.15.5 Úmluva Rady Evropy

Úmluva Rady Evropy více rozpracovává myšlenky Úmluvy OSN, prohlubuje je a rozšiřuje na základě toho, že se vztahuje na státy stejného smýšlení. Jejím cílem je usnadnění mezinárodní spolupráce týkající se pomoci při vyšetřování, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze všech druhů trestné činnosti, zvláště závažných zločinů a zejména trestných činů

souvisejících s drogami, obchodování se zbraněmi, teroristických činů, obchodu s dětmi a mladými ženami a dalších trestných činů, ze kterých plynou velké zisky. Sleduje dva hlavní cíle, a to přijetí účinných vnitrostátních opatření postihujících praní špinavých peněz a dále umožnit co nejširší spolupráci mezi smluvními stranami při vyšetřování trestné činnosti a při konfiskaci výnosů z trestné činnosti. [16 stránky 102-104]

3.15.6 Doporučení FATF

Skupina pro finanční úkoly (FATF) je jediný mezinárodní orgán zaměřující se výlučně na boj proti praní špinavých peněz. Doporučení obsahuje přehled instrumentů, národních programů a hlavně 40 doporučení, které se snaží zabránit praní špinavých peněz. Jedná se o právně nezávazný dokument, ale je přijat i státy, které nejsou členy skupiny. Doporučuje kriminalizaci praní peněz, konfiskační opatření, doporučení pro banky a finanční instituce, jako jsou identifikace zákazníka, uchovávání záznamů, povinnost bdělosti a oznamování podezřelých transakcí. [16 str. 104]

3.15.7 20 směrnic GRECO

GRECO (Group of States Against Corruption), Skupina států proti korupci, přijala 20 směrnic proti korupci. Monitorováním těchto směrnic a mezinárodněprávních instrumentů má být zlepšena schopnost jejích členů v boji proti korupci. Monitorování směrnic je každoročně vyhodnocováno a následně dochází k určitým doporučením proti korupci. [16 stránky 108-109]

3.16 Cizinecká legislativa v novodobé historii ČR

Cizinecké právo procházelo v České republice poměrně bouřlivým vývojem. Geografická poloha České republiky ji vystavuje do značné míry importu problémů z východní části Evropy, proto bylo nutno ještě před

vstupem ČR do EU budovat instituce, které budou schopny těmto problémům čelit. Bylo rovněž nutné přijmout legislativní kroky a některá velmi nepopulární opatření zejména z pohledu cizinců migrujících do ČR za prací. Je třeba si uvědomit, že stejně jako je tomu dnes, tvořili i do roku 2000 většinu migrantů cizinci z postsovětských států, zejména Ukrajiny, Ruska, Moldavska atd. ČR si uvědomovala nutnost ochrany vlastního i evropského trhu, který ohrožuje zejména nekontrolovaný příliv levného asijského zboží, neregulovaný příliv levné pracovní síly z tzv. třetího světa, organizovaný mezinárodní zločin a s ním spojené přelévání špinavých peněz. Pokud chtěla ČR usilovat o vstup do EU a evropských hospodářských struktur musela přizpůsobit svoji politiku a také legislativu evropským požadavkům. Mezinárodní konference EU završená v Amsterdamu v roce 1997 vnesla zásadní změny do ustanovení základních smluv EU. Pro ČR bylo klíčové, že do těchto smluv byly včleněny Schengenská dohoda a Prováděcí úmluva. Pro ČR to znamenalo, že relevantní schengenský *acquis* musí být z její strany akceptován nejpozději do okamžiku, než se stane plnohodnotným členem EU. ČR se musela tedy připravit na přijetí zásad vyplývajících ze Schengenské dohody a Amsterdamské smlouvy. Důsledkem tohoto procesu bylo, že Rada ES vydala nařízení č. 574/1999 ze dne 12. 3. 1999, určující jmenovitě okruh zemí, jejichž občané musí být při překračování vnějších hranic EU vybaveni vízem. V duchu tohoto nařízení podnikla ČR v roce 2000 razantní kroky s cílem harmonizovat svoji vízovou politiku s vízovou politikou členských států EU. Což znamenalo, že byla zavedena vízová povinnost pro občany Ruské federace, Běloruska a Ukrajiny i občany některých dalších států bývalého SSSR.

V případě Ukrajiny (z větší části se to týkalo i ostatních ruskojazyčných států, které spadaly do vlivu bývalého SSSR) to znamenalo, že se pro tyto skupiny cizinců zásadně změnily podmínky pro vstup a pobyt v ČR. Je třeba si uvědomit, že do zavedení vízové povinnosti.

Jako příklad lze uvést, že k 1. 1. 2000 stačilo Ukrajincům k tomu, aby mohli vstoupit a pobývat na území ČR pouze několik málo náležitostí: platný cestovní pas, pozvání ověřené Pasovou službou ČR (později Cizineckou policií) nebo turistický voucher, ze kterého vyplývalo, že cizinec má zaplacenou služby spojené s pobytem v ČR (stravování a ubytování). Všechny tyto věci bylo možno nahradit cestovním pasem, ve kterém byl vyznačen záznam „AB SLUŽBOVA“. Například Ukrajinci mohli na základě bilaterální smlouvy pobývat na území ČR až do 30 dnů, poté museli vycestovat, ale následně se mohli opět přes jiný hraniční přechod vrátit, a tak mohl každý z nich dobu pobytu na území ČR „řetězit“.

Je zřejmé, že zdaleka největší část migrantů tvořili a tvoří ekonomičtí migranti usilující o získání zaměstnání na území ČR. Do 31. 12. 1999 bylo tvořeno jádro pracovní migrace z časového hlediska krátkodobými úseky, zejména proto, aby bylo možno v případě potřeby pracovní sílu vypovědět nebo ji flexibilně nahradit jinou. Do roku 2000 probíhal proces legalizace pracovních pobytů tak, že cizinec nejdříve přicestoval do ČR jako turista a teprve když si našel práci, tak si svůj pobyt na území ČR legalizoval. V 90. letech byl pobyt cizinců ošetřen zákonem č. 123/1992 Sb., který byl poměrně jednoduchý (obsahoval 34 paragrafů). Cizinec mohl v rámci této normy pobývat na území ČR při splnění stanovených podmínek krátkodobě max. do 3 měsíců, dlouhodobě max. na 1 rok nebo trvale, pobyty cizinců nebyly touto právní normou děleny na kategorie podle účelu. Pro cizineckou agendu bylo zásadním faktem, že proces legalizace mohl probíhat v souladu se zákonem na území ČR. Od roku 2000 tato výhoda zmizela a nejpočetnější skupiny cizinců, které tvořili zejména Ukrajinci, Vietnamci a příslušníci ostatních států bývalého SSSR museli žádat o pracovní víza na zastupitelských úřadech v zahraničí. Následkem toho se prakticky ze dne na den v nelegálním postavení ocitlo velké

množství cizinců, a to i přesto, že tato změna byla dlouho dopředu avizovaná i v médiích.

Od 1. 1. 2000 nabyt účinnosti zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, který platí po řadě novelizací až do dnešní doby. V průběhu 20 let platnosti musel tento zákon reagovat na různé trendy a bezpečnostní požadavky vzniklé při jeho zavádění do praxe. Jeho podobu také ovlivňovaly kromě jiného vnější změny, zejména legislativa EU. Vývoj cizineckého práva ovlivňovaly také ostatní právní normy, jmenujme alespoň ty nejzásadnější, jako je zákon o zaměstnanosti, správní řád, daňový zákon, živnostenský zákon, zákon o obchodních korporacích apod. Ze zásadních zlomových okamžiků si můžeme všimnout několika novelizací, které na tyto předěly v cizinecké problematice reagovaly. Prvním důležitým okamžikem byla novela, která reagovala na vstup ČR do EU. Smlouva o přistoupení vstoupila v platnost dne 1. 5. 2004. V tento okamžik ještě nebyly všechny evropské normy a směrnice dostatečně do zákona o pobytu cizinců zapracovány a tak se stalo, že asi tři měsíce od vstupu postupovaly orgány, které řešily pobytovou agendu přímo podle evropských zákonů. Jednou ze zásadních změn bylo, že cizinci třetích zemí mohli získat trvalý pobyt po 5 letech přechodného pobytu na území ČR, přičemž do vstupu do EU to bylo až po 10 letech. Tento moment byl natolik zásadní, že ovlivnil trendy pracovní migrace. Velké množství Ukrajinců i Rusů najednou dosáhlo na možnost získat trvalý pobyt a vymanit se tak z nejistoty, který vyplývala ze závislosti na stálosti zaměstnání, existenci podnikatelských a jiných aktivit, které odpovídaly účelům všech forem přechodných pobytů, nebo přívětivosti zprostředkovatelů z řad stejného etnika. Dalším zásadním momentem bylo uvedení do praxe Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, která řeší pobyt rodinných příslušníků

občanů EU. Na tento trend reagovali cizinci tím, že se začala zhusta objevovat problematika fiktivních manželství s občany EU a fiktivního osvojování dětí občanů EU. Cizinci třetích zemí totiž mohli bez nutnosti předchozího pobytu dosáhnout na právo neomezeného pobytu v ČR (EU) bez toho, aniž by prokazovali účel pobytu.

Jedním z nejzásadnějších momentů pro procesy související s cizineckou pobytovou agendou, který se téměř vyrovnal vstupu ČR do EU, je dění v roce 2008, které poznamenala světová hospodářská recese, což znamenalo úbytek pracovních příležitostí. Na druhou stranu vstoupila Česká republika koncem roku 2007 do schengenského prostoru. Okamžitě se stala velmi atraktivní destinací zejména pro občany Ruska, neméně i pro Ukrajince, protože v ní viděli vstupní bránu do Evropy. Začal tzv. hon na pobytová oprávnění v České republice bez ohledu na účel nebo důvod. Zejména pro občany Ruska bylo pobytové povolení v České republice znakem postavení ve společnosti, tzn. něco jako vlastnictví dobrého auta nebo chaty. To se kromě jiného projevilo obrovským množstvím žádostí o dlouhodobé pobytové tituly v ČR a vyřizování náležitostí se stalo velmi lukrativním byznysem, na kterém profitovaly a dodnes profitují různé zprostředkovatelské společnosti. Na druhou stranu bylo možno zaznamenat reakci státu na ekonomický propad v tomto období a propuštění velkého množství cizinců, který se projevil zejména pokusem přimět řadu těchto cizinců k opuštění republiky, zpřísnění režimu vydávání pracovních povolení nebo dočasné zastavení vydávání pracovních víz na zastupitelských úřadech. Byl spuštěn program tzv. dobrovolných návratů, kdy cizincům, kteří ztratili práci v důsledku krize, byla nabízená bezplatná letenka a motivační příspěvek 500 EUR na zajištění nezbytných životních nákladů bezprostředně po návratu domů. Zároveň došlo ke ztřeštění kontroly nelegálního zaměstnávání cizinců. V rámci potírání nelegálního zaměstnávání zahraničních pracovníků vzniká nová administrativní struktura – Meziřesortní

orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců, který spočíval zejména v zesílené represivní činnosti. Je také zajímavé pozorovat chování státu, kdy z velmi liberální politiky vůči zaměstnávání cizinců a jejich setrvávání v ČR najednou přichází represivní politika, která se projevuje nulovou tolerancí vůči cizincům, kteří neplní účel pobytu nebo se jiným způsobem provinili proti pobytovému režimu. V roce 2009 došlo také ke zrušení té části devizového zákona, který zakazoval vlastnictví nemovitostí cizincům ze třetích států. To se projevilo zejména v tom, že zejména Rusové začali ve velkém skupovat v ČR nemovitosti, hlavně byty v Praze či v jiných lukrativních destinacích.

Od 1. 1. 2011 dochází k další velmi výrazné změně v cizineckém právu, tím je přechod pobytových agend z Cizinecké policie na vytvořené útvary ministerstva vnitra. Tato novelizace vedla k rozsáhlé reformě Cizinecké policie. Ta měla velmi negativní dopad na kontrolní činnost pobytového režimu cizinců, vedení útvarů Cizinecké policie je podřízeno Krajským policejním ředitelstvím, ty však nemají dostatečné odborné kapacity ani vůli k zachování dostatečného počtu policistů ke kontrolní činnosti v cizinecké oblasti. Dochází k masivnímu odchodu velkého počtu vyškolených odborníků jednak mimo policii a jednak k jiným oborům služby. Z této situace se Cizinecká policie vzpamatovává do dnešních dnů.

Kdybychom se podrobněji podívali na chování ukrajinských ekonomických migrantů na našem území od roku 2000, kdy začaly být pobyty vázány na účel (v případě Ukrajinců to byl především účel pracovní), získali bychom vlastně ucelený průřez různými trendy obcházení zákona o pobytu cizinců. Omezený počet pracovních povolení a zdlouhavý proces při jeho získávání vedl cizince třetích zemí většinou Ukrajince k tomu, aby účelově změnili důvody pobytu ze zaměstnání na „účast v právnické osobě“. Nejprve se to projevilo v hromadném zakládání družstev s nekonečným počtem členů,

účastí v s.r.o., v.o.s, ve kterých byly nejdříve několikastránkové seznamy společníků, po změně legislativy i jednatelů, od roku 2008 stoupl také raketově počet OSVČ, přičemž tito lidé neměli ani potuchu co to podnikání je, kdo a jakým způsobem kontroluje podnikatele, kde a kdy se podává daňové přiznání. Ve skutečnosti šlo vždy o udržení pobytu v ČR a zajištění práce a obživy. Převážná část z nich otevřeně přiznává, že vůbec neví, jak se jmenuje společnost, kde jsou zapsáni ani co je vlastně předmětem činnosti jejich firmy, natož kde má sídlo a kdo je statutárním orgánem.

Další ranou pro liberální přístup k cizincům v České republice byl rok 2014 a 2015. V roce 2014 došlo k prudkému ochlazení vztahů s Ruskem a jeho vazalů, zejména v souvislosti s obsazením Krymského poloostrova. Jenom pro porovnání v roce 2012 byl denní náběr žádostí o krátkodobé vízum do ČR v Moskvě okolo 1 400 - 1 500 žádostí denně, v roce 2015 klesl tento počet na 400. Velmi negativně se v cizinecké sféře také projevila migrační krize, zejména skandální přístup některých západoevropských zemí způsobil, že se do EU dostávali cizinci bez jakýchkoliv dokladů. V tomto kontextu je složité obhajitelné požadovat po jiných cizincích všechny možné doklady, od pojištění přes přesně stanovené částky k pobytu až po poslední razítko na nájemní smlouvě.

Zavedení bezvízového styku pro občany Gruzie, Moldavska a Ukrajiny v roce 2016-2017 bylo dalším významným předělem v pobytových agendách. Jednalo se o politická rozhodnutí, která měla být především odpovědí na negativní události vyvolané údajnou ruskou agresí vůči svým bývalým „koloniím“. V případě Ukrajiny, jak se později ukázalo, vedlo zvedení úlev z vízové povinnosti ke zvýšení počtu nelegálně pobývajících osob na území Schengenu. Zejména ukrajinští občané podmínky bezvízové dohody ve zvýšené míře porušují. Jednak neoprávněně provádějí výdělečnou činnost a také

k cestám do schengenského prostoru používají dva a více cestovních dokladů, aby tak obešli pravidlo 90/180 (pobyt 90 dnů ve 180 denním cyklu).

Dalším důležitým momentem v cizineckém právu bylo zavedení zaměstnaneckých karet, které se dostalo do zákona o pobytu cizinců novelou 101/2014, do účinnosti této novely se udělovala cizincům usilujícím o zaměstnání v ČR víza k pobytu nad 90 dnů. Novelou, která vycházela z evropského práva, byl tento účel pobytu převeden pod dlouhodobé pobytové tituly, které se posuzují a rozhodují ve správním řízení. Mimo jiné novelizace umožňuje, aby zároveň s žadatelem o dlouhodobý pobyt podala žádost i jeho rodina. Tady mj. narážíme na problém cizineckého práva v ČR vs. správní řád. Podle všeho měla být cizinecká problematika vyňata z působnosti správního řádu, k tomuto kroku chybí jednak politická vůle a proti je silná lobby právníků, kteří se zabývají cizineckým právem. Zúžil by se tak jejich operační prostor pro celou škálu obstrukcí a právních kliček. Jak chcete aplikovat například ustanovení §60 o předvedení u cizinců, kteří se v zahraničí nedostaví k výslechu? Jak chcete aplikovat §24 o fikci doručení? Atd. Zákon 101/2014 byl jednou z posledních liberálních novel cizineckého zákona. Pozdější novely byly buď technického rázu, nebo měly restriktivní charakter.

Poslední novelou cizineckého zákona bylo přijetí zákona č. 176/2019 s účinností od 30. 7. 2019. Tato novela zavádí institut mimořádného pracovního víza, upřesňuje, kdy je možné žádat o změnu zaměstnavatele u zaměstnaneckých karet, neboť byly zneužívány občany Ukrajiny k získání pobytového povolení a ti následně měnili zaměstnavatele, což bylo v rozporu s původním smyslem zaměstnaneckých karet, zásadním způsobem zpřísňuje dopady trestné činnosti cizinců na jejich pobytová oprávnění. Odebírá např. možnost odvolání proti zrušení pobytu ke Komisi.

Hlavní negativní jevy spojené s cizineckou problematikou, které v současné době přímo poškozují zájmy ČR:

- ✓ šedá ekonomika, zaměstnávání cizinců různými otrokáři, pracovními agenturami s cizineckou účastí, kteří zprostředkovávají a zároveň poskytují zaměstnání a rozdíl mezi vykázaným výkonem a mzdou vyplácenou cizinci zůstává zprostředkovateli,
- ✓ neplacení povinných odvodů,
- ✓ falšování náležitostí, písemností potřebných pro vydání povolení k pobytu,
- ✓ lhaní a podvádění při uvádění povinných údajů,
- ✓ účelové změny identity,
- ✓ útoky na veřejně činné osoby, kontrolory, policisty,
- ✓ daňové podvody,
- ✓ závažná trestná činnost s mezinárodním přesahem (drogy, zbraně, obchod s lidmi),
- ✓ náchylnost ke korupci a korumpování,
- ✓ infiltrace 2. a 3. generace cizinců s nekalými úmysly do orgánů státní moci,
- ✓ zneužívání benevolentních azylových procedur k legalizaci pobytu.

3.17 Překážky v boji proti organizovanému zločinu

Překážek v boji proti vietnamským a ruskojazyčným zločineckým organizacím je mnoho. V první řadě je to náskok organizovaného zločinu. Zločinecké organizace se neustále inovují a mění svůj modus operandi, snaží se o co největší latenci svých kriminálních činů, hledají nové cesty a postupy, jak

bezpečně páchat závažnou organizovanou činnost. Např. inovují způsoby přepravy peněz, reagují na seznam zakázaných látek a vyrábí omamné a psychotropní látky s pozměněnými recepturami tak, aby nebyly na tomto seznamu a jejich výroba a distribuce nebyly trestné, vymýšlejí nové způsoby vydírání a přenášejí tuto trestnou činnost do digitálního světa. Všechny bezpečnostní složky bojující proti těmto cizineckým gangům pouze reagují na tyto inovace. Jde o neustálé kopírování způsobů trestné činnosti, a čím rychleji dokážou na tyto trendy reagovat, tím lépe.

3.17.1 Legislativa

Organizovaný zločin páchaný zahraničními zločinnými organizacemi je naprosto volný, ničím nesvázaný, nikým omezený a regulovaný. Jediná pravidla jsou držet se na svém území, věnovat se sobě svěřené trestné činnosti, oddaně poslouchat autoritu a plnit její rozkazy a nikdy nespolupracovat s policií. Bezpečnostní složky musí ale dodržovat naprosto striktní pravidla, která nesnesou žádnou benevolenci. Pokud k pochybení dojde, důkazy mohou ztratit důkazní hodnotu.

3.17.2 Jazykové bariéry

Pro boj s cizineckými gangy je zapotřebí skvělá jazyková vybavenost. A to nejen jazyka oné země, ale také dialekt a způsob řeči přímo z území, z kterého prověřovaná osoba pochází. Toto je obzvlášť důležité při vytěžování odposlechů a v pronikání do kriminálního prostředí. V případě, že takové schopnosti chybí, je nutnost přibrat tlumočníka, u kterého hrozí riziko, že jako člen zahraniční diaspory bude spolupracovat spíše s druhou stranou a tudíž hrozí únik informací.

3.17.3 Rozdílné postupy a nespolupráce

Ačkoli mají bezpečnostní složky státu stejné cíle a stejné nebo obdobné právní nástroje, v boji proti zločinu užívají jiné postupy. PČR zahajuje své prověřování na základě podezření ze spáchání trestného činu, oznámení občana, státního zastupitelství, soudu nebo ze zásady ofiiality z vlastního zjištění. Zpravodajské služby jsou úkolovány Vládou ČR a s jejím vědomím i prezidentem ČR. Zpravodajské služby k zahájení svého vyšetřování nepotřebují podezření ze spáchání trestného činu.

Poměrně nešťastné je, že tyto složky nemají spolehlivě fungujícího koordinátora, tzn., že společně nespolupracují a nevyměňují si získané informace. Nezřídka tak sledují stejný cíl, ale každý postupuje po vlastní ose. Takové paralelní vyšetřování je někdy velice kontraproduktivní. Stačí si představit sledovací týmy ÚZČ a BIS, které sledují stejný objekt ve stejný čas a na stejném území.

3.17.4 Vágnost soudů

Ze zprávy NCOZ za rok 2018 je patrný dlouhodobý trend, kdy aplikace správních opatření k zamezení kriminálně závadovým osobám získat pobytové povolení již neplní svůj úkol, a to z důvodu narůstajících požadavků odvolacích soudů, jejichž požadavky na důkazy a jejich propojení, které pro zamítnutí žádosti vyžadují, jsou natolik vysoké, že dosahují až stavu, který by postačoval pro úspěšné zahájení trestního stíhání. Totožný trend nyní začíná také u vyhošťování kriminálně závadových osob těchto cizojazyčných diaspor. Touto liknavostí a alibismem soudů tyto diaspory získávají pevnější základnu pro organizovaný zločin. [12 str. 19]

3.17.5 Nedostatečná cizinecká legislativa

Cizinecká legislativa prochází a v uplynulých letech procházela celkem zásadními změnami. V souvislosti s nutností stále reagovat na změny a vývoj v české společnosti jako i na situaci v rámci Evropské unie, je zapotřebí také reagovat na stávající právní úpravu týkající se pobytu cizinců na území České republiky. Právní úprava cizineckých zákonů se musí takovým změnám přizpůsobovat.

Implementace novel do stávající právní úpravy je složitým procesem, neboť v právní úpravě je zapotřebí zohlednit různé zájmy a závazky státu, jako je například bezpečnost, lidská práva, trh práce nebo demografický vývoj. Rovněž jsou odlišné názory na cizineckou legislativu z řad různých zájmových skupin, které do legislativního procesu vstupují. Mezi takové skupiny lze zařadit například neziskové organizace, zástupce zaměstnavatelů, vzdělávacích institucí aj. Systém množství novel cizinecké legislativy se stal nepřehledným, s nejednoznačnými výklady. Některá ustanovení národních cizineckých zákonů nejsou uvedena v evropských zákonech nebo je v zákonech velké množství různých odkazů na další právní normy. Právní úprava cizinecké legislativy nejen pro svoji nepřehlednost a nejednoznačný právní výklad zeslabuje procesní práva cizinců, odkazuje se na řadu odchylek od správního řádu, zhoršuje postavení cizinců nebo nedostatečně chrání jejich zájmy. Objektivně lze jen stěží posoudit, do jaké míry cizinecká legislativa je nebo není dostačující a vyhovující českým poměrům.

3.18 Kasuistiky

Aby byly novodobé taktiky cizojazyčných zločineckých organizací lépe pochopitelné a uchopitelné je na místě, uvést několik ilustrativních kasuistik, které se odehrály v roce 2018 a byly prověřované a vyšetřované NCOZ.

„Kriminalisté odboru zločineckých struktur NCOZ SKPV v roce 2018 podali návrh na podání obžaloby na osobu soudce Vrchního soudu v Praze a další pachatele z řad vietnamské komunity. Soudce VS v Praze poskytoval členům vietnamských kriminálních struktur informace z veřejně nepřístupných databází. Jeho prostřednictvím vietnamské kriminální organizace ovlivňovaly výši trestu u odvolacího VS v Praze ve prospěch nepravomocně odsouzených občanů, převážně z řad vietnamské kriminální komunity. Pachatelé svého úmyslu dosahovali tím, že uvedenému soudci VS v Praze poskytovali značné finanční částky za to, že při svém rozhodování nadržoval vybraným osobám. Svým jednáním tyto kriminální struktury zasahovaly do nezávislosti soudu. Finanční prostředky pro soudce i pro pachatele poskytovaly osoby, které měly zájem o snížení výše jim uloženého trestu v odvolacích řízeních.“ [12 str. 21]

Na uvedené kasuistice je vidět ryzí případ korupce do velmi vysokých pater. Ovlivňování nezávislosti soudce je v demokratickém světě něco absolutně nepřípustného. Jedná se o takový zásah do ústavou zaručených práv a jistot, že by takovým jednáním mohlo dojít až k rozložení a zhroucení důvěry v české soudnictví. Právo na nezávislý soud, kterému byl jako jedinému v ČR, a to nejen v ČR, ale v celém demokratickém světě svěřeno rozhodovat o vině a trestu, má každý občan, ať už se jedná o člověka řádného chování, jako je poškozený, svědek, osoba dotčená, ale také podezřelý, který čin spáchal. Jedná se o základní, ústavou zaručená práva, která zaujímají v Ústavě celou jednu hlavu. V hlavě IV. Moci soudní Ústavy se v § 82, odst. 1 praví *„Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí. Jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat.“* [17] Jedná se o porušení jedné z nejzákladnějších a nejstarších zásad soudního řízení, které pravilo nullum crimen, nulla poena, nullus procesus sine praevia lege poenali, tedy žádný zločin bez zákona, žádný trest bez zákona, žádný proces bez zákona a jen na základě zákona. Toto několik set let staré a neustále platné pravidlo je neustále největším pilířem celého soudnictví a zasahování do

nezávislosti soudu je tedy nejzávažnější hrozbou v tomto odvětví pro ČR. Navíc šlo v tomto případě o soudce Vrchního soudu, který je jako jediný věcně příslušný k povolování a dozorování nasazení agenta a to nejen českého agenta v ČR, ale také českého agenta nasazeného v cizině, nebo agenta cizí země v ČR. Následky, které by mohly při korupci takového soudce pro nasazeného agenta, informátora a osobu, která agenta do organizace přivedla, nastat, by mohly být nedozírné a přímo život ohrožující.

„Kriminalisté odboru zločineckých struktur NCOZ SKPV v roce 2018 podali návrh na podání obžaloby na osoby z vietnamských kriminálních struktur. Tyto osoby se v období let 2016 a 2017 prostřednictvím zastupitele Městské části Praha 1, člena komise obecního majetku, snažily ve svůj prospěch v souvislosti s přednostním přidělením, či zajištěním lepších nájemních podmínek apod. ovlivňovat veřejné soutěže o nájem nebytových prostor v majetku této městské části.“ [12 str. 21]

V tomto případě se obdobně vietnamské kriminální organizace pomocí úplatkářství snažily ovlivňovat výkon samosprávy Městské části Praha 1. Opět jde o korupci ve vysokých politických kruzích, které přímo napadají a rozkládají demokracii a důvěru voličů v politický systém, který je opět zaručen nejsilnějším právním pramenem, tedy Ústavou ČR v článku 8 *„Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.“* [17] a nikdo nemůže zasahovat do demokratických principů, pouze stát a za jasně daných podmínek. *„Jedině stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků a to jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem.“* [17], jak je uvedeno v hlavě sedmé, článku 101, odst. 4 Ústavy ČR.

„V případě s krycím názvem „MANG“ kriminalisté sekce organizovaného zločinu NCOZ SKPV v září roku 2018 zadrželi a poté obvinili

osm osob původem Ruské federace a Vietnamské socialistické republiky pro podezření z organizované trestné činnosti související s podáváním žádosti o udělení pobytových oprávnění na území ČR ze strany občanů VSR. Jejich neoprávněným jednáním mělo docházet k paralyzování některých způsobů umožňujících podávání žádostí o pobytová oprávnění z určitých destinací, čímž byla částečně narušena činnost Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Na případu se podílely Bezpečnostní informační služba (BIS) a Ministerstvo veřejné bezpečnosti VSR. Při domovních prohlídkách byly zajištěny důkazní předměty, včetně hotovosti přesahující 200 miliónů Kč. Jednalo se o bankovky české měny a dalších světových měn. Dále došlo k zajištění několika motorových vozidel a nemovitostí v hodnotě cca 70 miliónů Kč. Více informací v této věci je oprávněno sdělovat pouze Vrchní státní zastupitelství v Praze.“ [12 str. 22]

Na této kasuistice je příkladně předloženo, že ruskojazyčné zločinecké organizace dokážou kvalitně spolupracovat s vietnamskými zločineckými organizacemi a svým konáním dokážou poměrně snadno ochromit výkon ministerstva a nahromadit obrovské finanční prostředky. Je zde ale ke smůle organizovaného zločinu vidět, že i bezpečnostní složky dokážou spolupracovat, a to i s protistranami ze zahraničí, což v případě VSR rozhodně nebylo jednoduché. V tomto případě vystupuje také další institut v boji proti zločineckým organizacím, a to odčerpávání finančních a dalších hodnotných prostředků, což organizovanému zločinu přinese více škody, než uvěznění jejích vůdců.

3.19 ROZHOVORY

Pro účely diplomové práce bylo provedeno několik řízených rozhovorů ve skupinách cizinců pobývajících v ČR, které byly zaměřeny na výskyt a služby organizovaného zločinu v ČR. Všichni respondenti souhlasili s rozhovorem pouze za podmínek utajení jejich generálií, tak aby nemohli být s rozhovorem spojeni. Hlavním důvodem byl strach z úřadů v ČR, jelikož většina respondentů jsou čekatelé na udělení trvalého pobytu na území ČR nebo udělení státního občanství ČR. Dalším důvodem byly obavy z Policie ČR a strach z postavení svědka v trestním řízení proti zločinecké organizaci. Posledním důvodem byl samozřejmě strach z odhalení své totožnosti organizovanému zločinu. Respondenti tedy budou označeni pouze číslem. Respondentům byly položeny následující otázky:

- ✓ Jak dlouho pobýváte v ČR?
- ✓ Na základě jakého pobytu?
- ✓ V jaké sféře v ČR působíte?
- ✓ Víte, že na území ČR organizovaný zločin působí?
- ✓ Setkal(a) jste se v době svého pobytu s organizovaným zločinem, jak a v jaké formě?

3.19.1 Respondent 1

Do ČR jsem přijel v roce 1990 a v současné době jsem již občanem ČR. Od počátku jsem pracoval jako zedník ve stavebnictví, stejně jako na Ukrajině a po roce jsem si založil vlastní živnost. Po získání práce za mnou do ČR přijela také manželka s dcerou. Manželka byla na Ukrajině učitelka na gymnáziu, ale v ČR po celou dobu pracovala jako uklízečka na základní škole. Dcera vystudovala vysokou školu a je zcela integrována do české společnosti. O organizovaném zločinu mých krajanů na území ČR vím. Víím, že zde existuje a je již dobře situovaný. V současné době jsem již o něm ale dlouho neslyšel a nikterak se mě nedotýká. V devadesátých letech to byla ale téměř každodenní rutina. Docházelo k vydírání, vybírání poplatků a platilo se za každou cestu po republice. Mě osobně nikdo nevydíral, protože jsem si prací vydělal, abych nikomu nedlužil, ale ne zase tolik, abych si dovolil někomu platit. Několik mých kamarádů, ale vydíráno bylo. Bylo jim sděleno, že někomu dluží peníze, což se ale nezakládalo na pravdě. Tyto kamarádi za mnou přišli, zda bych jim nepomohl. Na Ukrajině jsem byl tři roky u zvláštních jednotek, tak jsem tyto problémy vždy urovnal. Dostal jsem i nabídku, abych pro ty lumpy pracoval, ale já jsem nechtěl mít žádné problémy a svou práci mám rád, stejně jako rodinu. Za cesty po republice jsem ale platil. Dělo se to tak, že jsem někde udělal zastávku. Přišel krajan a řekl mi, že mi prodá cihlu za 50 dolarů. Tu cihlu jsem musel koupit, jinak by mi s ní rozbil auto. Já se ale nikdy nebál, tak jsem cihlu prodal dalšímu. Pak se ještě platilo za všechny úřední úkony. Za překlady, tvorbu dokladů, tiskopisů, za čekací lístky na úřadu a v penězích měli být také zahrnuty úplatky pro úředníky. Stejně se platilo za jazykové zkoušky a také za zkoušky v autoškolách. S ničím závažným jsem se ale nesetkal, asi proto, že nebydlíme ve velkém městě.

3.19.2 Respondent 2

Do ČR jsem přicestovala s manželem, synem a jeho rodiči v roce 2009. Všichni chtěli odejít z Ruska, ale já to pociťovala jako konec života. První přicestovali jeho rodiče a založili firmu v cestovním ruchu. V současné době mám udělený trvalý pobyt a podanou žádost na udělení státního občanství, jsem na mateřské dovolené a studuji zdravotnictví. Rodina se nám v ČR rozpadla. Rodiče manžela se rozvedli a manžel zemřel. S organizovaným zločinem jsem se v ČR určitě setkala a v podstatě se dá říci, že bez něj bychom v ČR nebyly. Šlo o vyřizování veškeré agendy s pobytem. Kdo neměl peníze, musel na úřady a dělat všechno sám, což v podstatě nemělo smysl, protože se ani nedostal na řadu. My jsme byli situováni dobře, tak jsme si koupili všechno. Museli jsme platit celé skupině, která začínala od pánů, kteří vybírali čekací lístky a čekali fronty, až po úplatky pro úředníky, aby se celá anabáze urychlila a dobře dopadla. My nemuseli dělat nic, jen platit. Následně manžel platil také za řidičský průkaz, který si v podstatě koupil, a když pak přišel o body a měl o průkaz přijít, tak zaplatil úplatek 10 000,- Kč a body mu odmazali. Jak jsem už řekla, bez organizovaného zločinu bychom zde měli život daleko těžší, a ačkoli se za něj musí platit, já ho pociťovala spíše jako službu. Když manžel zemřel, tak mi hodně lidí od nás také pomohlo. V současné době již žádné služby nevyužívám. Našla jsem si českého přítele, se kterým mám syna. Naučila jsem se velice dobře česky a již si na všech úřadech s přítelem velice dobře poradíme. Dokonce i řidičský průkaz jsem udělala bez cizí pomoci, ale vím, že několik mých kamarádů si ŘP i v současné době koupilo. Odečet bodů stále také funguje.

3.19.3 Respondent 3

Do Prahy jsem přijela s manželem a dvěma dcerami v roce 2009 z Ruska. V Rusku jsem studovala tělovýchovu, pracovala jsem jako fitness trenér a živila se sportem. Stejně tak i můj manžel a totéž dělám také v Praze. Manžel jako trenér jezdí po světě. V ČR máme oba udělený trvalý pobyt, stejně tak i naše dcery a máme požádáno o udělení českého občanství. S organizovaným zločinem, páchaným Rusy jsem se v ČR pochopitelně setkala. Všechny počáteční povolení a pobyty byly za značný poplatek vyřízeny mimo řádnou úřední cestu, ale vyjednával to manžel. Já osobně jsem se s tím setkala až nyní. Chtěla jsem zažádat o české občanství pro své dvě dcery, které se pohybují ve sportu v národní špičce, a chtěla jsem využít případu zvláštního zřetele, aby dostali občanství a mohli ve sportu reprezentovat ČR. Bylo mi sděleno, že případ zvláštního zřetele je úplatek ve výši 100 000,- Kč. Za tuto částku si mohu občanství pro své dcery a mě zakoupit. Částka je vysoká, protože je třeba zaplatit hodně úředníků. Vím také o člověku, který se přistěhoval do Prahy teprve nedávno. Sám se v Rusku pohyboval v organizovaném zločinu a za vydělané peníze si nakoupil několik bytů v Praze a západní Evropě. V Praze zakoupil dům v centru, a když zjistil, že nemá kde parkovat své vozidlo, tak pomocí lidí, kteří se živí nelegálně si rychle pomocí úplatků zařídil udělení karty ZTP a přiděleného parkovacího místa.

3.19.4 Respondent 4

Do Prahy jsem přijela v roce 2008 se svým manželem, kdy jsme využili agenturu, která vše za nás dohodla a zajistila nám práci. Oba jsme pracovali v hotelu a dostávali jsme jen část vydělaných peněz, zbytek si nechávala agentura. Já jsem pak ještě chodila do další práce, kde jsem pracovala na černo. Můj manžel také pracoval na černo v dalším hotelu, kde měl na starost několik zaměstnanců, kteří zde také pracovali bez pracovní smlouvy. V ČR máme oba

udělen trvalý pobyt a chtěli bychom také dosáhnout státního občanství, ale můj manžel se dosud nenaučil česky a nemůže udělat jazykovou zkoušku. Nyní již na zkoušku jít nechce, protože prý počká, až najde někoho, koho bude moci uplatit, aby zkoušku dostal. Stejně tak dosáhl řidičského průkazu. Věděl, že takové zkoušky nezvládne, tak si ŘP zařídil jinak.

3.19.5 Respondent 5

Do ČR jsem přijel s otcem a matkou před rokem 1989. Pocházíme ze severního Vietnamu a do ČR jsme odjeli za odměnu, protože otec byl straník a velice pilný zaměstnanec. Nejprve jsme bydleli v Ostravě a nyní již mnoho let bydlíme v Praze. Všichni již máme státní občanství ČR. Otec s matkou nejprve pracovali jako zaměstnanci v těžkém průmyslu, ale když došlo k otevření trhu, tak si udělali hned živnost a pořídili si prodejní stánek, z kterého se následně vypracovali daleko výše. Jelikož jsme starousedlíci, tak otec i já máme mezi Vietnamci vysoké postavení. Já jsem vystudoval vysokou školu a nyní pracuji ve státní sféře. Co se týče organizovaného zločinu, tak vím, že v ČR vietnamské zločinecké organizace působí, ale já s nimi nikdy nepřišel do styku a nikdy se mě netýkali. Víím ale, že kdo přijede do ČR a neumí jazyk k jednání, tak musí platit vysoké částky, které si moc nemůže dovolit a pak musí dělat pro ty gangy. Ono je to tak, že Vietnamci nejsou moc násilný národ. Nemají k tomu ani důvod. Nechtějí na nikoho útočit a nikomu ubližovat, protože si jej váží jako zákazníka a spíše plují s proudem. I za války Vietnamci nechodili do krvavých střetů, ale spíše využívali pastí a léček, aby se vyhnuli přímému boji, a to se jen bránili. Ani ti, co nyní v ČR páchají organizovanou trestnou činnost, nepřišli do ČR, aby se živili nepoctivě. Jde jen o průběh a vývoj trhu a reakci na akce státu. Legální cesta byla taková, že Vietnamci nejdříve sami šili nedostatkové oblečení na ubytovnách, pak prodávali hodinky, následně oblečení, pak otvírali restaurace a večerky a nyní mají nehtové salony. Prostě reagují na trh. Stejně tak

to šlo v nelegální sféře. Stánkaři měli oblečení, ale rychle se nasýtil trh, tak jsme začali prodávat oblečení opatřené padělanými značkami, o které byl zájem, nikdy nikdo neplatil žádné daně, ani DPH. Nešlo o žádné velké zločiny, jen takové maličkosti, které nikomu neublíží, aby byli všichni spokojení. Pak to stát zakázal, tak se šli napodobeniny známých značek, jako Adidos, Nikes apod. To ale stát také zakázal, ale lidi musí být živi, tak reagovali tím, že šli dál a zjistili zájem o marihuanu. Začali prodávat marihuanu, až stát zakázal pěstování, tak se začal vařit pervitin. Od maličností jsme se dostali až k vaření tvrdých drog. Já to vidím tak, že za to může stát. Prostě Vietnamce sám dotlačil až do tohoto bodu. Vietnamci by nikdy sami drogy vařit nezačali. Jen prodávali oblečení a neodváděli daně.

A není pravda, že by někoho nutili dělat otrockou práci, či někoho nutili k prostituci násilím, nebo vydíráním. Ty lidi si to sami vždy vyberou. Je pravda, že v devadesátých letech ČR zavřela dveře, a když se někdo do ČR chtěl dostat a těch lidí bylo poměrně dost, tak museli platit hodně vysoké částky převaděčským gangům. Takovou částku nemohli nikdy sami vydělat a většinou se zadlužili všichni členové rodiny ve Vietnamu a ve Vietnamu se dluhy platit musí. Ten člověk, co přijel, zkrátka pracovat musel. Musel platit dluhy ve Vietnamu, živit rodinu ve Vietnamu a sebe. Takový člověk moc na vybranou nemá, protože prodejní místo a zboží jsou další pro něj astronomické náklady.

Oni ti Vietnamci, kteří přicházeli do ČR v devadesátých letech, neměli nic. Byli chudí a byli šťastný, že dostali tu šanci se z té chudoby dostat. Byli vděční, že se dostali do ČR a mohou tady pracovat, bydlet a vydělávat peníze. Ti se žádných velkých zločinů nedopouštěli a opravdu jen prodávali padělky a krátili daně. Hlavním problémem jsou spíše Vietnamci, kteří do ČR přišli po Schengenu. Ti přijeli s penězi, nic nevybudovali, nemuseli utíkat z chudoby, všechno měli a vůbec si nevážili toho, že takovou šanci dostali. Tito do ČR

zavlekli obchod s drogami, násilí a tu pravou organizovanou zločinnost, která se pak přelila do tržnic a skončila strategickým bojem o tržnice.

Jistě znám i lidi, kteří prodávají drogy a pokud to nedělají kvůli dluhům, tak se jim daří dobře. Mají skvělé zázemí, skvělé auta, jsou bohatí a ženatí. Mě museli manželku dohodnout rodiče, protože bohatý nejsem. No a manželka je už starší, tak byla ráda, že někoho sehnala. V naší komunitě je bohatství zkrátka důležité, asi více než v jiných komunitách. A to jsme manželé, jen co se týče vietnamských zvyků. To je pro nás důležité. Svatba podle českých zákonů pro nás nic neznamena, úřadům moc nedůvěřujeme.

4 METODIKA

V teoretické části je využívána metoda literární rešerše a dalších digitálních zdrojů, pro získání co největšího množství informací pro popis a zjištění etiologie organizovaného zločinu v ČR, organizovaného zločinu v zahraničí, etablování vietnamské a ukrajinské diaspory na území ČR a etiologie organizovaných zločinných skupin v těchto diasporách.

Pro celistvé pochopení problematiky byla hojně využita analýza, která byla potřeba pro dekompozici na jednotlivé komponenty, které tvoří základy vzniku organizovaného zločinu. Rovněž byla využita v analýze nástrojů v boji proti organizovanému zločinu a bezpečnostního systému v ČR. Výsledky obou analýz byly komparovány a pomocí syntézy, kdy se jednotlivé komponenty opět spojily, byly vytvořeny nové predikce vývoje organizovaného zločinu a byly předloženy odezvy na tento vývoj ze stran právních a operativních nástrojů boje proti organizovanému zločinu.

Dále byla využita metoda řízených pohovorů s cizinci z Ruské federace, Ukrajiny a Vietnamské socialistické republiky, které přinesli další náhled na etiologii cizojazyčného organizovaného zločinu na území ČR a jeho dalšího vývoje.

Jako další byla zvolena kazuistika. Díky kazuistice jsme se mohli přiblížit k páchání zločinů a zvláště závažných zločinů, které páchají na území ČR cizojazyčné gangy a k boji, které proti nim vede Národní centrála proti organizovanému zločinu. Operativně pátrací činnost není v těchto kazuistikách popisována, protože se povětšinou jedná o utajované informace, dle zvláštního zákona.

Jako poslední byla zpracována SWOT analýza, která se věnuje shrnutí klíčových informací jako výsledek práce a pracuje se silnými stránkami, slabými stránkami, příležitostmi a hrozbami.

5 VÝSLEDKY

Podrobným studiem a analýzou cizojazyčných diaspor vznikajících v ČR po roce 1989, tedy diaspory vietnamské, ukrajinské, ruské a diaspory dalších ruskojazyčných států bývalého Sovětského svazu, bylo zjištěno, že tyto diaspory jsou na území České republiky již zcela pevně etablovány. Práce je především zaměřena na komunity vietnamské a ukrajinské, kdy u obou těchto komunit je vidět, že si spíše volí pololegální nebo nelegální cestu, která je pro ně jednodušší a inklinují k páchání organizovaného zločinu, a to jako aktivní zločinci, nebo jejich klienti. Z provedených rozhovorů se zástupci komunit bylo zjištěno, že všichni respondenti měli již s organizovaným zločinem páchaným v jejich komunitě zkušenosti a nejen, že mají tyto zkušenosti, ale povětšinou se na organizovaný zločin sami obraceli jako klienti, když potřebovali zařídit určité zkoušky, vymazání trestných bodů z karty řidiče, udělení trvalého pobytu či občanství. Organizovaný zločin je tedy v těchto komunitách vítaný a pro komunitu potřebný. Není tedy vnímán jako zcela negativní a ohrožující, čímž je samotnou komunitou chráněn před orgány s takovým zločinem bojující. Nedochozí k trestním oznámením a trestná činnost je dosti latentní, čímž se boj proti organizovanému zločinu páchaného diasporami značně ztěžuje. Občané diaspor jako narušení svého života spíše vnímají zásahy státu do jejich životů. Jedná se o regulace ve věci cizineckého zákona, vízové politiky, neustálé kontroly, či množství dokládanych dokladů a ztěžování podnikání. Z rozhovoru s vietnamským občanem bylo zjištěno, že vietnamská komunita přímo viní stát za to, že ji dotlačil až do úrovně, kdy vyrábí a distribuuje drogy, zejména pervitin.

Boj proti organizovanému zločinu se vede na mnoha liniích. Ať jsou to mezinárodní právní závazné i nezávazné normy, či směrnice, nařízení nebo národní trestní úprava. Linie právní nebo operativní. Boji proti

organizovanému zločinu se věnuje jak národní politika ČR, tak i ta evropská a celosvětová. Nejzákladnější jednání a úmluvy v boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu vznikaly na počátku 90. let a následně se vpravovaly do národních trestně právních norem pro lepší regulaci. Existuje také množství mezinárodní pomoci v boji proti zločinu na základě bilaterálních a multilaterálních smluv mezi státy. Za tuto dobu se v boji proti zločinu ušla velice dlouhá cesta a byla udělána dobrá práce a zločin již dostal mnoho ran, ze kterých se bohužel opět rychle oklepal. V následujících kapitolách této práce jsou nastíněny některá možná vylepšení a doporučení v boji proti organizovanému zločinu.

5.1 Legislativní podmínky pro činnost orgánů v trestním řízení

Situace v oblasti trestního řízení je komplikovaná. Trestní zákon se dočkal již nového znění, ale trestní řád, na jehož základě se veškeré trestní řízení koná, ačkoli to byla politická priorita, je stále při starém. Trestní řád, tedy zákon č. 141/1961 Sb. je zastaralý a po dlouhé řadě novelizací vnitřně nekonzistentní. Je tedy nutno přijmout novou trestně právní normu v podobě trestního řádu, která bude reagovat na vývoj trestné činnosti, bude konzistentní, lehce pochopitelná, těžko „obejitelná“ a která orgánům činným v trestním řízení bude nápomocna v boji proti zločinu. Dnešní úprava je spíše přítěží, je možné ji obcházet a je svazující. Stejně tak je potřeba neustále pracovat na zdokonalování nástrojů k odčerpávání výnosů z trestné činnosti, proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a k postižení pachatele i na jeho legálním majetku. Dále je třeba zvýšit ochranu osob vyšetřující organizovaný zločin, zabránit jejich vydírání, zavražďování a uplácení. Stejně tak je třeba ochránit také svědky, umožňovat více využití institutu skrytého svědka dle ust. § 55 odst. 2 tr. řádu. Tento je dle trestního řádu sice využitelný, ale je v rozporu se základními

zásadami, jako je zásada bezprostřednosti a ústnosti v řízení před soudem, čímž mnoho soudců utajeného svědka odmítá a trvá na jeho odtajnění. Důležité je také zvýšení ochrany agentů nasazovaných do zločineckých struktur. Tito jsou sice ochráněni a jejich identita je skryta, a to i před soudem dle ust. § 102a tr. řádu, ale již jsou méně chráněni před svými úplatnými kolegy. Je tedy třeba zamezit zjišťování identit těmito korupčníky. Pravá totožnost agenta by měla být chráněna před elektronickou lustrací, o těchto lustracích musí být vedeny záznamy. Následně musí být velice přísně kontrolován důvod lustrace policistou či úředníkem, který totožnost agenta odkryl, a to i z důvodu zjišťování případného napojení dotyčného na organizovaný zločin. Jedná se o velice citlivé téma, jelikož i totožnost agenta musí vypadat jako u běžného člověka, jinak by vzbuzoval zájem. Pokud veřejný činitel prozradí totožnost, nebo nasazení agenta v prostředí, tak toto posuzovat daleko přísněji, jelikož nejde o zneužití pravomoci, ale takovému člověku musí být jasné, že agenta svým jednáním přímo ohrozil na životě. Veřejní činitelé spolupracující s organizovaným zločinem by měli být potrestáni výrazně vyššími tresty.

Dále je třeba zdokonalovat ty oblasti, které budou motivující pro svědectví proti organizovanému zločinu. Pro stát je přínosnější rozbití zločinecké organizace, než lpět na potrestání jednotlivce, který může přinést důležité informace ze závadového prostředí, které by jinak nebylo možno zjistit. S tímto jde opět ruku v ruce ochrana takové osoby.

V rámci české legislativy je potřeba se také věnovat kyberkriminalitě, kriminalitě v digitálním prostředí a v prostředí Darknetu. Tato legislativa naprosto chybí, trestná činnost je vysoce latentní a nová, proto se s ní téměř žádní státní zástupci ani soudci zatím nesetkali. Zločin je v digitálním světě o obrovský kus před regulacemi státu, je zcela volný a nekontrolovaný, a pokud nám nemá ujet vlak, tak je třeba se tomuto problému ihned věnovat. Prozatím

se vyšetřování vede díky analogii ostatních ujednání, ale značně zmatečné je už jen vlastní zajišťování důkazů. Například je třeba si uvědomit, že nelze udělat otisk (screenshot) obrazovky, či si údaje přeposlat. Na toto jednání je pachatel programem ihned upozorněn. Takové důkazy je třeba zaznamenávat fotograficky, či video záznamem, což nese svá legislativní úskalí.

Další bod, kterému je třeba se legislativně věnovat jsou kryptoměny. Tyto se za 10 let jejich existence staly plnohodnotnými platidly na internetu a jsou využívány pro trestnou činnost, legalizaci výnosů z trestního jednání a lze je beze stop převádět kamkoli na světě bez omezení. Česká republika dosud ke kryptoměnám a bitcoinu jako takovému neučinila právní kroky a bitcoin je stále možné, co se týče trestního práva, brát jako „nic“. Pokud ale chceme tyto prostředky zločinu vysávat, musí mít bitcoin vlastní právní rámec, protože zabavovat „nic“ je právně poměrně obtížné.

5.2 Mezinárodní policejní a justiční spolupráce

Ačkoli je mezinárodní policejní a justiční spolupráce na dobré úrovni a má kvalitní právní rámec, je neustále velice náročná na administrativní zátěž, potřebu jazykově vybavených detektivů a především zdlouhavost. Sdělování informací je zdlouhavé a předávání utajených informací trpí vážnými nedostatky. Povolování mezinárodní spolupráce trvá průměrně měsíc, ale organizovaný zločin nečeká. Je tedy zapotřebí znatelné ulehčení administrativy a zrychlení procesů. Rovněž by bylo vhodné snížení počtu osob, které s takovými informacemi přichází do styku, z důvodu ochrany před jejich únikem.

Dále je potřeba větší kooperace zúčastněných států na vyšetřování. Na tomto místě je opět vidět potřeba zlepšení legislativy v digitálním světě, která je značně nedokonalá a stále v počátcích. Nežřídká se stává, že na nelegálním

digitálním tržišti zpravodajská služba jednoho státu rozkrývá organizovaný zločin obchodu se zbraněmi nabídkou zbraní k prodeji, orgány činné v trestním řízení jiného státu vystupují jako kupci a služba dalšího státu celé tržiště zablokuje i s finančními prostředky a všichni se vyšetřují navzájem, místo aby bojovali s organizovaným zločinem.

Je také třeba sjednotit cizineckou legislativu, kdy není možné, aby jedna země přistěhovalectví omezovala a zpříšňovala a druhá země Evropské unie své hranice otevřela a vízovou politiku rozvolňovala.

5.3 Oblast hospodářské trestné činnosti

Jak je v práci uvedeno, ruskojazyčný i vietnamský organizovaný zločin se na území ČR v průběhu času vyvíjel až do současného stavu, kdy spíše inklinuje k páchání závažné hospodářské trestné činnosti s miliardovými škodami, kterými je značnou hrozbou pro ekonomiku ČR. Reakce Policie ČR byla od počátku pomalá a stále trpí nedostatkem detektivů věnujících se hospodářské a finanční kriminalitě, která je obtížnější než kriminalita obecná. Je třeba přijmout motivační a školící program pro tyto specialisty, aby měli zájem opustit civilní sféru a věnovat se problematice hospodářské a finanční kriminality.

Stejný problém je na úseku vyšetřování kyberkriminality. Specialistům věnujícím se IT je v civilní sféře placeno řádově více a motivace takových specialistů pracovat u Policie ČR je nulová. Školení a vychovávání si vlastních specialistů u Policie ČR naprosto chybí, ale tato potřeba se bude stávat do budoucna strategickou.

Cizojazyčný organizovaný zločin na území ČR je značně financovaný potřebami cizinců. Cizinci než aby se pouštěli do obtížného administrativního

boje s úřady, raději využijí služeb organizovaného zločinu a účastní se trestného jednání, korupce, uplácení. Je potřeba zjednodušení administrativy a zavedení účinné pomoci cizincům. Je potřeba zjišťovat historii cizinců a při podezření napojení na organizovaný zločin mu pobyt v ČR zamítnout z bezpečnostních důvodů. Důležité je také zdokonalení kontroly originality předkládaných dokumentů a při zjištění falzifikace postihovat objednatele.

Je potřeba více utajovat operativní a vyšetřovací postupy Policie ČR tak, aby nedocházelo k jejich dekonspiraci. Nezneužívat operativně pátrací prostředky na banální případy a omezit seznamování zločinců s těmito postupy. Rovněž je potřeba zamezit končícím policistům a specialistům, aby po jejich odchodu od bezpečnostních sborů neměli potřebu spolupráce se zločinem a tyto postupy jim neodkrývali.

Jak ve vietnamské, tak v ukrajinské diaspoře dospívá již třetí generace. Není tajemstvím, že především ve vietnamské diaspoře je kladen velký význam na vzdělání a tato nová generace mívá vysokoškolské vzdělání všech studijních směrů. Tímto se dokážou infiltrovat do všech míst státního aparátu a hrozí zde riziko, že budou zvýhodňovat a pracovat pro svou diasporu. Z důvodu nízkého počtu překladatelů a znalců vietnamské mentality je jasné, že pokud je k Policii ČR přijat Vietnamec nebo Ukrajinec poměrně rychle bude vyžádán elitním útvarem, který bojuje s organizovaným zločinem, ať je to NCOZ, NPC nebo jim podobný. Takový policista má pak zcela volný přístup k informacím a postupům policie či zpravodajských služeb. Je potřeba takové pracovníky hlouběji prověřovat, zda nejsou napojeni na organizovaný zločin, popřípadě se zabývat jejich motivací u služby pracovat. Policisté s vietnamskými kořeny a právnickým vzděláním vykonávající pochůzkové činnosti a tedy pracující za zlomek hodnoty, jakou mají na trhu práce, by se neměli podceňovat.

5.4 SWOT analýza

SWOT analýza je vypracována na základě získaných teoretických znalostí, zjištěných praktických informací, z provedeného výzkumu a z vlastních zkušeností. Vzhledem k tomu, že metody, postupy a organizační schéma útvarů PČR a zpravodajských služeb jsou utajovanými informacemi, nemohou být uvedeny všechny výsledky zjištění. Některé jsou zevšeobecněné, některé obzvláště slabé stránky nejsou z taktického hlediska uvedeny.

5.4.1 Silné stránky

Znalost problematiky organizovaného zločinu – boj proti organizovanému zločinu je veden specializovanými útvary od samotného počátku vzniku demokratického Československa. Problematika je poměrně dobře zmapována. Na mezinárodním poli existuje dlouhodobá mezinárodní spolupráce (první setkání členských států OSN v boji proti organizovanému zločinu již v roce 1991 ve Versailles).

Existence Národní centrály proti organizovanému zločinu – což je speciální celorepublikový útvar Policie ČR označovaný také jako NCOZ, který vznikl v roce 2016 při reorganizaci Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, čímž se zvýšila efektivita a spolupráce.

Dělení problematik v NCOZ – tvorba týmů a specializace jejich členů k jednotlivým problematikám (zbraně, obchod s lidmi, extremismus).

Společné mezinárodní vyšetřovací týmy – při vyšetřování organizované skupiny se často zakládají společné vyšetřovací týmy, tzv. Joint Investigation Team (JIT).

Mezinárodní výměna informací – prováděné formou standardizovaných kanálů, školení, konferencí, a jiných setkání za účelem výměny klíčových informací a zkušeností.

Spolupráce napříč Policií ČR – účast od nejnižších článků PČR na boji proti organizovanému zločinu, poznatky se předávají od nejnižších policistů až k NCOZ. Rovněž lze „vypůjčit“ informátora pro využití jiným útvarem.

5.4.2 Slabé stránky

Jazyková bariéra – malá znalost ruštiny a téměř nulová znalost vietnamštiny mezi detektivy vyšetřující cizojazyčnou organizovanou trestnou činnost.

Jednání z pozice síly – vyšetřující detektiv s pachatelem nebo obětí často jedná jen z pozice síly, čímž přichází o mnohé informace. Agent v prostředí, který působí na stejné úrovni jako pachatelé nebo oběti dostává daleko více informací, které jsou také často nezakreslené.

Uspěchaný vznik NCOZ – reorganizace byla provedena dle detektivů poměrně neočekávaně, násilně a bez předchozího projednávání. U mnohých detektivů tato změna nebyla vítána a tuto změnu pociťovali jako zradu Policie ČR. Po reorganizaci útvar opustilo značné množství kvalitních detektivů a specialistů, které se na místo školili několik let. Stejně tak odešel i dosavadní ředitel ÚOOZ Robert Šlachta, který své rozezlení dává neustále najevo i přes média a nově vydanou knihu.

Neznalost místa a diaspor – do míst, kde se koncentruje zločinecká organizace, se téměř není možné dostat, vyjma dobře zavedeného agenta či informátora. Stejně tak není možné se infiltrovat do uvedených diaspor. Veřejnost se zcela běžně dostane do prostor tržnic, ale činnosti v pozadí jí zůstávají skryté. Policie např. jen těžko rozkrývá procesy na vietnamské tržnici SAPA, skrývající organizovaný zločin.

Nedostatečné platové ohodnocení a motivace – především příslušníků Policie ČR a úředníků cizineckých problematik.

Podcenění situace v kyberprostoru – pozdní reakce na nové pole působnosti pro organizovaný zločin, které mu nabízí především anonymitu.

Nedostatečné investice do nových technologií – např. technologie záznamu zvuku a obrazu jsou dnes na daleko vyšší úrovni, než které využívají bezpečnostní služby.

Nedostatek IT specialistů – zejména u Policie ČR a zpravodajských služeb, které souvisí s nedostatečnou motivací a finančním ohodnocením.

Rychlá adaptabilita organizovaného zločinu – versus rigidita a velice pomalá reakce zákonodárců a vyšetřovacích orgánů.

Nedostatečná ochrana identit – zejména operativců vyšetřujících organizovaný zločin a také navázaných úředníků, kteří mohou být vystavováni ovlivňování.

Omezenost využitelnosti agenta – agentem může být pouze příslušník ÚSČ, čímž je okruh využitelnosti dosti zúžený. Např. právní úprava SRN připouští využití i informátorů a dalších spolupracujících osob. Na Slovensku se rekrutují agenti z řad všech policistů a jsou pouze vypůjčeni na určitý případ. Možný výběr agentů je pak mnohonásobně vyšší.

5.4.3 Příležitosti

Společné mezinárodní cvičení – výcviky, instruktážně metodické zaměstnání, modelové cvičení pro zlepšení vyšetřovací efektivity.

Motivace lidských zdrojů – zvyšovat atraktivitu práce u policie a zpravodajských služeb zejména u lidí se speciálním vzděláním jako např. IT, elektrotechnika apod. Dále zvyšovat motivaci pro osoby spolupracující s policií a zpravodajskými službami, získávat informátory.

Získávání agentů z řad cizinců – tipování, prověřování a nabídka práce z řad uchazečů na příslušníky, kteří jsou z ruskojazyčných a vietnamských

komunit, dlouhodobě žijící na území ČR. Zpravidla se jedná o třetí generaci cizinců.

Výcvik specialistů již od vstupu k Policii ČR – ne každý policista musí začínat od píky a absolvováním ZOP. V případě předpokladů je možné tohoto hned připravovat a školit na boj proti organizovanému zločinu a pohybu v diasporách.

Vznik kyber-týmů – školení a výcvik jejich příslušníků.

Rozšíření možností nasazení agenta – právní změnou uvolnit problematiku nasazení agenta, tak aby mohl být využit každý policista, nebo i osoba spolupracující s policií.

Vývoj a výzkum vlastních technických prostředků – prostředky vyvinuté vlastními silami mají výhodu anonymity, díky které jsou ztíženy možná protiopatření.

5.4.4 Hrozby

Rozevírání ekonomických nůžek – prohloubení rozdílu mezi ekonomickou elitou a chudobou, chudnutí střední vrstvy. Hrozí, že ti nejvíce postižení buď nastoupí dráhu zločinu, nebo se zařadí mezi oběti.

Vydírání úředníků a policistů – k nelegálnímu konání a získávání informací.

Ohrožení státního rozpočtu – např. rozsáhlými mimořádnými událostmi (rozsáhlé povodně, sucha, finanční krize, epidemie), které budou mít za následek zastavení investic na rozvoj boje s organizovaným zločinem.

Příliv cizojazyčného organizovaného zločinu do ČR – ČR je pro organizovaný zločin atraktivní díky svému strategickému umístění v rámci Evropy.

Vzájemný boj zločineckých organizací

Infiltrace vysokých úřednických a politických postů – zejména z řad třetí generace cizinců spolupracujících se zločineckými organizacemi.

Odliv specialistů z bezpečnostních sborů – detektivů, agentů, sledovačů a zpravodajců a jejich spolupráce se zločineckými organizacemi.

Tabulka 1 SWOT analýza

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Vnitřní původ</p>	<p style="text-align: center;"><u>Silné stránky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ znalost problematiky organizovaného zločinu; ✓ existence Národní centrály proti organizovanému zločinu; ✓ dělení problematik v NCOZ; ✓ společné mezinárodní vyšetřovací týmy; ✓ mezinárodní výměna informací; ✓ spolupráce napříč Policií ČR; 	<p style="text-align: center;"><u>Slabé stránky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ jazyková bariéra; ✓ jednání z pozice síly; ✓ neznalost místa a diaspor; ✓ nedostatečné platové ohodnocení a motivace; ✓ podcenění situace v kyberprostoru; ✓ nedostatečné investice do nových technologií; ✓ nedostatek IT specialistů; ✓ rychlá adaptabilita organizovaného zločinu; ✓ nedostatečná ochrana identit; ✓ omezenost využitelnosti agenta;
	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Vnější původ</p>	<p style="text-align: center;"><u>Příležitosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ společné mezinárodní cvičení; ✓ motivace lidských zdrojů; ✓ získávání agentů z řad cizinců; ✓ výcvik specialistů již od vstupu k Policii ČR; ✓ vznik kyber-týmů; ✓ rozšíření možností nasazení agenta; ✓ vývoj a výzkum vlastních technických prostředků;

Hodnocení provedu stanovením stupnic pro silné stránky a příležitosti ve škále 1 až 5 bodů, přičemž 5 bodů považuji za nejvyšší spokojenost. Stupnice pro slabé stránky a hrozby stanovím ve škále -1 až -5, přičemž -5 považuji za nejvyšší rizikovost.

Tabulka 2 SWOT analýza vnitřní původ - hodnocení

silné stránky	váha	hodnocení	součin
znalost problematiky organizovaného zločinu	0,3	5	1,5
existence Národní centrály proti organizovanému zločinu	0,1	2	0,2
dělení problematik v NCOZ	0,1	4	0,4
společné mezinárodní vyšetřovací týmy	0,2	3	0,6
mezinárodní výměna informací	0,2	3	0,6
spolupráce napříč Policií ČR	0,1	2	0,2
součet:			3,5

slabé stránky	váha	hodnocení	součin
jazyková bariéra	0,1	-5	-0,5
jednání z pozice síly	0,05	-2	-0,1
neznalost místa a diaspor	0,15	-5	-0,75
nedostatečné platové ohodnocení a motivace	0,05	-3	-0,15
podcenění situace v kyberprostoru	0,1	-3	-0,3
nedostatečné investice do nových technologií	0,1	-4	-0,4
nedostatek IT specialistů	0,1	-4	-0,4
rychlá adaptabilita organizovaného zločinu	0,05	-3	-0,15
nedostatečná ochrana identit	0,2	-5	-1
omezenost využitelnosti agenta	0,1	-5	-0,5
součet:			-4,25

Tabulka 3 SWOT analýza vnější původ - hodnocení

příležitosti	váha	hodnocení	součin
společné mezinárodní cvičení	0,15	3	0,45
motivace lidských zdrojů	0,1	3	0,3
získávání agentů z řad cizinců	0,2	5	1
výcvik specialistů již od vstupu k Policii ČR	0,3	5	1,5
vznik kyber-týmů	0,05	2	0,1
rozšíření možností nasazení agenta	0,1	4	0,4
vývoj a výzkum vlastních technických prostředků	0,1	4	0,4
součet:			4,15

hrozby	váha	hodnocení	součin
rozevírání ekonomických nůžek	0,3	-5	-1,5
vydírání úředníků a policistů	0,05	-2	-0,1
ohrožení státního rozpočtu	0,1	-4	-0,4
příliv cizojazyčného organizovaného zločinu do ČR	0,2	-5	-1
vzájemný boj zločineckých organizací	0,05	-2	-0,1
infiltrace vysokých úřednických a politických postů	0,1	-3	-0,3
odliv specialistů z bezpečnostních sborů	0,2	-5	-1
součet:			-4,4

Tabulka 4 SWOT analýza stávajícího systému - součet

Hodnocení vnitřní části	-0,75
Hodnocení vnější části	-0,25
Celkový výsledek analýzy	-1

Výsledkem grafické SWOT analýzy je záporná hodnota (-1), což ukazuje na převažující slabé stránky a hrozby, z čehož vyplývá, že stále existuje prostor pro zlepšení, na který se v této práci zaměřuji a zároveň doporučuji i varianty řešení.

5.5 Vyhodnocení hypotéz

V práci byly stanoveny tři hypotézy.

Hypotéza 1: Cizojazyčný organizovaný zločin je nebezpečnější než český.

V práci je uvedeno, že vznik organizovaného zločinu po roce 1989 se u ruskojazyčných a vietnamských zločineckých organizací rozšířil velice rychle a dokonale se na našem území etabloval. Český organizovaný zločin se vyvíjel jen velice pomalu a v podstatě mu už nezbylo místo, kde působit. Stejně tak je uvedeno i ve zprávě NCOZ, která uvádí, že největší hrozbou pro ČR jsou ruskojazyčné a vietnamské organizované zločinecké organizace. Nebezpečnost těchto skupin je především v jejím napojení na mezinárodní organizovaný zločin, jelikož tyto skupiny mají své diaspory téměř po celém světě. Rozdílnost jazyka ztěžuje rozkrývání a vyšetřování cizojazyčných zločineckých organizací, stejně jako jejich mentalita. Jelikož jsou v ČR minoritou, jsou tyto diaspory poměrně pevně semknuté a spolupracující. Nespolupracují s policií a své problémy si povětšinou řeší sami. Ruskojazyčné gangy jsou zase pověstné svou neuvěřitelnou brutalitou a násilím. Ruskojazyčné gangy se v poslední době dostaly na vrchol žebříčku, co se týče počítačové kriminality. Dalším bodem je skutečnost, že tyto diaspory svůj organizovaný zločin potřebují, využívají jej, jsou klienty využívajícími jeho služeb a ochotně za tyto služby platí a snaží se organizovaný zločin i chránit.

Z výše uvedených skutečností lze tedy konstatovat, že cizojazyčný organizovaný zločin je nebezpečnější než český a **hypotéza č. 1 se potvrdila.**

Hypotéza 2: Boj proti cizojazyčnému organizovanému zločinu každé složky bezpečnostního systému ČR po své linii je přínosnější než boj společný.

Bojem proti cizojazyčnému organizovanému zločinu se zabývá mnoho složek bezpečnostního aparátu ČR. Je to Policie ČR a zpravodajské služby, jak jsou v práci uvedené. Povětšinou každý útvar pracuje samostatně v jeho uložené pravomoci. NPC vyšetřuje pouze drogové delikty, NCOZ zase delikty na úseku zbraní, obchodu s lidmi, násilí. Organizovaný zločin ale značně diverzifikuje svůj zájem na mnoho cílů, ze kterých mu plynou příjmy. Zpravodajské služby zase prověřují informace, které by mohly potvrzovat hrozbu pro ČR. Jak práce uvádí, všechny tyto útvary mají ze zákona podobné operativní postupy, které mohou využívat a využívají. Pokud pracují samostatně, mohou se tyto postupy překrývat, vzájemně se narušovat, upozorňovat na sebe, což vede k příjmu omezených nebo zkreslených informací. Některý útvar zjišťuje informaci, kterou jiný útvar již dávno má. Spolupráce těchto útvarů je minimální, sdělování a sdílení informací stejně tak. Nikdo nechce ohrozit informaci tím, že ji předá někomu jinému a takové informace si spíše hledá. Ačkoli tedy spolupráce více útvarů by byla zcela zřejmě v boji proti cizojazyčnému organizovanému zločinu přínosná, v současné době k této spolupráci nedochází v potřebném rozsahu, nicméně **hypotéza č. 2 se nepotvrdila**

Hypotéza 3: Pro boj proti cizojazyčnému organizovanému zločinu v České republice bude postačovat tento potírat na území České republiky.

Výhodou a nebezpečností cizojazyčného organizovaného zločinu je jeho mezinárodní přesah. Vietnamské a ruskojazyčné diaspory jsou již etablovány téměř po celém světě a organizovaný zločin v těchto zemích plně spolupracuje. Rovněž napojení na jejich domácí organizovaný zločin je třeba brát v potaz,

jelikož právě do těchto zemí povětšinou plynou nelegální zisky ze zločinu. Boj, který vede Česká republika proti tomuto zločinu je jistě efektivní, ale bez účinné a právně regulované mezinárodní spolupráce by to byl boj s větrnými mlýny. Organizovaný zločin je často přirovnáván k chobotnici o mnoha chapadlech. Boj s tímto zločinem v ČR je možné chápat jako boj s jedním chapadlem. Aby byl boj s chobotnicí efektivní, je třeba ji připravit o více chapadel, případně je třeba utnout celou hlavu. S mezinárodním organizovaným zločinem je tedy třeba bojovat i tam, kde se vyskytuje, což znamená, že je třeba spolupracovat všude na světě, jak se tomu stále více děje a **hypotéza č. 3 se nepotvrdila.**

6 DISKUZE

Migrace je pro člověka naprosto běžnou věcí a odnepaměti se s člověkem pojí. Člověk neustále potřebuje uspokojovat své potřeby. Ať je to potřeba obživy, dostatek vody, vyhnutí se nepříznivým klimatickým podmínkám, jako jsou neúnosná vedra, sucho, eroze, nebo zase třesuté zimy. Stejně tak člověk migruje z důvodu bezpečnosti, větších možností a v poslední době prostě jen proto, aby se měl lépe nejen on, ale hlavně jeho potomci. Těžko odhadnout, kde by byl český národ nebýt migrace a velké cesty praotce Čecha. Své potřeby neuspokojuje pouze samotný člověk, ale celé skupiny, národnosti i státy. Bohužel stejným způsobem po světě migrují také zločinecké organizace, využívají politických nestálostí, jako ve střední a východní Evropě po roce 1989 a následně se v takových zemích postupně, ale pevně etablojí, na základě svých národnostních diaspor, ve kterých mají jak podporu a poptávku svých služeb, ale také svou kořist, na které následně parazitují. Vývoj organizovaného zločinu cizojazyčných zločineckých gangů se vyznačuje na celém světě stejným počátkem a následným vývojem. V první řadě téměř vždy dochází k parazitování a vydírání stejné národnostní skupiny. Zločinci v této fázi mají značnou výhodu, protože jejich trestná činnost bývá často poměrně latentní z důvodu jazykové bariéry cizinců, kteří se v nové zemi neorientují, neví na koho se obrátit pro pomoc a závislost na své diaspoře převládá. Dalším důvodem je nedůvěra v úřady, jelikož pochází ze zemí, kde korupce v úřadech dosahuje enormní míry promoření. V tomto období dochází spíše k triviální násilné trestné činnosti doprovázené velkým násilím až brutalitou, k loupežím, vydírání, únosům, vyžadování plateb za ochranu, vraždám. Po určité době, kdy se zločinecká organizace na území státu již etabloje a dosahuje značných zisků, začíná legalizovat své výnosy z trestné činnosti a tyto opětovně investuje do svých kriminálních činů, které jsou již daleko sofistikovanější, náročnější na vzdělání pachatelů, na organizaci a především je závislá na korupci

a prorůstání organizovaného zločinu do státní sféry a paralelnímu postavení s legálním obchodem.

Kriminalita cizinců je často trnem v oku majority. Často ale dochází spíše ke strachu z cizího, neznámého a nepoznaného. Nicméně je více pod drobnohledem než kriminalita domácích. Majorita bude spíše kriminalitu svalovat na cizince, domácí kriminalita by byla zřejmě pocíťována jako společenské selhání, jak potvrzuje každoroční výzkum Centra pro výzkum veřejného mínění. V tomto výzkumu majorita v ČR v roce 2017 označila jako příčinu nárůstu kriminality cizince z 67 %. Tento pohled je ale zavádějící, a to nejen tím, že od roku 2000 má kriminalita, až na pár výjimek, klesající tendenci. Podíl cizinců na kriminalitě v ČR je totiž neustále relativně stabilní. Ze zprávy o situaci v oblasti veřejného pořádku na území ČR 2013 – 2017 je tato stabilita patrná. Z objasněných trestných činů bylo pachatelů z řad cizinců v roce 2013 6,8 % a v následujících letech 6,4 %, 7 %, 9,1 % a v roce 2017 8,5 %. V případě procentuálního nárůstu jde o situaci, kdy kriminalita cizinců je stále stejná, ale celkový počet trestné činnosti se snižuje. Co se týče zastoupení cizinců, tak v roce 2017 bylo v ČR obviněno 883 Slováků, 312 Ukrajinců, 300 Vietnamců a 148 Rumunů. [18 stránky 59-68] Strach české společnosti z ukrajinských dělníků, vietnamských stánkařů a albánských mafiánů je vysoký. V obci Stříbro v Plzeňském kraji je poměrně vysoké procento pracujících cizinců ve výrobních podnicích a skladech, které byly v příhraničí u dálnice D5 vybudovány. V počáteční panice šíření koronaviru politické vedení obce v krizovém stavu požádalo o nasazení armády do ulic Stříbra pro zajištění pořádku z obav, že tito cizinci po ztrátě zaměstnání město vyrabují.

Jak je tedy vidno, kriminalita páchaná na území ČR cizinci není nikterak překvapivá, vysoká, či ohrožující. Jeví se jako běžný trend společnosti a nikterak nevychyluje. To se dá potvrdit i skutečností, že nejvíce trestných činů

v ČR je spácháno Slováky a až následní Ukrajinci mají na svědomí o polovinu méně trestných činů. Jaký cizinec může být české kultuře bližší než právě Slovák? V nedostatečné integraci tedy problém spíše nebude. Co se ale jeví jako velice závažný problém, dokonce natolik závažný, že je označen jako jedna z vnitřních hrozeb pro ČR v Bezpečnostní strategii ČR a mnoha dalších dokumentech, je organizovaná trestná činnost, která je páchána cizojazyčnými zločinnými skupinami. Ve zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2018 se uvádí, že v organizovaném zločinu na území České republiky převládají ruskojazyčné, vietnamské a balkánské kriminální organizace a to proto, že mají výrazné zahraniční vazby a diverzitu páchané trestné činnosti.

Rok 1989 byl pro tehdejší Československo, ale i mnoho států střední a východní Evropy zlomový. Došlo k odklonu od moci Sovětského svazu a nastolení demokracie. Po 40 letech nadvlády Sovětského svazu a totalitního režimu ale jakoby politická elita České republiky zapomněla, jak má demokracie vypadat a stanovila jí velice benevolentní a široké mantinely. Jak rychle se demokracie rodila, tak zákony a regulace ji doháněly jen velice pomalu. Některé zákony, nebo jejich části přestaly plnit svou funkci a jejich ustanovení neplatila. Než je ale nahradily nové právní normy, které bylo možno aplikovat, panovalo bezpráví a některé oblasti byly naprosto bez regulace. I bezpečnostní aparát ČR byl zmatený. Neměl zákony, podle kterých by postupoval a nějakou dobu nemohl svou práci vykonávat. Díky těmto skutečnostem začalo do České republiky rychle proudit velké množství cizinců. Nejvíce z Ukrajiny a Vietnamu. Migrace z Vietnamu do České republiky již měla své historické kořeny, které se ale nyní změnily v migraci ekonomickou. Další ekonomickou migrací byla ta z Ukrajiny. Ukrajinci přijížděli do ČR s celými rodinami za prací, za zajištěním lepších životních podmínek a lepšího vzdělání pro děti. Vietnamci o práci v zaměstnaneckém poměru nikdy moc

zájem neměli a od prvopočátku se specializovali na stánkový prodej levného zboží. Stát na to dlouhou dobu nikterak nereagoval a tato migrace nebyla vnímána jako hrozba pro stát. Podniky potřebovaly i nekvalifikované pracovníky, kteří pracovali za méně peněz a vykonávali práci, o kterou nebyl v ČR zájem a Vietnamci oblékali celou zemi. Za krátko se v zemi začaly zakládat diaspory, které jsou v současné době plně etablovány a žijí vlastním životem, vlastními pravidly, vlastními zákony. Netrvalo dlouho a tyto diaspory začaly přitahovat také organizovaný zločin, který za nimi přišel z původních zemí. Nejdříve se soustředil spíše na vykořisťování vlastních lidí uvnitř diaspor. Především ruskojazyčný organizovaný zločin se soustředil na vydírání a vybírání výpalného od svých krajanů a vytvořil podmínky, aby se ukrajinští migranti bez jeho služeb neobešli. Jednalo se o nelegální migraci, obstarávání povolení k pobytu, získávání řidičských oprávnění a další zkoušky. Jednalo se o latentní trestnou činnost, protože Ukrajinci měli strach toto jednání oznamovat na policii. Ruskojazyčné zločinecké gangy se vyznačovaly značným násilím až brutalitou a vzbuzovaly strach. Z tohoto důvodu byl zrod cizojazyčného organizovaného zločinu v ČR dlouho utajený a zákonodárci včetně Policie ČR na něj nereagovali. Jeho existence se projevila ve chvíli, kdy tyto skupiny začaly svou pozornost směřovat k loupežím v bankách, k přepadením čerpacích stanic a k místům s výskytem peněz. Také došlo ke zvýšenému počtu nájemných vražd a únosů. Ve chvíli, kdy organizovaný zločin začal pronikat do státní správy a přikláněl se ke korupci a úplatkářství, začal být pro ČR hrozbou. Stejnou hrozbou jako je pro celý svět.

V České republice se zdá, že tento organizovaný zločin velice dobře ovládají cizojazyčné skupiny s původem vietnamským, ruskojazyčným a balkánským. Tento vývoj potvrzuje také Analýza trendů kriminality v ČR v roce 2017 vytvořená Institutem pro kriminologii a sociální prevenci. Sledování trendů od roku 1993 jasně vypovídá o zvyšující se sofistikovanosti

organizovaného zločinu. V roce 1993 patřila k nejvíce páchané kriminalitě autokriminalita a prostituce, v roce 1994 se již jednalo o výrobu, pašování a distribuci drog. Do roku 1998 se do popředí také řadily krádeže uměleckých předmětů. Od roku 1996 se již jako nejrozšířenější vyskytovala finanční kriminalita a to daňové, směnečné, úvěrové a pojistné podvody, které se opakovaly dále v letech 1997, 2002 a 2005. V letech 1998 – 2004 se také do popředí organizovaného zločinu dostala nelegální migrace. Od roku 2006 se nejrozšířenější trestnou činností stává praní špinavých peněz, padělání peněz, dokumentů a rovněž dochází k vzestupu počítačové kriminality. Stejně tak došlo k nárůstu v pašování a distribuci alkoholu a cigaret. Po roce 2009 došlo k dalšímu rozmachu finanční organizované kriminality a to legalizací výnosů z trestné činnosti, a korupce a od roku 2013 se do popředí zájmu zločineckých organizací dostalo zneužívání prostředků EU. Po celou dobu se na špičce také pohybuje výroba, pašování a distribuce drog. Jak dochází k vzestupu finanční kriminality, dochází k ústupu obecné kriminality páchané na začátku 90. let v ČR. Nejpočetnější organizované skupiny na území ČR jsou dle uvedené analýzy skupiny z Vietnamu, Albánie a Ukrajiny.

Zaměření Vietnamců bylo nejdříve na stánkový prodej, do kterého následně zakomponovali prodej padělků oděvních a módních značek, krátili DPH, pašovali alkohol a cigarety, čímž stát začali připravovat o obrovské finanční částky. Také se specializovali na nelegální migraci, kterou do ČR přivedli další Vietnamce, z kterých si díky zadlužení udělali novodobé otroky a prostitutky. Následovalo zaměření na hospodářské trestné činy a velké zisky také přinášel nelegální obchod s drogami, převážně s pervitinem, v kterém získali na území našeho státu v podstatě monopol. V současné době je vietnamský organizovaný zločin zaměřený v první řadě na drogy, následují padělané doklady, celní a daňové podvody, porušování ochranných známek, obchod s lidmi, legalizace výnosů z trestné činnosti, korupce a vydírání.

U Ukrajinců je žebříček trochu jiný a na prvním místě je nelegální zaměstnávání cizinců, vydírání, násilná trestná činnost, padělání, daňové podvody, loupeže, pašování, podvody, prostituce a nelegální migrace. [18 stránky 70-84]

Bojem proti tomuto organizovanému zločinu, který páchají na území ČR cizinci, se zabývají bezpečnostní složky státu a to Policie ČR a zpravodajské služby. Za Policii ČR jsou to především celorepublikové útvary NCOZ, NPC a celorepublikové servisní útvary ÚZČ a ÚSČ. Za zpravodajské služby jsou to BIS, ÚZSI a VS. Tyto útvary mají pro boj s organizovaným zločinem své právní instrumenty a ačkoli se každá služba řídí jiným zákonem, tyto instrumenty jsou velice podobné. Jedná se o operativně pátrací činnost, Předstíraný převod, Sledování osob a věcí, Použití agenta, který v ČR provádí výše uvedené servisní útvary, Útvar speciálních činností a Útvar zvláštních činností. Dalšími operativně pátracími prostředky jsou Zadržení zásilky, Otevření zásilky, Záměna zásilky, Sledovaná zásilka, Odposlech a záznam telekomunikačního provozu, které opět většinou provádí Útvar zvláštních činností. Dále jsou to Podpurné operativně pátrací prostředky, které již nejsou pro práva a svobody osob natolik omezující a jsou zakotveny v zákonech nižší právní síly. Jde o Informátora, Krycí prostředky, Krycí doklady, Zabezpečovací technika a Zvláštní finanční prostředky. Nejefektivnější instrumenty v boji proti zločineckým organizacím jsou Použití agenta a využití Informátora. Bohužel jejich nasazení v cizojazyčné zločinecké organizaci je poměrně komplikované. Ukrajinské i vietnamské organizace jsou semknutou komunitou, do které český agent nepronikne. Nikdy by nebyl brán jako člen jejich komunity, nedostával by se k potřebným informacím a jeho nasazení by nebylo efektivní, ale značně riskantní. Pokud by se mu do organizace podařilo proniknout, tak by byl na pozici poskoka, kterému by byly svěřovány okrajové úkoly, jako např. zakoupení vozidel, jejich registrace, pronajmutí kanceláří, bytů, domů, jiných prostorů, skladů apod. Získané informace by byly spíše okrajové. Více efektivní

by bylo využití předstíraného převodu a působit jako klient, partner organizací. Nakupovat zbraně, prostitutky, drogy a pomocí sledování rozkrývat celou organizaci a styky. Daleko přínosnější by byl ale informátor přímo z této komunity. Tito informátoři jsou velice vzácní, protože jsou jediní, kteří do těchto diaspor dokáží proniknout a jejich informace jsou bezprostřední. Bohužel získání takového informátora je obtížné, protože diaspory jsou semknuté, spolupracující a nedůvěřují policii a státnímu aparátu. Jedno ze základních pravidel zločinců z těchto diaspor je nikdy nespolupracovat s policií a toto porušení by bylo potrestáno smrtí. Vzhledem k tomu, že diaspory jsou v ČR minoritou, tak by pro organizaci nebylo obtížné informátora odhalit.

Hrozbě mezinárodního organizovaného zločinu je také věnována pozornost na mezinárodní úrovni. První setkání členských států OSN proběhlo kvůli boji s organizovaným zločinem již v roce 1991 ve Versailles a na něj navázala Neapolská politická deklaráce. Tato nebylo moc rozsáhlá a v deseti paragrafech popisovala způsob boje proti mezinárodnímu organizovanému zločinu. Jednalo se o základní kámen, který pak další dokumenty rozpracovávaly. Jednalo se o Celosvětový akční plán, který je již více rozpracovaný a doporučuje zavedení trestnosti účasti na zločinném spolčení a legalizaci výnosů z trestné činnosti. Také doporučuje spolupráci na mezinárodní úrovni. Další byla Deklarace o prevenci a kontrole organizovaného transnacionálního zločinu, která se týkala spíše Latinské Ameriky a Karibiku a následovala Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Úmluva se opět věnuje mezinárodní spolupráci v boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu, kterému přikládá největší váhu a nařizuje do národních trestních zákonů zakotvit trestnost účasti ve zločinném spolčení. K úmluvě jsou vypracovány tři protokoly klíčových trestních jednání, kterými jsou, Protokol proti obchodování s lidmi, zvláště ženami a dětmi, dále

Protokol proti pašování přistěhovalců a Protokol proti nedovolené výrobě střelných zbraní a obchodu s nimi.

Na Evropské úrovni se jednalo o Úmluvu rady Evropy. Jejím cílem je usnadnění mezinárodní spolupráce při boji s organizovaným zločinem a praní špinavých peněz. Zaměřuje se opět na přijetí národních zákonů proti praní špinavých peněz a co největší mezinárodní spolupráci. Doporučení FATF obsahuje 40 doporučení, jak bojovat s organizovaným zločinem, které není právně závazné, ale všechny státy podle těchto doporučení postupují. 20 směrnic GRECO, což je skupina států proti korupci, která přijala 20 směrnic, dle kterých se následně posuzuje a vyhodnocuje se efektivnější boj proti zločinu.

V práci jsou uvedeny kazuistiky, které se týkají organizovaného zločinu, který v ČR spáchaly vietnamské a ruské zločinecké organizace a za které byl v roce 2018 NCOZ podán návrh na obžalobu. Nejzávažnější je zřejmě korupce soudce vrchního soudu, kterého uplácela vietnamské zločinná skupina a za úplatky ovlivňovala výši udělovaných trestů. Takové jednání zasahuje do základní zásady soudnictví, uvedeného v nejsilnějším právním prameni ČR, Ústavě. Jedná se o zásadu, kdy soudci musí být při svém rozhodování nezávislí. Jejich nestrannost nesmí být ohrožena. Na tomto příkladu je dokázáno, jakou hrozbou skutečně cizinecké zločinecké organizace jsou, když dokážou útočit na nejzákladnější právní zásady.

Pro lepší představu o stavu korupce a organizovaného zločinu byly v rámci práce provedeny rozhovory s cizími státními příslušníky a to dvěma Ukrajinci, dvěma Rusy a jedním Vietnamcem. Všichni respondenti měli velký strach do práce uvést svou totožnost a s rozhovorem souhlasili pouze za podmínky, že nebude jejich totožnost do práce uvedena. Rozhovory bylo zjištěno, že všichni respondenti mají s organizovaným zločinem a korupcí v ČR

své zkušenosti. Všichni organizovaný zločin a korupci sami využili a byli klienti těchto zločinných organizací při vyřizování pobytů v ČR a při různých zkouškách.

V práci jsou na základě studia problematiky vyhodnoceny opatření a postupy, které by přinesly v boji proti cizojazyčnému organizovanému zločinu v ČR vyšší efektivitu. Jsou rozčleněny do čtyř kapitol, legislativní podmínky pro činnost orgánů v trestním řízení, mezinárodní policejní a justiční spolupráce, oblast hospodářské trestné činnosti a operativní oblast. V legislativní části je zákonodárcům vytýkán zastaralý trestní řád z roku 1961, který byl již mnohokrát novelizován a díky těmto novelizacím působí poměrně nekonzistentně. Je na místě vytvořit nový trestní řád, jak tomu je u nového trestního zákoníku. Jasný, přehledný, reagující na potřeby orgánů činných v trestním řízení a soudů.

Je třeba zvýšit ochranu osob vyšetřujících organizovaný zločin, včetně svědků, u kterých soudy odmítají přijímat utajené svědectví dle ust. § 55 odst. 2 trestního řádu. Je navrhována vyšší trestní sazba při korupčním jednání veřejných činitelů a úředníků, kteří jsou korupční při výkonu svého povolání. Je nutností se věnovat celé pasáži kyberkriminality, která je v současné úpravě naprosto nedostačující a musí vycházet především z analogie, což vede k mnohosti výkladu zákonů a překrucování skutečností obhajobou. Stejně tak je třeba, aby byla věnována pozornost virtuálnímu platidlu bitcoin, který doposud nemá v právních normách své určení.

Co se týče mezinárodní policejní a justiční spolupráce je toto velice přínosný a efektivní institut v boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu. Má ale vysoké nároky na jazykovou vybavenost, přílišnou administrativu a velkou časovou náročnost, kdy jednotlivé kroky a povolení

trvají i měsíc. Reakce je tedy velice pomalá. Je také třeba lepší kooperace vyšetřujících stran a lepší sdílení informací, jelikož se nezdá, že vyšetřující strany si často vzájemně nevědomky maří vyšetřování.

Oblast hospodářské trestné činnosti se věnuje potřebě zkušených vyšetřovatelů hospodářské trestné činnosti, kterých je v současné době nedostatek. Hospodářská trestná činnost je na vyšetřování náročnější nežli obecná, a proto příliš oblíbená nemá. Je třeba motivačního a školicího programu, díky kterému se podaří nové vyšetřovatele získat. Stejně tak je třeba si vychovávat vlastní specialisty na IT systémy a kyberkriminalitu, kam se celý segment organizovaného zločinu přesouvá.

V operativní části se práce věnuje skutečnosti, že většina cizinců vyhledává služby organizovaného zločinu a je třeba snížit množství obtížné administrativy, poskytnout cizincům účinnou pomoc a jasně vymezit jejich postavení a práva. Rovněž se věnuje potřebě více utajovat operativní postupy vyšetřovatelů, aby nedocházelo k jejich dekonspiraci. Stejně tak zamezit odcházejícím policistům a zpravodajcům tyto techniky vyzrazovat a spolupracovat s druhou stranou. Je také třeba pečlivě prověřovat zájemce o zaměstnání ze stran třetí generace cizinců, kteří se mohou snadno infiltrovat do vysokých úředních, bezpečnostních i politických pozic.

Pro lepší přehlednost výsledků je v práci zpracována SWOT analýza. Z důvodu utajování některých skutečností není SWOT analýza zcela konkrétní a některá zjištění nemohou být uvedena vůbec.

Jako silné stránky jsou uvedeny především dlouholeté zkušenosti s bojem proti organizovanému zločinu a dlouholetá mezinárodní spolupráce v tomto boji. Dále jsou to existence celorepublikových útvarů, které se

specializují na tento boj, zejména NCOZ a NPC. Tvoření mezinárodních vyšetřovacích týmů a začátky pronikání do kyberprostoru.

Mezi slabé stránky lze zařadit slabá nebo vůbec žádná znalost ruského a vietnamského jazyka, aby se vyšetřovatelé obešli bez překladatelů, kteří mohou být na zločince napojeni a může tak docházet k únikům informací. Jako slabou stránku práce spatřuje provedení reorganizace útvarů ÚOOZ a ÚOKFK v roce 2016, které proběhlo poměrně násilně, bez projednání a ne úplně standardním způsobem, což vedlo k odchodu ředitele ÚOOZ a několika zkušených detektivů, kteří se budou jen velice obtížně nahrazovat. Negativum je také v neznalosti míst, kde se zločinci koncentrují, jako je např. tržnice SAPA nebo bývalá restaurace U Holubů. Negativum je rozhodně v zaostání a ignorování kriminality, která se přesunula do kyberprostoru, nedostatečná IT vzdělanost a podcenění investic do nových technologií, které zločinci již běžně využívají. Omezenost použití agenta, kterým může být pouze policista ÚSČ. Efektivnější jsou právní úpravy SRN a Slovenska. V Německu je možné využít pro práci agenta též informátora, který leckdy do prostředí pronikne jednodušeji. Slováci mohou využít jakéhokoli policistu, kterého si vypůjčí na samotné nasazení a následně se policista vrací zpět ke svému útvaru. Vyšší počet agentů bude efektivnější pro vhodný výběr vzhledem k prostředí, povaze a zálibám pachatele.

Mezi příležitosti jsou zařazena mezinárodní školení, předávání informací a zkušeností. Zvyšování motivace a atraktivnosti práce u útvarů bojujících proti organizovanému zločinu a zpravodajských služeb. Stejně tak motivovat osoby spolupracující s policií a informátory k vyšší spolupráci. Získávání agentů z řad cizinců, kteří jsou již v řadách policie, tedy oné třetí generace cizinců, např. nábořem a přednáškami na Policejní akademii ČR v Praze, kde již studují. Vývoj a výzkum vlastních technických prostředků. Policie a zpravodajské

služby by měly mít vlastní odbor vývoje a výzkumu, který se bude věnovat pouze vývoji nových dokonalejších technických prostředků např. k záznamu zvuku a obrazu, popř. sledování. Získávání třetí generace cizinců, kteří se spíše cítí být Čechy nežli příslušníky své diaspory, jako osob spolupracujících s policií a bojujících s organizovaným zločinem.

Hrozby jsou zvyšující se chudoba, která postižené přivede na cestu zločinu nebo na cestu oběti. Vydírání policistů, úředníků, soudců či politiků. Zastavení investic pro rozvoj boje se zločinem. V současné době celá Evropa balancuje na hranici ekonomické krize z důvodu boje s koronavirem, který enormně odčerpává finance ze státního rozpočtu a na okrajové investice nezbyde. Organizovaný zločin ale prosperuje i v těchto dnech. Příliv cizojazyčných organizovaných skupin do ČR díky její výhodné poloze je nevyvratitelný a narůstá hrozba bojů o teritoria těchto skupin na našem území. Hrozbou je i infiltrace do vysokých mocenských pozic třetí generací cizinců, kteří povětšinou dosahují vynikajících studijních výsledků a vysokého vzdělání a budou na taková místa dosahovat splněním požadavků. Hrozbou je i odliv zkušených operativců a vyšetřovatelů z řad policie a zpravodajských služeb.

Výsledkem grafické SWOT analýzy je záporná hodnota (-1), což ukazuje na převažující slabé stránky a hrozby, z čehož vyplývá, že stále existuje prostor pro zlepšení, na který se v této práci zaměřuji a zároveň doporučuji i varianty řešení.

Ve výsledcích práce jsou rovněž zodpovězeny hypotézy. **Hypotéza č. 1** předpokládala, že cizojazyčný organizovaný zločin je nebezpečnější než český. V práci jsou uvedeny poznatky, ze kterých vyplývá, že cizojazyčný organizovaný zločin je závažnější než český. Po roce 1989 pronikal do Česka, rychle se adaptoval na zdejší podmínky, aby se na našem území nakonec trvale

usadil. Je daleko obtížnější proniknout mezi cizince, kdy navíc tento průnik značně omezuje nutnost znalosti cizího jazyka a zvyklostí. Rovněž cizojazyčný organizovaný zločin je více navázaný na zahraniční skupiny, se kterými spolupracuje. Z výše uvedených skutečností lze tedy konstatovat, že cizojazyčný organizovaný zločin je nebezpečnější než český a **hypotéza č. 1 se potvrdila.**

Hypotéza č. 2 hovoří o tom, že boj proti cizojazyčnému organizovanému zločinu každé složky bezpečnostního systému ČR po své linii je přínosnější, než boj společný. Jak je vidět z vývoje mezinárodních úmluv proti boji s organizovaným zločinem, je potřeba spolupráce na vysoké úrovni. Obzvláště na úseku výměny informací a zkušeností. V současné době spíše každý útvar postupuje po vlastní ose, bez vědomosti rozpracování jiným útvarem, kdy si nejenže nevypomohou a nespolupracují, ale mohou se i vzájemně blokovat, mařit vyšetřování, či vyšetřování ukončit. NPC zadrží pachatele za prodej drog, ale zhatí vyšetřování přípravy vraždy. Nebo může docházet ke zdvojování sledovacích týmů policie a zpravodajských služeb, k čemuž rovněž občasné dochází. Dvou týmů si již zločinec snadno všimne. **Hypotéza č. 2** se tedy nepotvrdila.

Hypotéza č. 3 pracovala s teorií, že pro boj proti cizojazyčnému organizovanému zločinu v České republice bude postačovat tento potírat na území České republiky. Právě cizojazyčné organizované skupiny jsou více a lépe napojeny na zahraniční zločinecké skupiny, a to včetně svých domácích, kam povětšinou plynou zisky z nelegálních činností a dochází zde k jejich legalizaci. Organizovaný zločin je právem přirovnávaný k chobotnici. Když jí useknete jedno chapadlo, nahradí se jiným, bez způsobení větší škody. Je třeba co nejvíce spolupracovat na mezinárodní úrovni a bojovat s organizovaným zločinem všude, kde se vyskytuje, aby docházelo k useknutí co nejvíce chapadel

najednou nebo nejlépe celé hlavy. Pak lze zločinnou organizaci porazit.

Hypotéza č. 3 se tedy nepotvrdila.

Výsledné shrnutí práce, při komparaci materiálu o vietnamských a ruskojazyčných diasporách, vzniku a vývoje cizojazyčných zločineckých struktur na území ČR, české právní úpravy a spolupráce na mezinárodním poli v boji proti organizovanému zločinu je, že výsledky zcela korelují s výzkumy specialistů věnujících se organizovanému zločinu a ačkoli jsou s těmito výzkumy v souladu, má další vývoj zločinných struktur svá specifika, na které celosvětová společnost musí rychle reagovat, což je v práci rozpracované a objasněné.

7 ZÁVĚR

V teoretické části tato práce popisuje bezpečnostní hrozby pro ČR ze strany cizojazyčných organizovaných gangů, vietnamskou a ukrajinskou diasporu a organizovaný zločin napojený na tyto diaspory. V praktické části práce objasňuje již samotný boj proti tomuto zločinu, národní i mezinárodní právní instrumenty určené k boji proti zločineckým skupinám. Uvádí kazuistiku a rozhovory k většímu přiblížení problematiky.

V diplomové práci jsou stanoveny 4 cíle a 3 hypotézy. První cíl je analýza bezpečnostních hrozeb pro Českou republiku z řad vietnamské a ukrajinské komunity a dalších komunit středoasijských republik bývalého Sovětského svazu včetně etiologie zločineckých organizací na území ČR. Druhým cílem je analýza cizojazyčného organizovaného zločinu na území České republiky a jeho vývoj od roku 1989 do současnosti. Zjištění nejnovějších trendů vývoje a současného stavu zájmu zločineckých organizací. Oba cíle byly splněny v teoretické části. Třetí cíl jsou právní a operativní nástroje Policie České republiky a zpravodajských služeb České republiky v boji proti cizojazyčnému organizovanému zločinu a čtvrtý, nejdůležitější cíl je komparace a syntéza předešlých bodů. Doporučení nových operativních metod, odstranění nedostatečné právní úpravy a její zdokonalení. Návrhy zdokonalení postupů v boji proti cizojazyčnému organizovanému zločinu pro efektivnější boj proti této bezprostřední bezpečnostní hrozbě jsou splněny v části praktické.

Hypotéza 1: Cizojazyčný organizovaný zločin je nebezpečnější než český – **potvrzena**. **Hypotéza 2:** Boj proti cizojazyčnému organizovanému zločinu každé složky bezpečnostního systému ČR po své linii je přínosnější, než boj společný – **nepotvrzena**. **Hypotéza 3:** Pro boj proti cizojazyčnému organizovanému zločinu v České republice bude postačovat tento potírat na území České republiky – **nepotvrzena**.

Práce splnila všechny vytyčené cíle a poskytuje nové postupy pro zvýšení efektivity v boji proti cizojazyčnému organizovanému zločinu.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ASSR	Autonomní sovětská socialistická republika
BIS	Bezpečnostní informační služba
ČR	Česká republika
ČSSR	Československá socialistická republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
FATF	Financial Action Task Force, česky Finanční akční výbor
GPS	Global Positioning System, česky Globální polohový systém
GRECO	Group of States Against Corruption, Skupina států proti korupci
IT	Informační technologie
JIT	Joint Investigation Team, česky Společný vyšetřovací tým
LSD	Lysergsäurediethylamid, česky Diethylamid kyseliny lysergové
NCOZ	Národní centrála proti organizovanému zločinu
NPC	Národní protidrogová centrála
OPL	Omamné a psychotropní látky
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PČR	Policie České republiky
ŘP	Řidičský průkaz
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
SRN	Spolková republika Německo

SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats
ÚOKFK	Útvar odhalování korupce a finanční kriminality
ÚOOZ	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
ÚSČ	Útvar speciálních činností
ÚV KSČ	Ústřední výbor komunistické strany Československa
ÚZČ	Útvar zvláštních činností
ÚZSI	Úřad pro zahraniční styky a informace
VDR	Vietnamská demokratická republika
VS	Vrchní soud
VSR	Vietnamská socialistická republika
VZ	Vojenské zpravodajství
ZOP	Základní odborná příprava
ZPF	Zvláštní finanční prostředky
ZTP	Osoba zvlášť těžce postižená

9 BIBLIOGRAFIE

1. **Kolektiv autorů pod vedením ministerstva zahraničních věcí ČR.** *Bezpečnostní strategie ČR*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.
2. **Ministerstvo vnitra ČR.** MVCR. *Bezpečnostní hrozby*. [Online] 17. 6 2019. [Citace: 10. 3 2020.] <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.
3. **Nožina, Miroslav.** *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře: případ České republiky*. Dobříš : Ústav mezinárodních vztahů, 2009. ISBN: 978-80-86506-82-1.
4. **Moulisová, Marcela.** *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha : Policejní akademie ČR v Praze, 2009. ISBN: 978-80-7251-335-2.
5. **Martínková, Šárka, Pechová, Eva, Feistingerová, Vlastimila, Leontiyeva, Yana.** *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika*. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009. ISBN: 978-80-7312-063-4.
6. **Pechová, Eva.** *Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování*. Praha : La Strada, 2007.
7. **Němec, Miroslav.** *Mafie a zločinecké gangy aktuální problémy vzniku, výskytu a působení zločineckých gangů a mafí a boj proti nim*. Praha : Eurounion, 2003. ISBN: 80-7317-026-4.
8. **Lichanov, Dmitrij a Belych, Vadim.** *Soudruh kmotr aneb Mafie v Sovětském svazu*. Bratislava : INA, 1992. ISBN: 80-85680-01-7.

9. AHA.cz. *Mafiáni od Holubů se vrací.* [Online] 8. 10 2006. [Citace: 10. 4 2020.] <https://www.ahaonline.cz/clanek/musite-vedet/6158/mafiani-od-holubu-se-vraceji.html?fsize=3>.

10. IPB. Novinky.cz. *Policie dopadla šéfa Mukačevské brigády.* [Online] Novinky.cz, 23. 12 2003. [Citace: 15. 4 2020.] <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/policie-dopadla-sefa-mukacevske-brigady-278215>.

11. **Roček, František.** *Ustecký deník . Já, Valeriy Prytoka, jsem byl v kyjevské brigádě i agentem BIS a ÚOOZ.* [Online] Ústecký deník , 7. 4 12. [Citace: 16. 4 2020.] <https://ustecky.denik.cz/zlociny-a-soudy/ja-valeriy-prytoka-jsem-byl-v-kyjevske-brigade-i-agentem-bis-a-uooz-20120407.html>.

12. **Knolová, Iva.** *Policie ČR. Zpráva o činnosti NCOZ za rok 2018.* [Online] 25. 7 2019. [Citace: 09. 10 2020.] <https://www.policie.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-ncoz-za-rok-2018.aspx>.

13. **Michálek, Luděk, Pokorný, Ladislav, Stieranka, Jozef a Marko, Michal.** *Zpravodajství a zpravodajské služby.* Plzeň : Aleš Čeněk, 2013. ISBN: 978-80-7380-428-2.

14. **Jelínek, Jiří a kolektiv.** *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou .* Praha : Leges, 2009. ISBN: 978-80-87212-22-6.

15. **Škoda, Jindřich, Vavera, František a Šmerda Radek.** *Zákon o Policii ČR s komentářem.* Plzeň : Aleš Čeněk, 2013. ISBN: 978-80-7380-447-3.

16. **Šturma, Pavel, Nováková, Jana a Bílková, Veronika.** *Mezinárodní a Evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*. Praha : Beck, 2003. ISBN: 80-7179-305-1.

17. Poslanecká sněmovna parlamentu ČR. *Ústava ČR*. [Online] 16. 12 1992. [Citace: 15. 4 2020.] <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.

18. **Diblíková, Simona a kolektiv.** *Analýza trendů kriminality v ČR v roce 2017*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci , 2018. ISBN: 978-80-7338-172-1.

19. **Pojman, Petr.** *Ruský a ukrajinský organizovaný zločin, hrozby a rizika pro ČR v kontextu globalizace organizovaného zločinu*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013. ISBN: 978-80-7338-129-5.

20. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2018*. [Online] 5 2019. [Citace: 25. 4 2020.] https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi0mdnP0b_pAhVy6uAKHXFEAkgQFjAAegQIARAB&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsoubor%2Fzprava-o-situaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-cr-v-roce.

21. **Ministerstvo vnitra ČR.** [mvcr.cz](https://www.mvcr.cz). *Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023*. [Online] 2 2018. [Citace: 22. 4 2020.] <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

22. **Ministerstvo vnitra ČR.** *Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2018 a 2019*. [Online] 2 2018. [Citace: 22. 4 2020.]

<https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

23. **Drbohlav, Dušan a kolektiv.** *Migrace a (i)migranti v Česku*. Praha : Slon, 2010. ISBN: 978-80-749-039-1.

24. **Drbohlav, Dušan.** *Nelegální ekonomické aktivity migrantů*. Praha : Karolinum, 2008. ISBN: 978-80-246-1552-3.

25. **Smolík, Josef, Šmíd, Tomáš a kolektiv.** *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Praha : Masarykova univerzita, 2010. ISBN: 978-80-210-5288-8.

26. **Nožina, Miroslav.** *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha : Themis, 2003. ISBN: 80-7312-018-6.

27. **Muller, Martin.** Lidovky.cz. *Mafián je volný. Česko chce vysvětlení po arménských úřadech*. [Online] 31. 1 2015. [Citace: 3. 5 2020.] https://www.lidovky.cz/domov/ministerstvo-zada-po-armenii-vysvetleni-proc-propustila-mafianskeho-bosse.A150130_172156_ln_domov_mmu.

28. **Knolová, Iva.** Policie ČR. *Zpráva o činnosti NCOZ za rok 2018*. [Online] 25. 7 2019. [Citace: 09. 10 2020.] <https://www.policie.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-ncoz-za-rok-2018.aspx>.

10 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 2 SWOT analýza	98
Tabulka 3 SWOT analýza vnitřní původ - hodnocení	99
Tabulka 4 SWOT analýza vnější původ - hodnocení	100
Tabulka 5 SWOT analýza stávajícího systému - součet	100